Viorel
Cacoveanu

Aprobare pentru un tango

D-lui

Mitică Popescu

acest „tango" umoristic (pe care-l „dansăm" mereu generații la rând) cu prețuirea și admirația autorului.

[semnătură]

Cluj ian. 2001

Coperta de Octavian Bour

Viorel Cacoveanu

Aprobare pentru un tango

Ediția a II-a

Editura Transilvania Press
Cluj-Napoca 1997

Cartea mea de suflet . . .

Aprobare pentru un tango *este cartea mea de suflet. Şi poate cartea vieţii. Am depus în paginile ei cu migală, curaj şi, uneori, teamă, ca om şi ca scriitor, mărturie despre lumea în care am trăit, despre luminile şi, mai ales, despre durerile şi neîmplinirile ei. Cred că a fost o mărturie dreaptă, sincer despre lumea care decădea. Am încercat să ofer cititorului de atunci şi dintotdeauna o fărâmă de adevăr şi de umor. Cartea a avut şansă, i s-a dat drumul aşa cum am scris-o!!, a apărut, a fost bine plătită, dar mi-a adus apoi şi multă dezamăgire. Vreme de patru luni, înafara ziarului Făclia şi a revistei Tribuna, n-a scris nimeni nici un rând. Nu făceam parte din nici o grupare, gaşcă sau mişcare literară! Mulţi m-au felicitat, m-au întrebat cum de am scris-o!, mai mulţi mi-au cerut-o, căci în librării s-a vândut mai mult pe sub mână şi rapid. În 14 octombrie 1982 Europa liberă a consacrat cărţii o întreagă emisiune "Actualitatea românească". Au vorbit elogios şi cu francheţe Nicolai Constantin Munteanu, Monica Lovinescu şi a citit o schiţă Ioana Măgură. Emisiunea mi-a făcut o imensă popularitate, dar şi un imens rău. Comentând cartea cei doi amintiţi deja au înjurat cât au putut regimul, partidul, comunismul, uitând că eu trăiam, scriam şi speram în România! A urmat o mică furtună la C.C.; ca urmare mi-au fost scoase piesele de pe scenă sau din repertorii, mi-au fost respinse cărţile din edituri. Vreme de 7 ani nu am putut publica decât o singură carte! Maltratată şi aceea. Culmea ironiei: după revoluţie, nici Monica Lovinescu n-a mai publicat cronica în "istoria ei literară pe unde scurte" pentru că nu am evoluat după . . . grila politică a domniei sale!!*

Ediţia a doua apare acum prin osârdia Editurii Transilvania Press. Vocateam naiv că, după revoluţie, editurile vor voi s-o publice, teatrele vor juca două-trei din piesele care au umplut săli şi după al 50-lea spectacol sau din cele inedite. Sunt şi azi — ca şi ieri — alte interese. Iar scriitorul rămâne ca întotdeauna un incomod şi un marginalizat al lumii în care politicul — indiferent de culoare şi de vremuri — guvernează, macină şi supune totul. Om şi spirit. Undeva, în paginile jurnalului meu am găsit o însemnare: "Dacă aş putea aş da ca moto volumului meu următoarele cuvinte: "Vreau să fiu liber. Împuşcaţi-mă!" Mă tem că s-ar potrivi şi azi . . .

Cine n-a trăit după moarte, n-a trăit de loc, zice un proverb englez. Nădăjduiesc ca această ediţie să nu fie ultima . . . Nădăjduiesc ca într-o seară, undeva, dincolo de viaţă, cortina să se ridice pentru premierea unei piese condamnată acum la exilul sertarului . . . Speranţa e ceea ce ne rămâne. Şi umorul.

Autorul

Amicii

Petrică șade la o masă și bea în tihnă un coniac mic. N-are nici o treabă, așteaptă să pice vreun amic, să aibă cu cine conversa. Mai comandă unu' mic! Când ospătarul i-l aduce, Petrică observă ironic:

— Ce face-ți, frate? Nici în local nu te mai poți simți bine. E posibil?

— În ce sens, nea Petrică?

— E frig! Ce-i cu frigul ăsta?

— Să trăiți, de când cu criza asta mondială . . . Asta-i situația. La vară o să fie bine!

— Și până atunci? Ne încălzim cu astea mici?

— Ce să facem?

Ospătarul se retrage grăbit spre o altă masă, unde e așteptat. În ușă apare Fănică, zgribulit și cam pierdut. Când dă cu ochii de Petrică, parcă-i vine inima la loc. Cu pași decișii, Fănică vine la masa amicului său.

— Noroc Fănică. Ia loc!

— Ura, Petrică. Ce faci?

— Nu se vede? Iau unu' mic. Tu?

— Iau și eu. În fugă.

— Ia-l încet. De ce în fugă?

— M-a trimis nevasta . . . N-am timp . . .

— Unde?

— După cumpărături. Alerg. Băiete, dă-mi și mie, ca dumnealui: unu' mic! Și iute, te rog.

— Ce vrei să cumperi?

— Portocale . . .

— S-au dat ieri.

— Ai luat?

— Vreo trei kile.

— Ouă?!

— Tot ieri!

— Smântână?

— Se dă dimineața.

— Foarte bine, înseamnă că am scăpat. Hârtie igienică?

— Fugi d-aci! Nici vorbă . . .

Ospătarul aduce coniacul. Cei doi beau, apoi continuă dialogul. Fănică scoate o listă. Petrică râde:

— Și tu ai listă de cumpărături?

— Altfel, uit . . .

— Și eu!

— Ha, ha, râde Fănică. Noroc, Petrică.

— Mai merge unu' mic?

— Merge. Băiete, fii amabil, două mici!

Un alt amic intră în restaurant. Îi vede, vine drept spre masa lor. Abia duce două sacoșe.

— Noroc, Nae. Ocupă loc. Cu ce ocazie?

— Vreau o bere, Petrică. Sunt frânt.

— Da' ce-ai lucrat? întrabă Fănică.

— Am stat la rând, pe la prăvălii . . .

— Ce-ai luat? zice Fănică și devine palid.

— Portocale, ouă, smântână . . .

— Sunt? Unde?

— La central.

— Petrică, plec să iau, dacă mai apuc ceva, zice Fănică.

— Vin și eu.

— Spuneai că ai luat ieri . . .

— Lasă frate, luăm când se dă!

Petrică și Fănică se îmbracă în grabă, plătesc din mers, iar Nae rămâne pustiu și mirat la masă. Ies în stradă. Petrică spune cu obidă:

— Dobitocul!

— Care dobitoc?

— Nae, ăsta. Ne-a stricat tot cheful . . .

Dezalcolizarea iepurelui

Iepurele ședea la o masă retrasă, în barul Tic-Tac. Conversa mâhnit cu veverița și sorbea cu sete alcool.

— Ospătar, zise energic iepurele, încă un coniac și o porție de alune americane pentru dumneaiei.

— Mic? întrebă supus ospătarul.

— Ma-re, preciză răspicat iepurele. Era încruntat și pornit pe rele.

Pe fereastră se vedeau copacii potopiți de rugină.

— N-ar fi mai bine într-o livadă, iepurașule, să mai prindem un pic de soare? Uite ce vreme frumoasă e . . .

— Nu! Sunt elevii la cules și nu pot suporta gălăgia lor. De aia am și ales un local fără muzică. Și sorbi conștiincios din coniac.

— Bei cam mult, îndrăzni veverița. Ce ai? Ce e cu tine?

— Toată lumea bea! Unii pe față, alții pe ascuns. Eu beau cinstit, pe banii mei și pe față.

— Tovarășii tăi spun că duci o viață parazitară, de lene și desfrâu, că . . .

— Spune. Te temi?! Te rog.

— . . . că nu mai ai spirit de inițiativă, că ai decăzut . . . Te-au criticat foarte tare și în ultima ședință . . .

— Tot ei, răcni iepurele, tot ei?

În local se făcu liniște. Un mistreț, care stătea lângă ușă, ieși repede în stradă. Iepurele continuă cu glas sigur, îndurerat:

— Beau cam mult, e adevărat. Dar știi de ce? Fiindcă sunt un ratat. Colectivul s-a rupt de mine, s-a îndepărtat, m-a uitat . . .

Ospătarul a adus coniacul și alunele. Iepurele i-a întins o hârtie de 50 de lei și i-a făcut semn să păstreze restul. Apoi a continuat:

— Se rupe insul de colectiv. Dar, uneori, se rupe și colectivul de individ! Pricepi? Eu am fost cel mai bun alergător din pădurea asta.

Nu știam ce e alcoolul, lenea, odihna . . . Alergam, mă pregăteam, munceam ca un fanatic. Dar n-am concurat nicăieri. Au fost trei olimpiade și cinci ediții ale crosului pădurilor prietene. Nu m-au trimis nicăieri! Nicăieri!

— Chiar așa?! — se miră veverița, luând o aluna.

— Vezi, Veve mică și frumoasă, de ce beau? Se uită la ceas. Apoi zise plictisit: — Du-te, te-așteaptă soțul, să n-ai necazuri . . .

— Am timp . . . E pe teren . . . Nu-ți fă probleme . . . Da' de ce nu te-au trimis?!

— Prima dată a plecat mistrețul. Au zis că trebuie încurajat, că neam de neamul lui n-a fost în străinătate, că el provine de jos, că mai târziu se îngrașă . . . Nici măcar n-a alergat acolo.

— De ce?

— N-a văzut culoarele pistei și a luat-o pe iarbă . . .

— Dar la olimpiada de peste fluviu?

— Atunci s-au cercetat mai atent antecedentele. Ale mele aveau o problemă. Iepurele s-a uitat împrejur, și-a zburlit mustețele și a adăugat încet, întinzându-se peste masă:

— Au aflat că mama era de origine nesănătoasă!

— Nu vorbi!

— Da. De Angora! De unde era să știu?!

— Și cine s-a dus în locul tău, iepurașule?

— Măgarul. Nu el păzește oile lupului? Nu el îl duce pe lup în cotigă? De ce te miri? Nu lupul e stăpânul pădurii?! S-a dus și l-au descalificat.

— De ce ?

— S-a dopat. Cu trifoi. Aveauăia niște lanuri cu trifoi . . .

— Am auzit că și livezi au . . . Și niște copaci cu scoarța din plastic!

— La noi e mai simplu: avem ierbicide. Peste câțiva ani, Veve, dacă o să vrei să vezi un iepure, va trebui să te duci la muzeu sau la grădina zoologică. Vezi de ce beau? Mă înțelegi? De ce să mă mai pregătesc, de ce să mai alerg? Beau. Pe față. Cinstit.

— Am auzit că tovarășii tăi vor să-ți dea un ajutor!

— Un ajutor? tresări iepurele.

— Da. Vor să te trimită la dezalcoolizare.
— La ce bun? De ce s-o mai fac?
— Ai altceva mai bun?
— Merg înainte, Veve!
— Fă-o. Poate te trimit, totuși, undeva să alergi.
— E târziu. Am îmbătrânit, mă supără deja reumatismul, nu mai pot . . .
— Trebuie!
— De ce, Veve?
— Să redevii cel puțin un iepure. Iepure cu ***i*** mare.
— Dar acum ce sunt?
— Ești tare trist și dezolat și semeni a om!

Concert pentru pian

Au trecut aproape zece minute peste ora fixată și concertul simfonic nu începe. O persoană importantă trebuie să sosească din moment în moment. Directorul Filarmonicii așteaptă posac, cu mâinile la spate, importanta persoană. Pe sub ochii lui trec, într-o dulce și lenești promenadă, cele mai felurite perechi, cele mai distinse toalete vestimentare și . . . fizice, o întreagă galerie de peruci și ceafuri, care lasă, în urma lor, miresme de colónie fină. Directorul tresare și se îndreaptă, nu tare grăbit, spre intrare, abordând un zâmbet zgârcit, mai exact-profesional. A sosit în sfârșit persoana așteptată: un bărbat nici tânăr, dar nici bătrân, nici mic, dar nici înalt, nici elegant, dar nici cenușiu și demodat. Întreaga lui făptură degajă un aer de adâncă hotărâre și energie, de o suspicioasă ambiție. El întinde o mână uscată și rece și se prezintă sec:

— Noroc! Stamate! Noul inspector de la cultură. Din păcate sau din fericire, de ieri răspund de Filarmonică. Se pare că ne cunoaștem! Da?

— Să trăiți, tovarășe Stamate. Bine ați venit.

— Ei, asta-i, zice brusc inspectorul. S-a și auzit că am venit bine? Am venit rău. E o înghesuială pe autobuzele astea . . . Și acolo ar trebui făcută ordine, conchide el amenințător.

— Bine ați venit la noi, încearcă să se corecteze directorul. Sper să avem o colaborare frumoasă . . .

Directorul tace. Stamate sorbea din priviri o tânără cu o rochie lungă și atât de strâmtă încât dă în vileag un trup care tremură și mărește pupilele celor din jur, mai puternic și mai rapid decât atropina. Toaletele îl uimesc pe Stamate. "Peisajul e interesant la Filarmonică" socotește el în gând, mulțumit că are în răspundere o instituție unde se poate delecta.

Dar mai încolo, zărește destule perechi în vârstă, cu chipuri serafice și albe, ceea ce-l face să strâmbe ușor din nas. Directorul îl conduce în loja oficială, unde Stamate se dezbracă, pentru ca apoi să pară foarte mirat:

— De ce aici? Voiam să stăm de vorbă în birou!?

— Păi . . începe . . .

— Ce face?

— Începe concertul!

— Ce concert?

— Astă seară avem concert simfonic. Credeam că pentru el ați venit . . . Asta e producția noastră, adaugă directorul, derutat de consternarea așternută pe chipul inspectorului.

— Da . . . Sigur. Da . . . Dar nu asta e important. Tovarășii de la regiune m-au trimis aici, fiindcă nu aveți o bună planificare, o bună organizare a muncii . . .

— O să auziți un concert bun, încearcă directorul să încălzească atmosfera.

— Nu, nu voiam să stau . . . Tovarășe director — zice Stamate mai afectuos — degeaba e bun concertul, dacă planificarea nu e judicioasă, dacă scriptele nu sunt la zi. Mă înțelegi? Ele, ele se raportează. Sus! Dacă sunt complete, bogate . . . ce mai . . . n-ai probleme. Și sfârșește aproape conspirativ: — Le rezolvăm noi!

Viorile și celelalte instrumente amuțesc brusc. Lumina se stinge. Apare dirijorul. Sala aplaudă. Stamate privește de sus, din lojă, publicul, cu o mirare care-l trădează: n-a mai fost la nici un concert simfonic. Se cântă primele acorduri, când el întreabă tare:

— Ce e? Ce se cântă?

— Concertul pentru pian de Ceaikovski.

— Așa e, ai dreptate — zice el amuzat — uite pianul. Nu-l văzusem. E bun?

— Foarte bun.

— Cât a costat?

— N-a costat nimic.

— Da de unde-l aveți?

— Nu înțeleg tovarășe inspector, se chinuie directorul să vorbească mai mult în șoaptă.

— Pianul, domnule, de unde-l aveți?

— E al nostru. Aici l-am găsit. Iertați-mă, credeam că v-ați referit la concert.

— La pian compozitorul?

— Nu. Nu e el . . . Ceaikovski, cum să vă . . . spun . . .

— O fi plecat în turneu . . . În țară?

— Nu tocmai . . .

— În străinătate! În vest?

— Ceva mai departe . . .

— Japonia! Bun. Perfect.

Directorul respiră ușurat: a ieșit din încurcătură. Ascultă, în timp ce Stamate privește fix și oficial spre orchestră. Apoi, cercetează îndelung tavanul sălii, candelabrele, mai cască între timp . . . Privirea lui se oprește iar asupra orchestrei. Pe față i se poate lesne citi o nemulțumire. Firesc, urmează întrebarea:

— Aia de acolo, cu trompetele, de ce nu cântă? De ce stau? De ce trag chiulul?

— Ei nu au note . . .

— De ce?!

— N-au . . . N-au partitură.

— De ce ? Asta vă întreb. Te pomenești că și-au uitat-o acasă? Îi primiți așa, fără partitură?!

— Nu e vorba de asta . . . dar . . . cum să vă explic . . .

Directorul transpiră. E într-o situație delicată. Cum să se facă înțeles?

— În timp ce ăilalți își dau sufletul pe scenă, ei stau. Unde s-a mai pomenit, ca unii să muncească și alții să stea? Unde le e partitura?

— Știți, acum ei nu trebuie să cânte! Nu au note.

— Și ce, strică dacă mai cântă și ei? Mai bine să stea?

— Ei . . . Ei au pauză!

— Și noi de ce nu avem?

Stamate își leagă șiretul și își admiră îndelung pantofii. Se apropie de urechea directorului și întreabă iar:

— Da' populară de ce nu cântă?

Directorul nu poate deschide gura. A văzut și a auzit multe în viața lui. Acum nu știe dacă totul e vis sau relitate!

— Populară, zic, nu cântă? insistă Stamate.

— Nu se cântă, nu e voie . . .

— A interzis cineva?!

— Nu e vorba de asta . . . E un concert simfonic,.

— Și ce? Nu poate să cânte între timp "Foaie verde și-o sipică, trenule mașină mică", să se mai dezmorțească lumea. Ia te uită la ei! Uite cum arată! Jumate-s cu ochii închiși. Dorm! Mâine nu mai au chef de muncă.

— Nu se obișnuiește să se cânte tovarășe Stamate . . .

— Să se cânte, să se simtă specificul nostru local.

Se termină prima parte a concertului. Bucuros, Stamate se ridică. Vrea să plece, dar observă că lumea rămâne pe loc.

— Nu e gata, îi explică directorul.

— Cum nu e?

— Numai prima parte . . .

— A, da, are mai multe părți, firește. Și se cântă toate?

— Desigur.

Inspectorul ascultă o vreme, apoi e gata, gata, să aţipească. Un fortissimo îl trezește. Se întinde cu oarecare discreție. Trece din nou în ofensivă.

— Seraliști aveți?

— Ce să avem?!

— Seraliști. Elevi la seral?!

— Unde?

— În orchestră! Oameni care să-și completeze studiile?

— Cum o să avem?

— De ce nu le creați condiții oamenilor să învețe? De ce?

— Au studii superioare, tovarășul . . .

— Poate n-au liceul?! Mai cunosc eu și alte cazuri. Dirijorului de ce nu i-ați pus un scaun? Să se vadă ospitalitatea noastră tradițională!

Directorul tace. Inspectorul e plin de viață și de nerăbdare. Se apropie de urechea vecinului și-i spune în șoaptă:

— Știți bancul cu iepurele și cu elefantul? Și râde înfundat, i se roșesc obrazul și urechile. Directorul se uită în tavan. Îi vine să râdă, ba să țipe de supărare. Zelos, Stamate își scoate un carnețel și-și notează câteva probleme — evident — foarte importante. A doua zi, se va ocupa de ele. Totul trebuie pus la punct, iar el e ferm hotărât să-și facă datoria.

— Toba aia mare a cui e?

— Cine?

— Toba mare!

— A noastră . . . A filarmonicii, răspunde directorul cu spaimă, nebănuind ce-l mai așteaptă.

— A noastră! Deci a statului. Te rog să-i spui băiatului, să dea mai încet în ea. Dă cu ură, pur și simplu. Dumneata nu vezi? Ce nevoie are s-o pocnească în asemenea hal?

— Așa-i pretinde dirijorul . . .

— S-o lase și el mai moale . . . Mai avem nevoie de ea. Încă două concerte și o face ferfeniță.

Notează în carnet totul, amănunțit. Directorul crede că a scăpat, dar o nouă întrebare îl pune la încercare:

— De câte tobe aveți nevoie într-o stagiune?

— De ce să avem?

— De tobe! Sunt vreo cinci acolo. Nici nu știe în care să bată. Le croiește la întâmplare, după cum îi vine bine. Ajung pentru trei orchestre și o fanfară . . .

— Tobele nu se strică. Țin ani de zile.

— Deci nu-s ca mingile de fotbal?

— Nu . . .

— Concertul ăsta mai ține mult?

— Puțin . . . Imediat e gata prima parte.

Ochii lui Stamate se fac mari. Întreabă cu o anume disperare:

— Alei merge bisul?

— Bineînțeles.

— Și-o ia cu tot concertul de la început?

— Nu.

— Atunci e perfect.

— Au pregătit bucăți scurte . . .

— Ei, așa da. Asta-mi place. Aveți și lucruri bune. Să-i spuneți totuși celui de la tobă s-o cruțe, să nu dea în ea, așa fără milă . . .

Concertul se sfârșește. Stamate iese bucuros din lojă, ca scăpat din închisoare. Se uită iar la toaletele femeilor. Unele merită să le admiri. "Aici e mai plăcut, mult mai plăcut în pauză" gândește el. Se simte obligat să-i împărtășească părerea sa despre concert:

— A fost un concert bun. Orchestra a participat în proporție de masă . . . mobilizarea spectatorilor a fost și ea bună. Cam puțini tineri. Rețineți asta. Ar fi bine să se cânte și ceva mai vioi, mai vesel . . .

Stamate se oprește, lasă să treacă două dame, una cu spatele gol, alta cu niște sâni răscolitori. Nu se poate abține:

— De ce vin astea la concert? Nu-i de ele aici, directore, să fiu al dracului . . .

— Au abonament! Sunt nelipsite.

— Cum abonament?

— Vin la fiecare concert. Melomane convinse.

— Da . . . atunci la ce se mai dezgolesc chiar așa?!

Stamate merge grăbit înainte. Directorul îl urmează supus, întrebându-se ce are de gând inspectorul.

— Televizor ai, directore?

— Am! La mine în birou.

— Bun! Să mergem. Vreau să văd serialul. Kojak. Trimite, te rog, pe cineva să cumpere o sticlă de coniac! Sau ai cumva? Sunt tare obosit . . .

Un elev suspect

Anul școlar se încheie întotdeauna cu examenele celor de la f. f. Odată cu ele încep căldurile verii, dorul de concediu, profesorii sunt osteniți, ajunși la capătul răbdării, iar pentru elevi — mai mult avansați în vârstă, decât tineri - acestea sunt o mică povară de moment și o amintire extrem de distractivă pentru viitor. O povară altfel strict necesară, căci fiecare examen, fie el și la f. f., e o nouă treaptă de și spre cunoaștere. Ce are să fie la examenul de azi?

E după-amiază, e vară și e cald. Osteniți, grăbiți, sufocați de emoție și de căldură, elevii vin direct de la serviciu. Profesorul scrie clar pe tablă cele trei subiecte. Unii dintre elevi le știu deja! Alții au învățat pe dinafară punctele teoretice, ba chiar și rezolvarea exercițiilor. Cei mai profunzi au fițuici gata scrise. Le deslușesc mai greu, căci n-au fost scrise de mâna lor! Profesorul se așază la catedră, se uită resemnat pe fereastră la frumoasa vară de afară. Are de așteptat două ore. Răsfoiește ziarul, începe cu pagina a patra, unde se schimbă zilnic, negreșit, morții. Iar când în rândul lor nu întâlnești nici un prieten, e o zi frumoasă și un număr de ziar bun. În bănci, elevii neîndemânatici, cu gesturi greoaie, stângace, consultă, în sfârșit cu grijă și nemăsurat interes, cărțile, caietele. Fiecare vrea să treacă, să facă o lucrare bună. Într-un târziu, după ce isprăvește pagina cu cei dispăruți, profesorul privește, pe lângă ziar, clasa. Descoperă, într-o bancă din spate, un elev ce i se pare suspect: nu scrie și nici nu copiază, la fel ca majoritatea colegilor săi. Cam plin și cam înfierbântat, elevul răsuflă adânc, se foiește, iar fălcile se încleștează mereu, trădând o adâncă suferință sau o inexplicabilă neputință. Cine o fi? Ce are? Ce vrea? Tulburat de întrebările ce vor parcă să-l orienteze, profesorul îl fixează cu privirea, îl întreabă, din ochi, ce are, ce vrea? Elevul tace, oftează în răstimpuri și-și țuguiază buzele în semn de ciudă totală. Profesorul se ridică și pornește

grijuliu și curios spre . . . suspect. Un foșnet de cărți, de caiete, de hârtie, străbate clasa de la un capăt la altul, semn că toți cei prezenți au un profund respect nu numai față de dascăl, ci și față de ei înșiși. Transpirat, cu ochi mari și goi, deznădăjduiți, elevul vrea să se ridice în picioare. Pofesorul îl oprește, punând mâna ușor, părintește, pe umărul lui și întreabă aproape în șoaptă, să nu deranjeze clasa:

— De ce nu scrieți?

— Păi . . .

Fălcile elevului se crispează iar, într-un gest de aspră mânie.

— Nu aveți carte? Nu aveți în ce să vă uitați?

— Ba am. Am! Cum să n-am?! E aici! Elevul lasă mâna mare, păroasă, pe o pungă de nailon, care se află pe bancă.

— Poți s-o iei, îl încurajează profesorul, demonstrând astfel grija față de elev.

Tăcere. Elevul își șterge fața cu batista. Socotind că, în mod firesc, omul ordinei și al disciplinei se jenează să copieze, profesorul îi explică în amănunt cum se rezolvă problemele, ce are de scris la teorie . . . Apoi, împăcat că a intervenit, se duce la catedră. Spre uimirea lui, elevul are aceeași atitudine. Înțelege că are în față unul mai dificil. Nu e frumos, nici moral să nu intervină iar. Se duce din nou până în spatele clasei.

— Ce aveți? Nu vă simțiți bine?

— Sunt nervos.

— Calmați-vă. Ce s-a întâmplat?

— Nu vă supărați dacă vă spun?

— Nu. De ce să mă supăr?! zice profesorul, derutat complet acum.

— Mi-am uitat ochelarii acasă, geme elevul și parcă se ușurează. De asta nu pot nici copia, nici să scriu. Nu văd.

— Nu mă supăr . . . i se poate întâmpla oricui . . .

— Sunt nervos, ridică brusc glasul vinovatul. Gândiți-vă, să pierd examenul pentru niște ochelari. Cu ei n-aș fi avut probleme . . .

— Ce e de făcut?

— Vă spun eu: vă rog să-mi împrumutați ochelarii dumneavoastră. Poate mi-s buni.

O lumină plină de speranță strălucește în ochii omului urmărit de o asemenea teribilă nesansă. să ratezi un examen din pricina asta, e prea de tot. Profesorul se repede la catedră și aduce ochelarii, bucuros că, în sfârșit, lucrurile vor intra pe un făgaș normal. Elevul îi probează. Fața lui se însenînează, devine jovială și tâmpă. Scoate repede cartea din punga de nailon. Șuieră de se sperie cei din jur în semn de triumf: vede să citească. Profesorul se întoarce la locul lui. Deschide ziarul, nu citește prea mult, când aude în clasă un elev răsfoind atât de violent paginile cărții, încât parcă le rupe. E tot elevul suspect. Profesorul îl privește îngrijorat. Ce-o mai fi?!

— La ce pagină e subiectul teoretic? întreabă deodată cu voce iare elevul, stăpânit acum de un nebănuit curaj.

— 74 — răspunde profesorul, în același timp cu o tânără din ultima bancă.

Dar răsfoitul vijelios, amenințător, continuă. Omul nu găsește lecția cu pricina și timpul trece. Profesorul pricepe că va fi un examen greu.

— Nu e la 74, se răstește aproape elevul.

Profesorul pornește iar spre omul care are nevoie de ajutor. Caută și la pagina 74, o găsește și rămâne mirat: e o altă lecție.

— O scriu pe asta, se roagă elevul cu o grabnică și sigură complicitate.

— Cartea e de matematică, constată profesorul.

— Și?! Nu e bine?

— Nu

— De ce?

— Dumneata dai examen la fizică.

— Pardon! Eu dau la matematică, ripostează iritat, pe ton oficial, elevul.

— Aici, în sala asta se dă examen la fizică.

— Pe cel de fizică l-am dat, tovarășe. Eu dau la matematică.

— În ce clasă sunteți?

— În clasa a VII-a.

Profesorul înțelege drama și se stăpânește să nu pufnească în râs. Se vede silit să explice calm:

— Aici e clasa a VI-a! Or, pe asta, dumneata ai promovat-o, ai absolvit-o. Mai dai o dată?

— Nu tovarășe. De ce încurcați elevii?

— Dumneata ai greșit. În sala de alături dau examen cei din a VII-a la matematică.

— Bine și eu ce fac? Pierd examenul?

— Nu-l pierzi, cum o să-l pierzi?! Treci degrabă dincolo.

— Care va să zică, dincolo e matematicile?

Elevul își strânge lucrurile în grabă, devenind iar nervos. Se îndreaptă cu pași energici spre . . . "matematici", de parcă ar porni să aducă un infractor de guler. La ușă se oprește:

— Nu veniți cu mine?

— Unde?

— Dincolo. La matematici. Să nu creadă tovarășul c-am întârziat . . .

— Ba vin.

Cei doi ies. Elevii, rămași singuri, scriu liniștiți, răsfoiesc cărți, caiete, notițe. Profesorul revine, se plimbă prin clasă, încă sub imperiul întâmplării de adineaori. Se duce la catedră și vrând tocmai să reia lectura ziarului, aude bătăi în ușă. Întâi discrete, apoi repezi și puternice. Un foșnet general străbate clasa, care-și corectează ținuta. Cine mai e? În deschizătura ușii, apare iar chipul roșu și plinuț al elevului din clasa a VII-a. El întreabă cu supunere și disperare:

— Tovarășe profesor, știți, mi-am uitat ochelarii acasă . . . Nu vă supărați dacă vă rog ceva: nu mi-i împrumutați p-ai dumneavoastră?!

Seară de aprilie

Obosise. Simțea în toată făptura lui că era un om ostenit. Firește, n-avea de gând să mărturisească nimănui acest adevăr. Era dintre acei oameni de o conștiinciozitate poate puțin exagerată, care știu să muncească, să rabde și să nu spună întotdeauna ceea ce gândesc sau simt. O viață întreagă se zbătuse cu înverșunare: cifre de plan, ședințe, oțel, angajamente, calitate, morală, critică, autocritică. La început, viața lui fusese mai liniștită. Muncea zece, uneori douăsprezece ore pe zi, dar nu se simțea sfârșit, ca acum. Mergea spre casă pe bicicletă, pedala încet și se gândea la o căsuță de lemn și pământ, acoperită cu șindrilă, uitată, pe o creastă pustie de munte în calea vânturilor. Coborâse din Apuseni să învețe o meserie. Era acum prim-topitor la oțelărie și tânjea după căsuța aceea cu ferestre cât fața unui copil. Pedala încet, în lumina slabă a farului zărea perechi întârziate pe la porți și se întreba de ce nu mai vine primăvara, fără să observe că vișinii și cireșii din curțile oamenilor înfloriseră. Pe vremuri, avea timp să lucreze în grădină, să se ducă la pescuit sau la baie cu copiii, pe Mureș. Acum nu mai știa cum arată grădina, pe copii îi săruta și-i mângâia în somn. Zilele lui semănau leit una cu alta: pleca de dimineață la uzină, după-amiaza alerga din ședință în ședință, întocmea planuri de acțiune, de muncă, lua cuvântul, scria referate. Soția lui lucra la fabrica de sticlă și erau zile când nu se vedeau și nopți când nu dormeau împreună, căci turele lor nu se potriveau. Ea se culca obosită mai devreme, el venea târziu și n-o trezea. Uneori își lăsau scrise pe masă, lângă mâncare, bilețele; își "spuneau" ceea ce aveau de făcut. Chiar în dimineața aceea, el găsi scris pe o filă de calendar pusă pe solniță: "Lasă-mi bani pentru lapte". El îi lăsă bani mai mulți și adăugă: "Plătește și chiria, azi e ultima zi". Erau mulțumiți, dacă se poate spune chiar fericiți. Își făcuseră o casă frumoasă cu împrumut de stat. El se opri în fața

casei, o privi lung și socoti că mai are de plătit rate încă cinci ani. Intră în curte în clipa când sirena uzinei anunța intrarea schimbului de noapte. Observă lumină în bucătărie și înțelese că-l aștepta soția. În antreu, își atârnă scurta în cuier, se descălță.

— Bună-seara — spuse el.

— Bună, numai nu prea-i seară . . .

— Ce faceți? — întrebă el ca de obicei.

— Bine.

— Copiii?

— Dorm.

Se dezbrăcă și intră sub duș. Soția îi duse prosop curat. Apa rece îl învioră și-i alungă oboseala.

— Ai plătit laptele, chiria?

Femeia îi răspunse înclinând din cap. Apoi se așeză la masă. Supa de fasole era caldă, pe plită. Femeia puse supă în farfurie. Se auzea doar lingura lovind ușor în porțelanul farfuriilor.

— Câte decorații am? — întrebă bărbatul deodată și femeia râse cu poftă și păru mai tânără și mai frumoasă.

— Ce-ți veni?! se miră ea.

— A fost un ziarist pe la uzină. M-a întrebat ce decorații am . . . N-am știut să-i spun.

— Vreo zece.

— Nu cred?!

— Numără-le.

— M-a întrebat ziaristul ce-mi doresc? Da să-mi spuneți — zice el — ceva mai deosebit, așa omenește . . . Ce dorință aveți? Ce nădejde?

— Și ce i-ai spus?!

— Cam așa: "Trăiesc cu nădejdea că într-o zi mă voi întoarce acasă, în familia mea, și nu mă voi simți singur și străin! . . ."

Se priviră multă vreme în tăcere. Apoi, el întrebă:

— Ce zici, i-o lasă?!

Acolo sus, cineva trage sforile

Prozatorul Sebastian Ulmeanu a terminat un nou roman polițist. Un an și mai bine a adunat și ordonat materialul, aproape trei a scris și a rescris cartea și iat-o acum, pornită într-un lung turneu, după aprobările de cuviință. O carte nu poate apărea oricum, ci numai după ce a fost studiată, analizată și cântărită pe toate fețele. Cartea are, se pare, din naștere un nenoroc : e de genul feminin! Și atunci e firesc să apară în lume — ca o femeie — coafată, fardată, machiată . . . Ba i se mai limitează și tirajul, lucru de neînțeles, dacă ne gândim că alcoolul și tutunul (care știm ce pagube și tragedii aduc oamenilor) i se oferă cetățeanului din belșug, oricând și oriunde! Drepți fiind, vom preciza că aprobările de care vorbeam erau necesare până acum câțiva ani. Revenind la prozatorul Sebastian Ulmeanu, să-l urmărim împreună trecând pe coridoare lungi cu uși albe, ca de spital, intrând într-un birou simplu, auster, în care-l așteaptă doi tovarăși. Se strîng mâini, se strâng cu oarecare căldură și afecțiune, se glumește serios, se aduc cafele, apoi cei doi tovarăși, care au citit cartea, își desfac notițele, însemnările.

Tovarășe Ulmeanu, noi vă felicităm pentru carte, e un lucru bun, judicios întocmit, bazat pe adevăruri credibile, cu o intrigă condusă cu mână sigură. Firește, dincolo de laude — ele pot fi și mai multe și îndreptățite, dar nu e locul lor aici și acum — noi avem niște obiecțiuni, vorbește grav, rar și răspicat, bătrânul mai în vârstă. În romanul dumneavoastră, niște paraziți determină un tânăr — la început onest — să sustragă de la o fabrică de medicamente morfină și codeină. Ei vor încerca să vândă morfina și codeina unor italieni.

Vor interveni certuri între ei, unul va fi împușcat. Problema cea mai gravă este următoarea: nu e voie să pomenim cuvântul morfină sau codeină. Și nici că s-a sustras dintr-o fabrică de medicamente. Întâi pentru că așa ceva la noi în țară nu se întâmplă; noi nu avem

traficanți de droguri. În al doilea rând, fabricile noastre sunt foarte strict păzite; avutul obștesc e la adăpost de asemenea elemente corupte. În al treilea rând, spunând ceea ce spuneți dumneavoastră, deconspirăm niște secrete, îi educăm pe hoți! Deci, părerea noastră este să nu folosiți aceste cuvinte!

— Bine, vă înțeleg, dar înțelegeți-mă și dumneavoastră, eu ce-i spun, în 300 de pagini, cititorului? Cu ce se ocupă traficanții? Cade cartea! Pot s-o arunc la coș, sfârșește Sebastian, deznădăjduit.

— Ei, nu . . . nu cade . . . Găsiți ceva! Sunteți prozator.

— Bine, dar romanul e o ficțiune, e ceva ce s-a petrecut doar în mintea mea . . .

— Nu, nu, nu! Dacă puneți nume străine și acțiunea nu se petrece la noi, zice bărbatul în vârstă, o publicați imediat. Dar dacă e la noi, în țară, imposibil . . .

— E un roman polițist . . .

— Vă rog nu mai folosiți această denumire improprie. E un roman de acțiune. Termenul mi se pare mai corect.

— Toate cărțile sunt de acțiune. În fond, romanul polițist e continuarea basmului, a poveștilor noastre, e lupta dintre bine și rău. Iar binele învinge întotdeauna. În cartea mea, ofițerul care descoperă afacerea cu morfina . . .

— . . . nu pronunțați acest cuvânt. Vă rog!

— Cum să-i spun?

— Făina, de exemplu. Marfa!

— Mă rog. Ofițerul e un tip, un om care are mari necazuri, dar își face datoria, își apără țara. Cum să-l mut în altă țară? De ce?

— Noi nu am spus asta. Dar scoateți morfina, fabrica!

— Se strică toată cartea . . .

— Nu avem ce face . . .

— Ce ar fi, tatonează Sebastian terenul, el fiind pregătit, știind ce pericole îl pândesc, să fac un epilog în care să arăt că analizele de laborator au stabilit, că nu era vorba de morfină, ci de lapte praf?!

— Foarte bună, excelentă idee, țipă entuziast tânărul, care tăcuse tot timpul.

— Vedeți că se poate, adaugă calm bărbatul în vârstă. Așa da! De acord!

— Da, rostește abătut prozatorul.

— Atunci trecem mai departe, continuă omul care judecă. Vă rog să scoateți denumirile străine la țigările pe care le fumează ofițerii de poliție. Puneți românești.

— De ce? întreabă uluit Sebastian.

— E mai bine! Apoi, căpitanul Dumitrescu are un prieten, fost coleg de liceu, un cocoșat, cu care se întâlnește în restaurante și cofetării. Cocoșatul îi dă unele informații . . .

— Exact.

— Da, dar să nu bea nimic împreună și ofițerul să nu-i împrumute bani. E mai corect, nu?

Sebastian înghite în sec și notează.

— La pagina 141 aveți o crimă. Cercetarea locului faptei se face în prezența a doi martori! În carte lipsesc. De ce? Nu se poate fără ei!

— Bine, dar eu nu dat lecții de respectare a legii. De ce să pierdem cititorul punând și descriind doi martori?

— Așa e legal. Vă rog să vă notați.

— Da, am notat.

— Asupra lui Dumitrescu banditii trag cu un pistol. Speră să-l ucidă și a doua zi să plece în excursie, în străinătate. Nu greșesc, nu?

— Nu.

— De unde au pistolul?

— Îl au doar în carte!

— De unde? La noi nu sunt, nu se pot cumpăra, nu pot face rost de ei. De unde îl au?

— De la un paznic. L-au furat!

— Scris în roman?

— Nu.

— Paznicii sunt vigilenți. Ce facem?

— Atunci — zice Sebastian și din nou oferă momeala pregătită de acasă, în fond, unica salvare — banditii au găsit, în timpul

demolării unei case, un pistol pitit de cineva, încă de pe vremea războiului . . .

— Perfect. Dar scrieți atunci câteva pagini sau una măcar!

— Bine, dar e vorba de o carte, de imaginația scriitorului . . .

— Tovarășe Sebastian, noi vrem să vă venim în ajutor! Vrem să aveți o carte bună și corectă. A doua problemă: Dumitrescu e rănit, dar nu moare. Cititorul rămâne cu o îndoială: dacă murea, bandiții fugeau din țară?

— Nu. Dar asta e altă variantă, altă carte!

— Ei nu, să n-o luăm așa. Scrieți două fraze să lămuriți chestia.

— Și dacă nu accept? O să mă înjure cititorul. Asta e o poveste pentru copii.

— Cum doriți. Noi nu vă obligăm. Dumneavoastră hotărâți.

— Asta nu scriu, fraza aceea cu . . .

— Bine, zice omul în vârstă și închide cartea. Nu se publică. Ne pare foarte, foarte rău . . . De ce refuzați ajutorul nostru? Colaborarea noastră?

Omul care vorbește e atât de mândru, de sigur și de elegant. E stăpân pe situație. Nici nu intuiește că Sebastian Ulmeanu se documentează deja pentru o nouă carte. Este unicul avantaj al scriitorului.

— Bine, încă o pagină n-o fi foc, acceptă Ulmeanu și-și aprinde o țigară. Nu fumează, dar trebuie să facă ceva, să se calmeze.

— Deci, zâmbește strengar bărbatul, Dumitrescu scoate un plic din cutia poștală, îl desface și-l citește. Sunteți de acord?

— Nu sunt de acord cu gestul, dar în carte să-l lăsăm!

— Glumiți. Am făcut semn. Sper că o scoateți!? O altă problemă: sunt cinci bandiți. Vă facem o sugestie: să rămână doar trei. De ce cinci? Sunt prea mulți.

— Bine. Trei.

Sebastian se gândește cu groază câte replici, câte pagini, are de tăiat, de rescris pentru ca din cinci bandiți să rămână trei. Apoi se consolează. Tot va rebate romanul la mașină, așa că . . . Și-a băut cafeaua, îi e cald, se discută de două ore. Într-un târziu, bărbatul în vârstă îl invită pe tinerel:

— Dumneata ai ceva de spus?

— Da. Mi-am notat și eu unele chestiuni, zice tinerelul, și-și răsfoiește însemnările. Într-un loc, bandiții, punând la cale afacerea, folosesc expresia "italienii îs escroci" . . . Nu e bine. Se poate crede că toți italienii sunt escroci?!

— Bine. Tăiem, acceptă scurt Sebastian.

— Așa. În alt loc, le zice "macaronari". Nu e bine . . .

— De ce? Paraziții ăștia au un argou. Pentru ei italienii cu care fac afaceri sunt niște macaronari. Să-i pn să zică: "Domnii italieni". E credibil?

— Vă rog, e o părere, zice tânărul mai puțin autoritar. Cum doriți. Noi o semnalăm . . . Așa. N-ar fi bine, în final, să se arate și ce pedeapsă au primit infractorii? Ar fi un ecou în mase? Nu?

— E o idee bună, aprobă cel în vârstă, care citește ceva în alt dosar.

— E bună. Dar e obligatorie?

— Nu, zice bătrânul. Asta numai dacă vreți . . .

— Pe urmă, căpitanul prea spune multe bancuri . . .

— E un om care iubește viața, oamenii, care suferă, muncește, dar și glumește, își apără prozatorul eroul. Nu e un robot, un automat, un câine plecat pe urmă. E un om!

— Să știți că el lucrează și se bucură în colectiv. Ori, la dumneavoastră, în carte, nu se vede acest lucru, explică oarecum tăios vârstnicul. Regret. Exact, și mai e o problemă. E vorba de titlu. "Acolo sus, cineva trage sforile". La noi, tovarășe scriitor, nu se trag sfori. Și mai ales acolo . . .

— Bine, se apără iar prozatorul, dar eu arăt foarte clar, în roman, de unde vine titlul. Când Gurău hotărăște să-l împuște pe căpitanul Dumitrescu, se înțelege în felul următor cu Magistrul. O clipă. Prozatorul răsfoiește cartea și citește: — "Dacă îl împuști, zice Magistrul către Gurău, îmi dai un telefon și-mi spui așa:«Tata a murit, Dumnezeu să-l ierte. Mâine mergem la înmormântare». Asta înseamnă că mâine plecăm peste graniță și am scăpat. Gurău e vesel. «Stai, nu te grăbi! Dacă nu poți trage asupra lui sau nu-l împuști mortal, îmi spui . . .» Magistrul caută o parolă. Gurău

intervine: Îți telefonez așa: «Acolo sus, cineva trage sforile». Adică n-am făcut nimic, îs mai tari ca noi, suntem ca legați. «Mușcă-ți limba» îl oprește Magistrul enervat pe Gurău. Și se fac nevăzuți în noapte!" Nu e clar? E o parolă a lor. Apoi, în carte nu e vorba de nici un fel de sus. Toate sforile în plasa cărora vor cădea le trag jos, în mocirla lor, cei cinci, ba nu, cei trei bandiți. E un simbol chestiunea cu sforile . . . E ceva simplu . . .

— Nu e! Și nu merge.

— În plus, am nevoie și de un titlu incitant, să atragă cititorul.

— De acord . . . Scoateți cuvântul "sus"!

— Și atunci cum rămâne? Acolo, cineva trage sforile.

— Foarte bine. Nu se știe unde și nu avem probleme. Sau mai bine lăsați doar atât: Cineva trage sforile. E și mai frumos.

— Sau *Cine trage sforile?* intervine tinerelul.

— Nu. Nu cu semn de întrebare, e de părere cel în vârstă.

— Eu am acceptat tot ce mi-ați cerut, joacă ultima carte Sebastian. Pot și eu să vă cer o favoare?

— De ce nu, zâmbește nonșalant bătrânul.

— Lăsați-mi titlul întreg. Măcar titlul.

Bătrânul pare convins și mișcat de emoția și rugămintea sinceră a prozatorului. Se hotărăște să accepte:

— De acord. Dar cu o rugăminte.

— Vă ascult.

— Adăugați în explicația dumneavoastră din text, cu parola, un cuvânt. Să fie cam așa: "Acolo sus, Dumnezeu trage sforile". Ca să fie mai clar, să nu existe dubii.

— O fac pe loc, zice Sebastian încântat, fericit că și-a salvat titlul.

— Cu asta noi vă dorim multă sănătate, putere de muncă și noi cărți. Vă așteptăm cu mare plăcere . . .

Prozatorul mulțumește și el pentru grija acordată și iese socotind în gând că a scăpat de două nivele. Și că mai are de trecut peste două.

O pungă de cafea

O biată bunicuță, ostenită de prea multe primăveri, bate abia auzit, cu firească teamă, în ușa cabinetului medical. Tăcere. Așteaptă demult și în două rânduri, tovarășa doctor i-a spus să aibă răbdare. Bunicuța bate iar și — fie ce-o fi — deschide ușa și intră cu numărul de ordine în mână, spre ușurarea celor ce așteaptă afară. Rămîne în picioare, lângă ușă. Doctorița croșetează grăbit și întreabă profesional, fără să ridice ochii:

—Dumneata?

— Așa amețesc, tovarășa doctor . . .

— Amețim și noi, ăștia tineri, dar-mi-te dumneavoastră! Ce vă supără?

— Ochii, mă înțeapă . . . mă ustură . . .

— Când? întreabă doctorița, luând ochiurile unul pe față, altul pe dos.

— Seara, mai ales seara . . .

— Trebuie să vă luați tensiunea!

— Iar? Acum o săptămână mi-a luat-o doctorul la care m-ați trimes . . .

— Era soțul meu! Nu v-am trimis la orice doctor. Și cât a fost?

— Cât să fie . . . zice nehotărâtă bătrânica, o sută de lei. Oare s-o fi scumpit între timp?

Fără să privească bolnava, femeia în alb scrie o rețetă. Bunicuța are în sacoșă o punguță cu cafea. Fata ei i-a dat-o pentru consultație! Bătrânica, generație veche, nu e obișnuită cu optica, cu manierele tinerilor de azi.

— Pui de mai multe ori pe zi din picăturile pe care le-am scris aici!

Bunicuța ia rețeta și lasă pe masă, cu jenă, o punguță cu cafea.

— Ce-i asta?

— Pentru dumneavoastră. Cafea. 300 de grame de cafea boabe.

Doctorița se luminează brusc la față. Aruncă lucrul de mână, aproape sare de pe scaun.

— Nu trebuia, bunico, zău . . . Te rog să te dezbraci. E cald, prea cald . . . Câți ani aveți?

— 74, zice pacienta și se dezbracă. Apoi întreabă nu fără o oarecare îngrijorare: — Trebuie să-mi iau și tensiunea?

— Nu. Vreau să te văd mai amănunțit, măicuță. Se poate?

Îi ia rețeta, o așază pe scaun, îi cercetează cu migală ochii, o duce în camera obscură, o trece pe la toate aparatele . . .Pacienta transpiră și o cuprinde o ușoară neliniște: nici examenele medicale prea amănunțite nu-s bune. Știe ea că medicul, dacă vrea, își găsește boli. Și încă prea multe. De afară, se aud bătăi în ușă. Răbdarea celor de dincolo e pusă la grea încercare. Vin din camera obscură în cabinet. Pacienta e ametită, abia umblă. Nu-i vine să creadă ce putere are cafeaua. Numai 300 de grame!

— Ai aici două sticluțe cu picături.

— Le cumpăr tovarășa . . .

— Taci bunicuțo. De ce să dai bani pe ele? Le avem, ți le dăm. Poftim.

— Vă mulțumesc tare mult . . .

— Nu. Să nu-mi mulțumiți, zice cu modestie doctorița, privind pe furiș spre punga de cafea. De asta sunt pusă, plătită, ce mai . . . Peste zece zile ne vedem. Neapărat. Nu vă mai luați număr. Veniți și intrați direct.

— Mulțumesc tovarășa doctor.

— Sărut-mâna măicuță.

Pacienta pleacă uluită de atâta afecțiune. Doctorița ia în palmă câteva boabe de cafea. "E veritabilă" zice ea în șoaptă și-i soarbe cu plăcere aroma.

Străinul

Îmbrăcat ciudat, jumătate țăran, jumătate orășean, bărbatul a intrat sfios și grijuliu într-o elegantă frizerie din centru. S-a așezat încet pe un scaun, și-a pus pălăria alături, observând mulțumit că era singurul care aștepta. Privi în jurul lui curios și stânjenit, ca omul care intră pentru prima oară într-o asemenea frizerie. Temător, duse mâna la buzunar și pipăi portofelul cu bani. Ochii lui se fixară apoi, uimiți, pe un frizer înalt, cu o claie de păr răsturnată într-o parte, care se zbătea în aer ca o pasăre beată. Frizerul îl lovea cu pumnii pe client în spate, îi zmucea umerii, îi masa violent gâtul, ceafa. Spectacolul era nou și uluitor pentru el. Îi veni să râdă. Deodată, auzi chiar lângă el o voce supusă: "Să trăiți, să vă fie de bine maestre". Întoarse capul. Din scaun se ridică un bărbat gras, cu burtă mare și grea, cu obraji mari și roșii. Omul îmbrăcat jumătate orășean, jumătate țăran, se apropie șovăind de scaunul liber.

— O clipă, te rog, mai așteaptă dumneata, îl opri frizerul. Nu e încă rândul dumitale.

Omul se uită în jur derutat. Se retrase la locul lui, în timp ce același frizer mic și chel porni de-a lungul frizeriei și, în pragul ușii, spuse cu voce mieroasă: "Poftiți dom' doctor!" Și reveni umil în urma unui bărbat distins, palid, cu inele mari de aur la ambele mâini. Afară, un soare orbitor și o galerie de minijoupe inundau și amenințau strada cu lumina și goliciunea lor. Omul aștepta iar, singur în local, trăgând cu ochiul la spectacolul străzii, când auzi o voce: "Poftiți, tovarășe director." Un alt frizer venea de la ușă cu un alt client. Și în aceeași clipă, un copil coborî din scaun și el se ridică iar și se apropie cu emoție de locul liber. De data aceasta, frizerul îl opri, arătându-i palma așa cum fac agenții de circulație.

Încercase iar degeaba: un alt client, abia intrat, i-o lua înainte. S-a reașezat la locul lui, cu înverșunare și ciudă, hotărât să aștepte până

la capăt. De pe măsuță luă cu grijă un ziar, îl răsfoi de câteva ori, apoi citi un articol frumos intitulat: "Totul pentru buna deservire a cetățeanului în unitățile noastre comerciale". Îl citi și fiindcă-i plăcu articolul, îl reciti. Lăsă ziarul și se mișcă pe scaun, căci îi amorțise un picior. Observă că în timp ce el citea ziarul, încă doi clienți i-o luaseră înainte. Începu să se simtă singur și străin în acea frizerie elegantă de centru. Era doar el în frizerie și nu înțelegea de ce nu-i venea rândul . . .

Un amănunt

Stelică Dîrzu trece încruntat, cu pași duri, pe un coridor lung și foarte întunecat. Apariția șefului inspiră sentimente ciudate subalternilor; doi inși aruncă țigările nefumate și se topesc în primul birou; o femeie, care tocmai vrea să intre pe acel coridor, observându-l, își continuă cu grabă sporită drumul înainte; în sfârșit, în birouri, funcționarii își spun în șoaptă: "Dîrzu!", "Trece Dîrzu" doar auzindu-i pașii și se bucură că ușa lor rămâne închisă! Pe măsură ce se apropie de biroul șefului său — căci fiecare șef își are biroul — Dîrzu devine mai lipsit de energie, calcă abia auzit, devine blând și bun, ca un aluat pus la dospit. Intră la secretariat doar întunecat și se așază pe scaun, cu fața spre Lidia care-și orânduiește corespondența.

— Cum e? întreabă el, făcând semn cu privirea spre biroul șefului. Ce prognoză meteorologică avem azi?

— Staționară, temporar noroasă, zâmbește Lidia, îndreptându-și spatele și gemând de plăcere. Sânii ei obraznic de frumoși încălzesc atmosfera rece, oficială, a cabinetului. E o femeie bine, apetisantă, e în ea o risipă de frumusețe, așa cum există în mai toate secretarele șefilor de pe lumea asta. Dîrzu o privește ca un motan bătrân și neiertător. Cândva o dorise, i-a făcut ochi dulci, a bătut disperat la ușa ei, dar Lidia a rămas indiferentă și rece, "ca o conservă de vită în suc propriu", cum avea să spună el mai târziu. Sorbind-o printre gene, cu amintiri neîmplinite în inimă, Dîrzu își zise: "Și de data asta e sătul cineva, chiar așa încă bine și frumoasă cum e . . ." Ușa cabinetului se deschise cu zgomot. Dîrzu se ridică în picioare, se aplecă sfios, ca o salcie.

— Dă-mi centrala! — cere Vintilă și intră în cabinet. Dîrzu își reia locul ușurat.

— Ai emoții? întreabă Lidia.

— Eu? De ce să am?

— Nu ești ca la tine în birou . . .

— E și firesc. De ce să am emoții? Îmi fac meseria la gram, milimetru și secundă. Ceea ce e alb e alb, iar negrul e negru. E' principiul meu. Nu abdic de la el niciodată.

— Aici. Da' dincolo? râde iar Lidia, formând numărul și arătând spre biroul lui Vintilă.

Vintilă iese iar și după ce-l fixează pe Dîrzu cu privirea, întreabă:

— De ce nu intri? Aștepți invitație specială?

Dîrzu, smerit și aplecat — ce bine i-ar sta într-o sutană de călugăr — intră și rămâne lângă ușă. Se apleacă grijuliu să îndrepte covorul, ușor răsucit de pașii tovarășului Vintilă.

— Lasă-l Dîrzule . . . Unde-i referatul?

— Tovarășe Vintilă, încă nu l-am încheiat.

— De ce? Servește un Kent.

— Mulțumesc, rămân la B.T. Tușesc, precizează el, deși are Kent în buzunar, dar nu e principial să-l concureze pe șef, scoțând pachetul lui!

— Ce-i cu referatul în cazul lui Ploeșteanu?

— Am toate datele . . . am cercetat . . . declarații . . . Dar nu știu cum să vă spun . . . E o chestiune de amănunt, de nuanță . . .

— Nu asta mă interesează! E vinovat sau nu? Ce reiese din anchetă?

Vintilă se plimbă nervos prin birou, apoi se oprește la geam. Afară e un soare orbitor. Se aude sirena unei salvări. Dîrzu pare mut.

— Cum stă cu băutura?

— Bea, tovarășu' Vintilă. La Metropol, Orint, Cazino și la Europa. Numai wisky! Seară de seară.

— Dacă e șef să nu bea? Să nu intre în local? Să fugă de băuturi fine? Să bea poșircă?!

Dîrzu se face și mai mic. Caută o țigară. Pipăie lung pachetele până se convinge care e cu B.T. Scoate o țigară, își cere voie, o aprinde, trage cu sete. Nu ghicește cum vrea șeful să iasă ancheta!

— Cu femeile?

— Soția e cam bolnavă, trăiește cu o studentă, cu o colegă de bancă, e adevărat, divorțată . . .

— Suntem invidioși! Dacă poate? Ce să facă?!

— Așa e . . . Aveți dreptate . . .

— Dovezi sunt?

— Ar fi. Studenta are o garsonieră. E văzut mereu în blocul respectiv. Uneori și dimineața.

— E trecut în cartea de imobil? Plătește studenta cheltuieli pentru altă persoană?!

Dîrzu înghite noduri mari, gata să se înece. "Mergem spre denunțare?!" gândește el.

— Pe nevastă-sa a bătut-o?

— O singură dată. Ea l-a enervat . . . el era obosit . . .

— Foarte urât din partea lui. Să dai într-un om, într-o femeie . . . e o jenație . . . e inacceptabil.

— Are și certificat medical!

— Scrie acolo că a bătut-o soțul?

— Nu. Nu scrie . . .

— Atunci?! O fi bătut-o altul.

Broboane de sudoare șiroiesc pe fața lui Dîrzu. Situația se înăsprește în loc să se limpezească.

— Are vilă?

— Se pare că da, zise Dîrzu după o lungă tăcere.

— Cum se pare? Ce-i aia "se pare", Dîrzule?

— Afai ar fi de discutat . . .

— Ce? Ce să discutăm? Ai făcut ancheta?

— Da.

— Răspunde clar: are vilă sau nu are?

— Știi, vreau să vă cer eu o lămurire!?

— Te rog!

— Ce-i aia vilă?

— Parcă tu nu știi . . . Dacă e vilă e, dacă nu, nu! Câți stau în curte?

— Numai el și soția.

— Câte camere au?

— Cinci.

— Nu e vilă. Are grădină?

— Are.

— Mică?

— Mică, pomi, pădure, zarzavat, porumb . . . are de toate, da' mică.

— Mă Dîrzule, atunci e vilă!

— O fi!

— Are etaje?

— Numai unul. Dar sunt două apartamente, unul sus, altul jos . . .

— E bine. Ce dacă-s două? Nu e vilă. Ce mai are?

— O cramă la subsol, garaj la subsol . . .

— Dă-o dracului, Dîrzule, asta e vilă!

— Așa am gândit și eu . . .

Vintilă se plimbă iar agitat. Stinge Kentul.

— Piscină are?

— Nu.

— Atunci nu-i vilă. Ce dracu? Orice căsuță e o vilă? Să fim oameni realiști, dragă, cu picioarele pe pământ . . . A muncit — o are. Dacă nu muncea, n-o avea. Într-o oră am referatul. De acord?

— De acord! Numai că e vorba de un amănunt.

— Mă exasperezi, Dîrzule! Te știam om dintr-o bucată, capabil, exigent . . . Ce mai vrei?

— Cum să fac referatul?

— Te trimit la medic. Tu ești bolnav. Bolnav psihic. Ai făcut sute de mii de referate și mă întrebi pe mine . . . Ce nu știi?

— Știu totul, am toate datele, absolut toate. Un amănunt aș dori să mi-l sugerați . . . să mi-l . . .

— Nenorocitule, spune odată!

— Cum să fie referatul, concluzia: vinovat sau nevinovat? V-am explicat doar că e o chestiune de nuanță, de amănunt . . .

Poștașul

S-au întâlnit în holul blocului. Poștașul înalt, chipeș și subțire, elegant în mișcări și ținută ca un balerin, intră grăbit pe poartă. Melianu, un bărbat nici tânăr dar nici bătrân, odihnit și bine rău, cobora încet de la etaj, căci era duminică și nu se grăbea nicăieri.

— Dimineața bună, zâmbi și se înclină larg poștașul.

— Bună, aruncă Melianu și întinse mâna plin de ospitalitate.

— Cum ați dormit?

— Repede-repede, glumi Melianu, ștergându-și mânăca hainei de niște firicele de praf, pe care le descoperise când dăduse mâna cu poștașul. — Dumneata ce faci?

— Ce poate face un poștaș? Aleargă! Puse jos geanta masivă, din piele, ce-i atârnă pe spate. — Aleargă toată ziua și aduce oamenilor acasă, pe tavă, ultimele noutăți. O țigară bună aveți?!

— Am, dar să știi că nici o țigară nu-i bună. Toate-s rele, iar noi ne amăgim.

Melianu îl servi cu o țigară, aprinse și el una, mirându-se în sinea lui cum, un bărbat încă atât de tânăr, de voinic și de isteț, căci părea nu numai dezghețat dar chiar inteligent, se mulțumește să rămână o viață întreagă poștaș. N-avu timp să reflecteze prea mult timp la această idee, căci poștașul spuse, scoțând din geantă un chitanțier:

— Să facem abonamentele pe ultimul semestru. Vă scap de o grijă! Bine că v-am prins.

— Da, mormăi Melianu, numai că aș vrea să renunț la câteva. Șase abonamente . . . E mult, prea mult . . .

— Glumiți, zise poștașul potrivind plombagina.

— Nu glumesc deloc. Vreau să renunț . . .

— Da' nu e păcat s-o faceți? Să renunțați la atâtea știri, la atâtea noutăți? Omul învață din orice! Azi, mai mult ca oricând, trebuie să fie informat, să știe ce se petrece în lume . . .

— Pledezi ca un avocat, se amuză Melianu.

— De ce să nu citiți ceva plăcut, după prânz sau după cină, când vă relaxați câteva minute în fotoliu?

— N-am timp, șmecherule!

— Omul de azi trebuie să fie mereu la curent cu ceea ce se întâmplă în lume, continuă neclintit în crezul său poștașul.

— Fă-le, fă-le pe toate, nu de alta, dar ești în stare să-mi vorbești până mă convingi să-mi fac și altele!

— N-o să regretați, dimpotrivă — precizează poștașul, scriind chitanțele cu o lejeritate și o iuțeală impresionantă. — 160 de lei, în total.

Melianu achită suma și până când primi restul, se uită afară, în stradă, pe ușa larg deschisă. Apoi zise:

— Dă-mi te rog ziarele. Poate mă opresc în parc, pe o bancă; să am ce citi.

— Imediat, se zori poștașul, căutându-le.

— Ce scriu?, întrebă Melianu.

Poștașul i le întinse în tăcere. Parcă nu auzise întrebarea. Răspunse câteva clipa mai târziu, cu o mină de totală nevinovăție:

— Tovarășe Melianu, sincer să fiu, nu știu. Nu le citesc, eu numai le aduc . . .

Plimbare de seară

Adie un vânt călduț. Tovarășul Pantelimon își face, meticulos și încruntat, obișnuita plimbare de seară. Alege dinadins străzi dosnice, liniștite, să poată rămâne singur, cu gândurile lui . . . Dar, în seara asta, n-are încotro, îi apare drept în față Stănică, vechi tovarăș și prieten. Se opresc și stau de vorbă.

— Noroc, tovarășe Stănică.

— Noroc, tovarășe Pantelimon. Îmi pare bine . . .

— Și mie! Ce surpriză!

— Nici nu mai știu de când nu ne-am văzut . . .

— Nici eu . . . Mă tem că de mai bine de un an . . .

— La aer, la aer?

— La aer.

— Ce mai faci altfel, tovarășe Stănică?

— Bine . . . Bine!

— Cum o duci?

— Bine, deși aș putea zice foarte bine.

— Copiii?

— Bine și ei! Cresc!

— Bravo. Mă bucur.

— Ei cresc, noi îmbătrânim . . . Știți cum e . . .

— Nici chiar așa! Arăți încă bine, tânăr . . . Tovarășa Stănică?

— Mulțumesc, bine și ea.

— Tot tânără, tot energică?

— Nescimbată, cum o știți.

— Mama?

— Bine și ea, stă mai mult pe acasă, se pomenește Stănică explicând, deși a îngropat-o în urmă cu vreo șase luni.

— Mă bucur sincer că totul e bine.

— Da, de ce să nu spun? E bine.

— Pe la servici ce mai e, Stănică?

— Toate bune și acolo.

— De lucru este?

— Avem, da' nu ne lăsăm.

— Bravo Stănică, mă bucur că o duci bine.

— Cum, altfel? Așa e firesc . . . Nu?! Pe la dumneavoastră ce mai e nou?

— Mergem înainte.

— E mult de lucru?

— Ne facem datoria.

— Familia?

— Foarte bine, toate generațiile: nepoți, părinți, bunici!

— Cu sănătatea?

— Foarte bine. Niciodată nu am știut ce e boala. Sunt sănătos total. Prea sănătos.

— În rest? Ce mai ziceți?

— Nu mă laud, dar nici nu mă plâng.

— Ce se mai aude în lume?

— Ce să se audă?! Nu citești și tu ziarele, nu asculți radio, televizorul?

— Ba da, ba da, dar . . . mă . . . gândeam că cine știe . . . Mai sunt alte noutăți . . .

— Îmi pare bine că ne-am întâlnit, că am mai stat și noi de vorbă ca între prieteni, ca între tovarăși, zice Pantelimon și strânge ușor mâna lui Stănică. Apoi, se depărtează pe străduța tăcută, încet și pustiu, ca o umbră . . .

Examen de corigență

Benedict Popescu, directorul unicului liceu din micul municipiu L., stătea țepăn și întunecat la biroul său ticsit de hârtii, dosare, cărți și caiete. Privea fix, concentrat, într-un punct anume de pe biroul său. Fața lui acră, ridată, nu trăda decât o nedumerire aparentă. Abia când ridică ușor, cu plăcere și rafinament ceașcuța cu cafea, văzu peste marginile ei pe profesorul de fizică Dinu Păun. Îl fixă câteva clipe cu privirea lui tulbure, inexpresivă, apoi întrebă cu glas leneș, rotund, străbătut de o undă de răutate:

— Ce stai ca o stană de piatră, Păune? Ce dorești?

— Vă deranjez două clipe . . .

— Treci la subiect. Nu mă deranjezi dacă spui direct ce te doare. Timpul costă bani! Deci, scurt, concis și la obiect. Fără introduceri. Știi foarte bine, mie nu-mi plac introducerile.

— Adineaori, în consiliul pedagogic, ați precizat că, la examenele de corigență trebuie ca pe colțul fiecărei lucrări, elevul să-și scrie corect numele, iar apoi colțul să fie îndoit, lipit și sigilat . .

— Iar după ce corectați lucrările și puneți nota, în prezența unuia dintre tovarășii din conducerea școlii, deschideți colțul sigilat și aflați numele elevului. Așa am spus?

— Da.

— Ăsta e ordinul ministerului, ca atare așa procedăm. E mai just, mai corect. Dumneata, ca profesor, poți fi influențat dacă știi a cui e lucrarea . . .

— . . . dar ordinul . . .

— Fără comentarii, tovarășe Păun. Nu comentăm noi, aici, ordinele ce ne vin de la minister. Nu asta e datoria noastră. Eu, ca director, nu admit așa ceva.

— Dar . . .

— Fără nici un dar, Păune. Vrei să mă scoți din răbdări? Directorul sorbi lung din cafea, să se liniștească.

— Aș vrea să spun o frază, o propoziție, să cer o lămurire, izbucni profesorul. Se poate?

— Spune omule, se învoi, surprin, directorul. Cine nu te lasă? Sunt de acord să discutăm orice e necesar pentru procesul de învățământ, pentru misiunea noastră nobilă de educatori. Fără a comenta însă ordinele de sus.

— Eu am un singur elev corigent la fizică în clasa a VIII-a!

— Și?!

— Îi ștampilez lucrarea, îndoiesc colțul?

— Firește. Faci ce spune legea. E limpede?

Profesorul Dinu Păun ieși derutat, nedumerit și mai mult enervat din cabinetul directorului. Își plimbă privirile pe pereți, pe tavanul coridoarelor, căutând parcă ceva anume acolo, să se răcorească. Urcă scările la etaj, sărind peste câte două terepte, și intră într-o sală de clasă. În prima bancă, în fața unei coli albe și a unei călimări, aștepta un elev tuns zero, nițel sașiu, nițel speriat. O clipă profesorul îl privi cu duioșie, apoi îi ceru să-și scrie numele sus, în colțul stâng. Elevul își scrise numele, rotunjind cu grijă fiecare literă. Profesorul îndoi colțul lucrării, și-l lipi cu o bulină. Câteva clipe, elevul își mută privirea, zăpăcit, de la profesor la colțul lucrării și de la colțul lucrării la profesor.

— Așa cere ordinu' venit de la minister, îi explică profesorul, mângâindu-i capul chilug. Să fie numele scris în colț, colțul îndoit și lipit. Când coborâm o să-l și sigilăm la secretariat. abia după ce trec nota, pot să dezlipesc colțul, să văd a cui e lucrarea.

În timp ce profesorul scria pe tablă subiectul lucrării, elevul se întoarse și privi mai zăpăcit în clasă: era numai el, era singur! Ochii lui se făcură parcă mai mari și mai proști.

Profesorul se așeză la catedră și începu să citească cronicile etapei de fotbal din ziarul *Sportul*. Le citi, le reciti, făcu o grămadă de calcule, stabili șansele ce le aveau pretendentele la titlu și

candidatele la retrogradare. Nici nu observă cum a trecut timpul, când elevul se ridică în picioare și întrebă cu o voce tremurândă:

— Cei care am terminat, putem să predăm lucrarea și să ieșim afară?!

O poveste cu o rochie de gală

Demul, demult . . . tovarășa Moșneanu era vicepreședintă la Sfatul popular orășenesc. Dârză, neiertătoare, rea, femeia aceasta de aproape 50 de ani, trecea drept spaima orașului. Toată viața muncise pe brânci cu vorba, militase, organizase, îndeplinise sarcini după sarcini. Avea un mare avantaj: niciodată nu gândea. Trebuia doar să i se spună sarcina, misiunea, obiectivul și ea acționa viguros și rapid, ca un robot de bucătărie. Se dedicase — obișnuia ea să spună — vieții altora. Nu știa ce e odihna, liniștea, răgazul . . . Atât de mult se devotase altora și vieții, încât rămase doare cu șapte clase elementare și acelea făcute în taină! Învățătura i se părea ceva mic-burghez, ceva decadent și periculos. În loc să învețe, ea prefera să conducă! De la un timp i se ceruse însă, nici mai mult nici mai puțin, să-și completeze studiile. Fiind o indicație de sus, tovarășa Moșneanu se supuse și se înscrise la comasați. Numai că, fiind foarte ocupată, nu avea timp să treacă pe la școală. A aranjat ea în așa fel, ca să-i facă câte o mică vizită profesorii. Firește, nu toți, ci doare cei mai maleabili, pe care se putea conta, cei ce se orientau mai bine! Iat-o pe tovarășa profesoară Mariela Mielu în cabinetul tovarășei Moșneanu.

— O, Mary, îți mulțumesc că ai venit. Ia loc, ia loc, te rog. O cafea?

— Am băut una, mulțumesc . . .

Tovarășa Moșneanu a apăsat un buton al telefonului și peste câteva clipe, secretara intră cu tava; aduce două cafele.

— Să nu mă mai deranjeze nimeni. Sunt pe teren, dragă. Ai înțeles?

Secretara iese tiptil. Tovarășa Moșneanu se plânge:

— Avem enorm de mult de lucru. Zău, nu știu ce va fi . . .

— Așa e peste tot, zise Mariela.

— Aici e foarte multe probleme. Nici nu-ți închipui . . .

— Știu, vă înțeleg. Toată lumea are. Uite, eu umblu de azi-dimineață după un pachet de . . .

— Unt? Lasă dragă, îți dau eu.

— Vai, nu vă deranjați . . .

— Nu e nici un deranj.

Tovarășa Moșneanu se ridică și aduce din sacoșa ei două pachete de unt. Apoi continuă:

— Ăștia din comerț își fac de cap. Pur și simplu își bat joc de noi. Fură tot din unități, d-aia e criză, d-aia nu avem . . .

— Serios?

— Îți spun eu, Mary! Azi am făcut un control la Miorița. Am găsit în plasele vânzătoarelor — 12 fete, 12 mucoase — 6 pachete de unt, 6 de brânză și o jumătate kilogram de caș. Închipuie-ți! Fură ca în codru.

— La fiecare? Vreau să zic fiecare fată avea 6 . . .

— Nu . . . În total. Da' ele fură în fiecare zi. Ce, le trebuie atâta? Nu le trebuie. Duc pentru cine știe cine, de parcă ar fi prăvălia părinților lor.

— Or mai fi dosind ele câte o bucată . . .

— Ce să facă? Am controlat peste tot: în lada de gunoi, în sobă, în lăzile cu ambalaj și WC-ul l-am controlat, tovarășa Mielu. Nu scapă ele de mine, nici în mormânt.

Profesoara se face mică în scaun de teamă, de silă. Soțul femeii aceleia, rea ca o dinamită, a murit — de gura ei, zice lumea.

— Să fie cinstite și să muncească, reia tovarășa Moșneanu. Toți muncim, toți suntem cinstiți. Nu mi-e nimic mai urât pe lume ca mincinuna, corupția, necinstea. Nu le suport și decât să le comit, mai bine mor!

— Așa e, aprobă încet, profesoara.

— Uite, Mary, schimbă discuția tovarășa Moșneanu, ai aici extemporalul meu. N-am putut veni la școală. Ți-l dau să-mi închei media.

— Da . . . da . . . înghite în sec profesoara, roșește și ia extemporalul

— Sper că iese media pe trimestru?!

— Iese. Iese! Nici o grijă.

Moșneanu face un număr, un interior și cere cu vocea ei bărbătească: "Să iasă Dicu, în față, cu mașina!"

— Eu o să vă las, se scuză profesoara.

— Te rog să mă ierți, dar sunt așteptată la o ședință. Sinceră să fiu, nu-mi plac ședințele astea, dar sunt necesare. Fără ele nu se poate.

Femeile ies din birou. Coborând scările, profesoara adaugă:

— Mi-a venit aprobarea. În vacanța asta, plec în excursie la Praga.

— Bravo, frumoasă țară Polonia. Am condus și eu o delegație acolo. Iartă-mă, eu tot încurc capitalele astea . . .

— Da, Polonia are Varșovia, precizează cu jenă profesoara.

— Exact, așa e. Și acolo am fost cu o delegație . . .

În stradă se despart. Profesoara cu plasa încărcată, pornește pe jos spre casă. Tovarășa Moșneanu spre . . . ședința la care e așteptată, cu mașina. E mândră, rece și serioasă. Tot timpul drumului tace. Coboară în fața cooperativei "Drumul Nou". Președintele, vicepreședintele, o așteaptă, o înconjoară cu atenție tovărășească, o invită în birou, unde au pregătit o mică masă: aperitive, coniac, cafele, prăjituri, bere, așa cum îi place oaspetei. Când le vede, ochii și fața femeii se luminează, dar îi roagă politicos:

— Nu vă supărați, tovarăși, sunt femeie și sunt curioasă. Întâi să-mi aleg materialul — doar de asta am venit, nu? Pe urmă, nu vă refuz. Stăm și la un pahar de vorbă.

Tovarășa e urmată de întreaga conducere a cooperativei în magazie, unde, toate materialele, abia sosite, sunt cu grijă puse la vedere. Totul e curat, ordonat, ca niciodată. Femeia se învârte printre baloturi, în jurul unei mese. Îi plac mai multe materiale. Întreabă:

— Ați vândut din vreunul?

— Nu, tovarășa vice. Cum o să vindem?!

— Bine . . . În oraș le mai are cineva?

— Exclus, zice președintele. Noi le aducem direct de la fabrică. Astea-s cupoane respinse la export.

— Ăsta-l iau!

Ca la o comandă, se face ordine, se taie materialul.

— Tovarășe președinte, cuponul ăsta îl pui la păstrare. Doi ani nu vinzi un centimetru din el, ori îl dai în alt județ. Da?

— Bineînțeles. Fără grijă, tovarășa . . .

— Ați făcut o treabă bună, zâmbește femeia. Cum s-ar zice, am o rochie de gală. N-o să găsesc timp — parcă văd — să o îmbrac. Acum mergem sus să stăm de vorbă, dacă tot ați pregătit o mică atenție . . . Deși, zău . . . nu trebuia să vă deranjați!

O crimă perfectă

E duminică, e abia vremea prânzului și familia Banciu bate la ușa familiei Podoabă. Nașii au venit în vizită la fini. Cei dintâi alcătuiesc o pereche serioasă, de categoria grea și sunt ceva mai în vârstă; ceilalți — un cuplu suplu, nervos și iute și sunt tineri. Pentru ca prezentările să fie complete, trebuie precizate următoarele: Ilie Banciu, nașul, e maistru tâmplar la Întreprinderea "Progresul lemnului", iar soția lui, Saveta, șefa unei cofetării; de cealaltă parte, Tudorel Podoabă, finul, e gestionarul unui depozit de piese auto, deși la bază e mecanic, dar nu dă nimic pe meserie, mai exact n-o știe; Tina, soția lui, șefă de sală la un Lacto-bar; în sfârșit, cele două familii sunt din aceeași comună: Băbeni. Au venit la oraș mai demult, în căruțe și se duc acum, extrem de rar, în Dacia 1300 și în Lada.

După ce se bucură că se văd, se îmbrățișează și vorbesc ba de una, ba de alta și se încălzesc, femeile se retrag în bucătărie, beau bere și-și împărtășesc intimități. Bărbații rămân în sufragerie, lângă o sticlă, în care a mai rămas țuică de-un lat de palmă.

— Ce mobilă frumoasă ai, măi Tudorel. Stil! Cum ai ajuns la ea? se amuză nașul.

— Să-ți dea Dumnezeu sănătate, nașule. Noroc!

— Noroc, finule. Cu piesele cum e? Merg?

— Merg. Lucrez ușor, pe mic.

— Treaba ta, da-i înveți rău!

— Dimpotrivă. Toți îs mulțumiți. "Cel dinainte, ne usca" zic ei. Eu cer 10 lei, 20, 25. Atât. Când vine unul cu o sticlă de vodcă, mai în glumă, mai în serios, îl cert: "Ce faci mă? De ce umbli cu din astea? Lasă un pol și bea-ți vodca!" Nu iau mult.

— Ești prost, finule.

— Nu sunt, nașule! Câștig și așa prea mult, nu mă întind, că n-am nevoie . . .

— Ia până poți!

— Am de toate. Noroc, nașule!

— Noroc, finule!

— Dumitale cum îți merge?

— Bine. Nu mă plâng . . .

— Mai lucrezi particular?

— Nu.

— De ce?

— Nu se merită. Am un caiet, toată ziua mă agit prin întprindere, cum deschide un șef gura — eu notez și ei apreciază grozav asta. Mă fac că notez, să nu-ți închipui că și scriu! Vorbesc atâtea prostii, că nu mi-ar ajunge caietul nici pe o săptămână . . .

— Și bani?

— Ce-i cu ei?

— De unde ies?

— Am un blat cu șeful de la magazin. Trimit săptămânal cinci-șase garnituri Dacia. Astea se caută. O garnitură înseamnă 200. O mie de lei pe săptămână nu ajunge? Să mai lucrez și particular? Merită, finule?

— Noroc, nașule!

— Noroc, finule!

— Auzi, nașule, când ne ducem în Băbeni cu mașinile, să ne vadă satul?

— Nu mă interesează.

— Ei, de ce nu? Să vadă ăia ce-am ajuns! Eu cu Lada, tu cu 1300 . . .

— În primul rând . . .

— Noroc, nașule!

— Noroc, finule. Ce ziceam? Că uit de la o vreme?

— În primul rând cu Băbenii . . .

— A, Da! Nu prea mai sunt oameni, numai niște bătrâni. Noi nu-i știm pe ei, ei nu ne cunosc pe noi . . . Și apoi drumul e îngrozitor . . .

— La ce te uiți, nașule?

— Așa prin casă. Câte ai!!
— Ca și dumneata.
— Tocmai asta-i, mă: și tu ai ca mine!
— Te supără, nașule?
— Eu îs de 15 ani în oraș, tu abia de cinci și ai casă, ai mașină, mobilă stil . . .
— Bani, râde finul. Am prins o pârtie bună.
— Ai prins. Noroc!
— Noroc, nașule.
— Ar trebui să vorbesc ceva cu fina.
— O chem!
— Las-o. Nu acum.
— Despre ce, nașule?
— M-aș duce la doctorul Adamovici. Ea îl cunoaște.
— Ești bolnav?
— Nu. Da' m-am cam îngrășat . . . Nu vezi? zice Veta că nici în casă nu-s bun! Ar trebui să mai slăbesc . . .
— Încearcă . . . Da eu zic să ai un stimulent.
— Adică?
— Una tinerică, frumușică . . . una care să te facă om!
— Bine zici, râde gros și horcăit nașul. Noroc, finule!
— Noroc. Noroc la stimulent!
În bucătărie, nașa și fina beau, între două beri, o cafea și fumează.
— N-ar strica Tino să-ți faci și tu liceul.
— La ce bun? Cât sunt tânără, n-am nevoie de el.
— Fă-l pentru bătrânețe!
— E greu?
— Pe dracu. Te duci, te prezinți, mai oferi ceva cadouri și gata anul. L-ai luat.
— Dumneata în ce clasă ești, nașă?
— În . . . Cred că într-a X-a. La comasați.
— La ce?

— La comasați. Noi dăm iarna și vara câte un deodată. Zece zile ne predau ore și pe urmă dăm examen. Dăm și trecem toți, de-a valma.
— Îi musai?
— Dacă sunt șefă de unitate! Auzi, să-ți spun ce am pățit la geografie. Profesoara ne-a spus că ne dă subiect Carpații de Miazăzi. Un inspector, pe care noi nu-l știam, ne-a văzut citind lecția aia. S-a enervat și a cerut profesoarei să schimbe lecția. Săraca, ce era să facă? A schimbat-o: ne-a dat Carpații de Răsărit. Noi, aproape toți, am scris Carpații de Miazăzi.
— Și?
— Ne-a trecut.
Femeile râd în hohote și beau bere.
— Noroc, nașă.
— Noroc, fină.
— Altfel, ce mai faci, nașă?
— Tu, uitam să-ți spun: în martie mă duc iar în excursie la Kiev.
— Ai mai fost acolo?
— Se câștigă bine, scoți banii și mai și câștigi. Ar trebui să vii și tu.
— Te lasă nașu?
— Îi pare bine, mai scapă și el . . .
— Pe mine să mă duci să văd sala teatrului, aici, în oraș. Am auzit că tare-i faină . . .
— Noroc, fină.
— Noroc, nașă.
Din sufragerie răzbat frânturi de cântec, obscenități, urlete . . .
— Iar s-au îmbătat ca porcii . . .
— Așa-s bărbații, nașă. Ce văd și eu la mine, la Lacto-bar . . .
— Voi dați și băutură?
— Mai ales băutură.
— De ce? Acolo nu se dădea . . .
— Altfel nu ne facem planul! Cum crezi?
— Tină, tu ești șefă de sală?
— De o jumătate de an.

— Cum ai făcut? N-ai școală, n-ai vechime . . .

— Ei naşă, mă cam rușinez . . .

— Doar nu-i fi proastă! Suntem între noi!

— M-am pus bine cu directorul adjunct de la întreprindere. Acum nu se atinge nimeni de mine!

— Nici finul?!

— El, din când în când . . .

Râsul femeilor acoperă gălăgia bărbaților.

— Tino, să nu afle Tudorel că-l înșeli . . .

— Doamne apără și păzește, își face cruce fina.

— Săracu' fin . . .

— Îi rămâne și lui deajuns . . . Naşă, voi ce faceți cu banii?

— Mai punem și la C.E.C.

— Da' nu-i bine! Nu-i cuminte lucru.

— Puneți și voi pe carnet la purtător . . . Hai, că bărbații ăștia s-au îmbătat rău. N-auzi ce fac? Îi scoatem la aer.

Tina rămâne acasă. Finul îi conduce pe naşi. Pornesc pe jos. Naşul e dezlănțuit. Când ajunge îl dreptul unui burlan, îi dă un pumn și-l îndoaie, de parcă ar fi din hârtie. Toate burlanele le îndoaie. Și râd. În urma lor, plină de silă și de resemnare, merge naşa. Îi e rușine când naşul îl ia pe finul de după cap și cântă. Urlă. Trecătorii îi privesc cu dispreț sau indiferență. La geamuri apar chipuri nervoase.

— Finule, întoarce-te, ne-ai condus destul, încearcă naşa să-i despartă.

— Naşă! Nu permit. Îl conduc pe naşu până acasă. Scurt, că nu permit.

— Vă vedeți și mâine . . .

— Veto, du-te acasă și te pregătește. O să ai o seară grea. Hai, hai, hai, sictir . . . se amuză vulgar naşul.

Veta rămâne iar în urma lor. Bărbații cântă. E frig și zăpadă. O fată în pantaloni se apleacă să-și tragă fermoarul la cizmă. Naşul îi vede fundul rotund, frumos, și-i rade o palmă. Cei doi râd de răsună strada. "Porcule" mârâie victima și aleargă pe stradă. "Huligani" se aude o voce. Veta nu-i cunoaște, trece pe partea cealaltă și se duce acasă. Într-un târziu, ajung și bărbații în fața porții.

— Finule, dacă tot ai venit până aici, eu zic să urci, să bem un păhărel.

— Urc, naşule, să mai petrecem și noi, că toată ziua muncim. Măcar duminica să petrecem.

— Vezi, parcă ne-am și dezbătt!

Finul șovăie. Dintr-o dată, e grav sau poate reținut. Zice încet:

— Nu s-o supăra naşa?

— Naşa? ia mai dă-o-n mă-sa. Hai, finule!

Bărbații urcă pe scări cântând cât îi țin puterile. Vecinii știu cine e, fără să deschidă ușa . . .

Naşa stă întinsă în pat. Nu poate dormi. Regretă și ea că nu are bărbat. O invidiază pe Tina. Bărbații beau în bucătărie. Abia se văd.

— Naşule . . .

— Ce-i finule?

— Naşule . . . Naşule! Naşule!

— Hai sictir. Te-ai îmbătat la loc. Cu cine beau?

— Cu mine! Întotdeauna mă jignești. Da nu-s beat.

— Noroc, mă.

— Noroc, obezule. Și să știi că nu-mi place cu ce ochi te uiți la Tina!

— La cine?

— La nevastă-mea.

— Te-ai îmbătat, amărâtule. Uite pe cine aduc în casă.

— Vezi, vezi, naşule, mă faci și alcoolic. Da' nu-s! Te prinzi cu mine la un scan . . . Ultimele sunete nu se aud.

— Ce să fac mă, finule?

— Un scan . . .

Naşul, mânios, deschide larg fereastra, să vină aer curat și umple paharele. Apoi explică:

— Bea, slăbănogule, poate te trezești!

— Nu-s nici beat, nici slăbănog. Faci cu mine un scand . . . Și de data aceasta finul pune brațul pe masă, pentru un scanderbeg. Naşul râde, dar acceptă provocarea. Și bineînțeles îi îndoaie brațul, ca pe o floare.

— Ești un om de nimic, nașule, aproape plânge finul . . . Ești necinstit . . .

— De ce mă? De ce?

— M-ai păcălit, mi-ai sucit brațul . . . M-ai umilit . . . Și finul plânge.

— Te-ai supărat, finule? întreabă nașul înduioșat.

— Foarte tare.

— Noroc, finule.

— Noroc, nașule.

— Ți-a trecut finule?

— Nu.Umilința nu trece . . . Mi-ai sucit mâna, ai fost necinstit . .

— Finule, dă-mi o palmă!

Nașul întoarce obrazul. Finul tresare și-i dă o palmă ostenită, dar regretă pe loc că n-a fost destul de tare.

— Ți-a trecut, finule?

— Nu.

— Mai dă-mi o palmă!

Nașul întoarce celălalt obraz. Finul îi dă o palmă mai zdravănă.

— Noroc, finule. Hai să te pup.

— Noroc, nașule.

— Te-ai liniștit? Ți-a trecut?

— Nu de tot. Nașule ai ceva ce mie nu-mi place.

— Ce mă, finule? Ce am?

— Ceva de porc!

— Taci, finule.

— Ai ceva de porc și de escroc.

— Taci, finule. Te rog!

— Degeaba tac. Tot ai.

— De ce să am? De ce, mă?

— Te-ai uitat și la Tina . . . Am văzut eu . . .

— Doar nu vrei să mă uit după fundul lui nașa?

— Ești un escroc.

— Taci, finuțule.

— Gras, urât și escroc.

— Te rog, taci, să nu mă enervezi.

— Și dacă te enervezi?

— Mă, finuțule, hai să bem.

— Cu tine, nu. Nu beau cu escroci.

— De ce mă? Nu mai bei? Nu?

— Cu tine nu.

— Atunci du-te acasă. Bea singur.

— Tot escroc și porc ai rămas. Mă dai pe ușă afară.

— Tàci, măi Tudorel. Taci și nu mă băga în păcat, finule!

— Nu discut. Nu discut cu-n nemernic ca tine . . .

Nașul nu se mai poate răbda. Palma lui se duce undeva după ureche și apoi se destinde, ca un arc și se izbește cu dosul de fața finului. Acesta e săltat de pe scaun, ca un fulger, capul o ia parcă înainte și se izbește de marginea chiuvetei. Finul geme, apoi rămâne jos, sub chiuvetă. Nașa vine speriată și-l ajută să se ridice. Îl spală cu apă rece, îi curăță hainele. Finul are ceva tulbure în priviri. Nașul, blând și chinuit de remușcări, adaugă:

— Atâta l-am rugat, să tacă! Nu m-a ascultat. Și era și la mine în casă.

— Porcilor! Ați băut iar ca porcii, îi ceartă nașa.

— Vrei să te rog și pe tine să taci? întreabă nașul, turnându-și în pahar.

— Ilie! Dincolo! Lasă sticla. Vin copiii și te văd în ce hal ești.

Vocea nașei a bubuit ca un fulger. Nașul trece în cameră, se trântește pe pat. Geme de două ori, apoi începe să sforăie adânc. Nașa îl conduce pe fin până la autobuz. Îl urcă, să fie sigură că se duce, iar după ce se întoarce telefonează finei. Râd amândouă de beția soților.

Seara, târziu, a sunat-o fina pe naș㠎. I-a spus că Tudorel a ajuns zdrobit, că doarme dus, că ea ar fi vrut . . . "O să fac un duș, naș㠎, să mă răcoresc". — "Fă, că și eu am făcut!, a zis naș㠎. E bine la oraș, ai condiții, ai baie, duș cald . . ."

A doua zi, finul s-a dus la depozit. A glumit cu oamenii, a luat ciubuc aproape două sute . . . Era cam palid. Pe la ora 10, i s-a făcut rău. A căzut jos și s-a lovit din nou cu capul de o geantă de mașină.

Când a sosit salvarea, era mort. Medicul legist a stabilit că moartea a fost violentă și s-a datorat unei lovituri cu un corp dur și unui hematom cranio-cerebral. Tina a declarat mincinos că soțul ei i-a spus în seara precedentă că a fost lovit, pe stradă, de doi indivizi. Unul a dat cu pumnul, altul cu un lemn sau cu o piatră. "Cred că i-am înjurat" — atât a mai declarat Tina că i-a spus soțul ei. Nașa avea martori, două familii, că l-a urcat viu și nevătămat în autobuz. Cercetările n-au descoperit nimic. Pe dosarul lui Tudorel Podoabă au fost scrise două litere mari: A. N. Autor necunoscut!

Transfer în interes de serviciu

Soții Sile și Marcela Borangic trăiau săptămâni de mare tensiune. Aveau de luat o hotărâre! Și nu era deloc simplu . . . Se frământau, analizau adânc lucrurile, nu dormeau, uneori ajungeau la certuri. Ba chiar la înjurături dintre cele mai profunde, firește, asta numai atunci când copiii nu erau acasă. Pricina acestor îndelungi discuții și frământări, o constituia faptul că Sile Borangic se pomenise, într-o bună zi, ofertat să se transfere, în interes de serviciu, din provincie, în Capitală, pe un post mai mare! Nu se știe exact dacă era și mai bun. Ei bine, cine nu se bucură și nu-și pune întrebări în fața unei asemenea propuneri? Marcela, ca orice femeie, a fost cea dintâi care s-a bucurat, s-a și văzut "doamnă la București". Pentru orice eventualitate, și-a comandat o frumoasă blană de astrahan. Nu putea apărea oricum în Capitală, mai ales știind că prima impresie contează. Ba mai mult, Marcela era de părere să se mute repede și cu toții: și părinții ei și sora ei. Sile ezita. Un anume instinct îi spunea că, mai întâi, trebuia doar el să "pipăie apa", să vadă cum e și abia după aceea să se aventureze cu toții. Apoi, el nu voia să-l urmeze socrii, părinții ei! Socotea că e un moment, o ocazie potrivită, ca familia lui să mai respire, să se relaxeze. Marcela a plâns două zile, când a auzit că el, Sile, vrea să plece singur. Pentru un timp. "Să te las singur? În București? În pragul vârstei celei mai periculoase, adică spre 50 de ani? Atunci fac bărbații prostiile cele mai mari! Nu. Nu. În ruptul capului — nu. Dacă pleci singur, divorțez" — a amenințat hotărâtă Marcela.

Măcinate în gânduri, în analize și certuri, forțele lor s-au împuținat. O stare de nervozitate și oarecare neliniște îi mai stăpânea încă, deși hotărâseră să accepte transferul. În câteva rânduri invitaseră la masă tovarăși de muncă, prieteni, unii și de alte naționalități, pentru a serba evenimentul. Când părea că ascensiunea

lor începe în liniște și siguranță, ceva s-a întâmplat brusc. Nu se știe de ce, dar Sile, iată-l, vine acasă trist, îndurerat, ca la o înmormântare. Tace, refuză prânzul și se mulțumește să soarbă în răstimpuri coniac.

— Ce ai Sile? Ce-i cu tine? întreabă Marcela, fumând, răsfoind un Nekerman, să vadă ce toalete îi trebuie pentru Capitală.

— Mă întreb ce-ar fi să renunț la transfer? zice el încetișor, ocolind hotărârea deja luată.

— Să renunți? Acum? După ce ne-am făcut planuri și am visat . . . După ce ne-am comandat haine . . .

— Le putem purta și aici!

— Nu! Jucăm și noi o carte mare.

— E necesar?

— Este!

Marcela simte sângele urcându-i-se în cap, intuiește catastrofa. Aprinde altă țigară, își adună toate puterile, decisă să lupte, să nu cedeze. "Totul depinde de mine, așa că . . ."

— Știi, Marcela dragă, nu e bine, n-are rost . . .

— Ești laș, ești o mămăligă, Sile, o balegă. Mergem! Eu hotărăsc în casa asta!

— Să ne mai gândim . . .

— De trei săptămâni ne gândim, analizăm, ne frământăm ca tâmpiții . . . Ești chemat la București, nu la Creaca din Vale, așa e?

— Așa . . .

— Trăim și noi ca oamenii, avem teatre, operă, muzee . . . Oraș civilizat . . .

— Marcela, aici de câți ani n-am fost la teatru?

— Ce, ăsta-i teatru? Scutește-mă! Acolo sunt mai multe, mergem să ne vadă lumea. Să fim și noi . . .

— Marcela sunt și cutremure . . . Acolo! Aici . . .

— Fricosule. În secolul ăsta garantez eu, n-o să mai fie . . .

— Marcela, te rog să mă asculți, sunt probleme mult mai grave decât îți închipui!

— Nu sunt! Dar te ascult.

— Nu putem pleca. E imposibil . . .

— De ce? Vreau argumente.

— Stăm aici de 25 de ani și avem niște relații. Pricepi?

— O să ni le facem cu timpul și acolo!

— Bine, dar până atunci?!

— O să treacă. Le facem mai repede.

— Uite, Marcela, aici îl avem pe Sîrbu!

— Care Sîrbu?

— Măcelarul!

— Ei și?

— Ne dă oricând carne, fără să te scoli la 5 dimineața, fără să stai la rând. Acolo cine o să-ți dea?

— Asta e o problemă, zice Marcela și entuziasmul ei devine mai palid.

— Pe Sîrbu nu-l putem lua la București. Dar pe Mișu?

— Care Mișu?

— Nea Mișu, de la Alimentara! El își dă ouă, cafea boabe, unt, brânză . . .

— Ai dreptate, recunoaște Marcela cu tristețe în ochi și în glas. Va trebui să ne atașăm de alți oameni. Că or fi și acolo oameni cumsecade . . .

— Dar unchiul Vărzaru, vicele de la Consiliul popular municipal?

— Ce e cu el?

— Are putere aici.

— Și?

— Acolo n-o să-l avem. Când am vrut apartament în vilă, ne-a repartizat, când am vrut aprobare pentru mașină, peste rând, ne-a dat . . .

— Sile, acolo nu avem pe nimeni! Ai dreptate. E îngrozitor.

— Vezi, vezi, draga mea. Maria vine săptămânal și-ți face curățenie. Aici! Acolo, o să fi tu pe post de Maria? Ți-ar conveni?

— Nu, Sile! Nu, iubitule. Dă-mi să beau ceva. Să mă liniștesc . . .

Sile îi pune și ei coniac. Apoi, continuă:

— Pe copii îi cunosc profesorii, se ocupă de ei, iau premiu în fiecare an. Acolo sunt atâția copii . . . atâția părinți, vreau să zic.

— Așa e Sile, să mai chibzuim.

— M-am gândit și la tine. Când vrei să lipsești, dai un telefon la director. Ți-e cumnat! Acolo, n-o să poți face asta . . .

Ca orice femeie, Marcela suspină și plânge încetișor. Lacrimi mici se rostogolesc pe obrazul fin, de copilă obraznică, sătulă de rele. Zice cu amărăciune:

— Sile, dar un transfer complet nu s-ar putea?!

— Cum complet?

E liniște. Se înserează. afară plouă. Sile își umple paharul.

— Așa, un transfer în interes de serviciu cu relații cu tot, zice Marcela.

— Ar fi ideal, Marcelino. Dar până acolo, mai avem mult de progresat . . .

Un premiu pentru Nichita

Tovarășul Vladimir Păsăraru are, ca orice om, o slăbiciune. Iar acea slăbiciune e fiul său Nichita, elev în clasa VIII-a la Liceul industrial de telefoane, telecomunicații, cabluri și relee din municipiul N. Părintele ținuse dinadins, ca unicul său fiu să poarte numele unui mare bărbat. Și l-a botezat grijuliu Nichita, uitând că și unii dintre acei mari bărbați sunt muritori. Și mai mult, că, după ce mor, ei nu se suie la ceruri, asemenea celor de rând, că abia atunci revin pe pământ și ne apar — dacă ne mai apar! — într-o cu totul altă lumină, decât în timpul memorabilei lor vieți. Firește, asta din pricina dialecticii: nimic nu stă pe loc, totul e în continuu progres. Chiar și biata ființă umană! Cum ziceam, tovarășul Păsăraru are o mare slăbiciune pentru Nichita. Băiat inteligent, frumușel, atlet, Nichita are, la rândul său, oroare de două lucruri: de carte și de disciplină. Tatăl, înțelegător și plin de bunătate, își iubește fiul pe față, declarat, cu atâta sinceritate, încât — în fața unor asemenea totale și insistente dovezi de dragoste — până și cea mai urâtă și resemnată femeie s-ar fi plictisit și l-ar fi respins. Iată-l pe Păsăraru la masa lui Nichita, făcându-i conștiincios lecțiile, cicălit, în răstimpuri, de Paula, soția lui, care-și bea cafeaua de după amiază, odată cu nelipsita țigară Kent. În paranteză fie spus, la noi progresul e atât de violent, încât femeile nu pot fuma decât de la Kent și de la două pachete în sus, zilnic. Un aparat de radio sau poate casetofonul încălzește și face mai sentimentală viața cuplului Păsăraru. Totul pare calm și senin, până când coana Paula deschide gura:

— Ce vrei tu, Păsărică — așa-l dezmiardă ea — să devii servitorul fiului tău? Tu și eu! Noi, adică?

Păsărică tace, scrie de zor. Paula se vede obligată să insiste:

— Cred că-i facem rău copilului . . . Ba nu, sunt convinsă!

— În primul rând, nu mai e copil. Nichita e elev. E deștept. Azi, actele contează . . . Și apoi, nu i le fac — știi foarte bine — decât atunci când n-am ședințe sau activități urgente.

— Mă tem că greșim, Păsărică!

— Bravo. Tu te temi. Da' alții-nu! Nu se tem. Nici preobleme nu-și fac!

— Care alții?

— Destui. Sunt destui.

— Ei hai, nu te enerva, spune-mi-i te rog!

— Profesorul universitar Protopopescu și-a scutit fiul de armată: Stănoiu, directorul editurii, îi scoate lui fi-su un volum de poezie, deși ăla e abia în clasa X-a; fiul lui Barbu student în anul I, are apartament și Dacia 1300; fata lui Wahailopol umblă cu blană de 40000 lei și nici măcar n-a reușit la facultate . . . Ce, facem noi dinastea? Ai? Facem noi așa ceva? Spune, Paula!

— Al nostru e încă mic!

— Așa ceva, n-am să-i fac niciodată! Lumea e de vină, dragă. Publică volume și rămân repetenți . . . Gata, lasă-mă că e târziu. Am teme.

— Cum scot și eu o vorbă în casa asta, mi-o retezi, Păsărică. După masă ai lecții, seara asculți radio sau dormi la televizor, când vin la tine în cameră ești obosit . . . De mine cine are grijă? Cine, Păsărică? Mă simt atât de singură . . . de oropsită.

Paula îl privește îmbufnată. Silitor, el se chinuie cu un exercițiu la algebră, care nu-i iese deloc. Și se face că nu aude. Paula soarbe ultima gură de cafea și închide casetofonul.

— De ce-l închizi? Ce rău ți-a făcut?

— Ți-am spus să nu mai asculți muzică, atunci când faci lecțiile lui Nichita.

— De ce? Te deranjează? Pe mine nu mă deranjează!

— Ieri ai greșit un exercițiu elementar la algebră. e posibil, Păsărică? De ce nu verifici?

— Ei, și?

— Profesoara i-a dat doar 7. Nichita a fost tare supărat. Nu ți-a spus?

— Nu.

— 7 pentru greșeala ta. Și ieri ai ascultat muzică.

— N-are tact pedagogic, nenorecita! Nichita e un element bun, se străduiește, își face lecțiile întotdeauna, încă nu știu să se fi dus cu ele nefăcute. Greșește? Și un om mare greșește, dau un copil . . .

— Fără vorbă multă, iubitule. Șă fii mai atent.

— Și mai e ceva: sunt 20 de ani de când am rămas ultima dată corigent la algebră! E mult, nu?

— Facem altfel, Păsărică. M-am gândit!

— Ce? La ce te-ai gândit?

Păsărică e încurcat și dezorientat. Aprinde și el o țigară. Trage cu sete și împinge caietul din fața lui, în timp ce Paula explică rar, cu o neașteptată fermitate:

— De azi înainte, îți verific toate temele pentru acasă. Și te ascult, în fiecare seară, lecțiile pentru a doua zi.

— Pe mine? Aiurezi, Paula. de ce pe mine?

— Pe tine. Tu îl ajuți și eu, uneori. Așa încât . . .

— Da de ce atâta exigență? țipă Păsărică și dă cu palma în masă, nemulțumit.

— Vreau un premiu pentru copil! E limpede?

— Nu știu dacă e bine, am o îndoială . . . dacă judecăm lucid lucrurile, în mod normal, Nichita nu poate lua premiu!

— De ce? Toți tâmpiții iau, toți și le aranjează, mă rog, e adevărat, cu un mic cadou, cu o mică atenție, dar și le aranjează. Noi de ce să stăm cu mâinile în sân? De ce?

— Tot femeie ai rămas, Paula. Gândești scurt! Nu pricepi realitatea, viața . . .

— Cum adică?

— Eu nu am o funcție pe baza căreia Nichita să ia un premiu. Am fost rotit. Rotit la cerere, că n-am așteptat să-mi spună ei . . . Lasă, dragă, se poate și fără premiu . . . Cine știe, poate ne mai vine rândul odată și nouă!

— Cum să ne mai vină rândul? Nichita n-a luat premiu niciodată!

— Era prea mic pe vremea aia, mergea doar la grădinița germană . . .

— Deci, rândul nostru a trecut — constată Paula dezolată. Aprinde iar un Kent și țipă iritată: — Vreau un premiu pentru Nichita!

— Imposibil: Uite ce condiții am. Mă chinui la măsuța asta, n-am rechizite . . .

— Îți arde de glumă, Păsărică, dar eu vorbesc serios. Cumpărăm un birou stil. Trimit fata după rechizite. Ce vrei?

— Două caiete cu linii, cerneală de stilou, rezerve de pix și niște țigări.

— Copiii nu fumează!

— Atunci rămân repetent, se amuză în sinea lui Păsărică. Draga mea, am o idee:

— Să aud!

— Dacă tot vrei un premiu, ar fi bine să căutăm o studentă din anii mai mari!

— O studentă? De ce? Pentru ce?

— Să mă mediteze la matematică și la fizică. Sunt grele. Ție ce-ți pasă; cu istoria, muzica și desenul n-ai probleme, da' eu . . .

— Foarte bună idee, iubitule! Excelentă.

— Dăm un anunț la ziar.

— Două!

— De ce două?

— Vreau și eu un student care să mă mediteze!

— La ce, draga mea?

— La orice. Vedem asta mai târziu . . .

— Și cum ai vrea să te mediteze?

— Cu ora! De două ori pe săptămână.

— N-o să mă deranjați? Eu am de făcut lecții!

— Nu, iubitule.

— O să ne cam coste orele astea!

— Tu la ce vrei meditator?

— La muzică, chimie și istorie.

— Istoria las-o. N-are rost s-o înveți nici tu, nici Nichita.

— Istoria? Vorbești prăpăstii!

— Până crește Nichita se schimbă iar. Așa încât, la ce bun? Știi ce? Am o idee! O altă idee! Să renunțăm la meditator.

— Îmi vine așa de greu, zice ea sentimentală. Suspină adânc. Cât am fost mică, am visat numai meditatori!

— Mai bine facem niște cadouri, niște mici atenții, tovarășilor profesori. E mai simplu, mai comod și chiar mai ieftin.

— Vezi, la asta nu m-am gândit. Foarte bine, foarte bine . . . Un cartuș de Kent, o sticlă de Martell . . . Metaxa . . .

— Nu, nu, nu mai sunt la modă . . . Atențiile mici sunt ceva mai mari, mai consistente . . .

— Cum așa?

— Lumea se orientează! Altfel . . .

— În cazul ăsta ce trebuie să dăm?

— Nu dăm, se strâmbă Păsărică a silă, a dezgust. Oferim delicat, firesc, ușor, din inimă, o pictură, o pânză, un serviciu de cristal, un inel de aur, niște carpete orientale . . .

— Nu-i prea mult?

— Ce vrei, retribuțiile au crescut mereu. Așa oferă toți părinții care vor premiu. Se bat pentru ele părinții și copiii habar n-au.

— Sunt extenuată . . . Atâtea gânduri, atâtea probleme . . . D-aia e bine să mai stăm serios de vorbă. Ținem pasul cu lumea . . . Altfel, devenim demodați. Nu mergem la un film?

— Mai am teme la română și fizică.

— Le faci diseară.

— Pe urmă, îmi reproșezi că pe tine te uit . . .

Paula se duce la fereastră. Privește afară. Păsărică întreabă cald, reținut, cu teamă parcă să nu-l deranjeze pe Nichita:

— Ce face?

— Joacă fotbal. Are o poftă . . .

— E plin de viață . . . Poate ajunge fotbalist.

— Să-l chem?

— Lasă-l, zice el aspru, când femeia vrea să deschidă fereastra. Îi strici jocul și pe urmă mă încurcă și pe mine.

Sună prelung și continuu, ca la o aspră poruncă, telefonul. Paula ridică receptorul: "Da! Da, bună ziua, tovarășe diriginte. Îmi pare

bine . . . Da . . . da . . . E la măsuța lui. Își face lecțiile. Da . . . da . . . E cuminte. Ce vreau să vă întreb? Să nu-i luăm un preparator? Nu?! Da . . . da . . . da . . . Da. Vă mulțumesc. La revedere". Închide telefonul și-l privește lung pe Păsărică:

— Zice dirigintele că-și face lecțiile ca un om mare.

— Îmi seamănă. Leit taică-su, se laudă Păsărică. De ce a sunat? Ce a vrut?

— La ora 18 avem ședință cu părinții.

— Seamănă cu mine, repetă încântat Păsărică și deschide iar casetofonul.

— Diferența dintre voi știi care e?

— Nu, murmură el și aprinde o țigară, Carpați cu filtru.

— El fumează Marlboro!

— Foarte bine. Să fumeze țigări fine, nu paie ca mine. El are altă viață, alte condiții . . .

— Mai avem trei săptămâni până la vacanța de primăvară! Îți dai seama?

— O să ne dea iar lecturi particulare, exerciții de rezolvat . . .

Paula strânge ceșcuța de cafea, scrumiera și iese cu ele în hol. Păsărică stă nemișcat câteva clipe, apoi se repede la telefon și formează un număr. Așteaptă cu respirația tăiată. La celălalt capăt, cineva ridică receptorul. "Alo, cu Rodica, vă rog! Cum? Bună-ziua, tata lui Nichita, unh coleg al Rodicăi. Da. Mulțumesc . . . Da. Bună Rodicuța, tata lui Nichita sunt . . . Da, dragă, ce faci? Uite de ce te-am sunat: prăpăzitu' ăsta de fiu-meu nu și-a rezolvat încă exercițiul la fizică. Nu-i iese rezultatul.L-ai făcut? Cum?Spune-mi și mie. Da . . . da . . . da . . . da . . . Vai ce simplu era. Mersi Rodica. Bună!" Trântește telefonul fericit. "Te pup" mai adăugă el, sărind într-un picior.

— Pe cine pupi? întreabă Paula, care tocmai intră.

— Exercițiu . . . Un exercițiu la fizică. L-am dat gata. Era imposibil să nu-mi iasă.

— La ora 18 avem ședință cu părinții! Ai uitat?

— Te duci tu!

— Eu nu pot. Tu!

— Ne cheamă iar să dăm bani, să strângem borcane sau mai știi ce . . .

— Unul din noi trebuie să meargă. A dat dirigintele telefon.

— Din cauza ta.

— Iar pui vina pe mine? Acum de ce sunt vinovată? De ce, Păsărică?

— Te-a pus păcatele și i-ai dat un cartuș de Kent. Ei bine, de atunci dirigintele e obositor de atent cu noi. De asta a telefonat! Dacă-ți vedeai de treabă, nu ne anunța nimeni. Drept pedeapsă, te duci la ședință.

— Imposibil.

— De ce?

— Am rândul reținul la coafor. La ora 18 fix.

— Atunci?

— Te duci. Ce să-ți fac?

— Și temele?

— După! După ședință.

— Știi ce, Paula. Am o idee.

— Iar?!

— E ultima pe ziua de azi. La ședință, îl trimitem pe Nichita! Tot n-are ce face . . .

La pescuit

Iazurile fermei piscicole Vadul Vechi sunt neclintite. Cerul se vede în apa lor ca într-o oglindă. În răstimpuri, crapi dolofani sar în aer, iau o gură de oxigen și se prăvălesc apoi cu zgomot în apă. Un autoturism Dacia 1300 vine încet, ca un imens bondar, pe un drum numai gropi și sufocat de stufăriș. Într-un ochi de iarbă, lângă apă, unde mașina e mascată de stufăriș, coboară trei bărbați. Vin cu autorizație specială, să se deconecteze, să pescuiască în iazurile fermei. Puținul spațiu liber din jurul mașinii este literalmente asediat de ranițe, lădițe, sacoșe, undițe, juvelnițe, minciocuri, scaune trepied, canistre cu vin, cu apă, o sticlă de vodcă și chiar câteva cu apă minerală. Ziua va fi grea și lungă, iar aprovizionarea pe măsură. Unul dintre bărbați, ce poartă blugi noi, străini și o pălărie de paie cu boruri largi, nu e pescar. Se așază pe un trepied și răsfoiește un ziar. Altul, gras și deja transpirat, pune momeală în cârlige și aruncă, pe rând, trei undițe cu plumbi grei, departe, în apă. Al treilea, mai scund, mustăcios și cu ochelari, are mai mult de lucru. Își face o undiță pentru plută. Grasul își șterge chelia mulțumit că și-a sfârșit treaba și destupă sticla de coniac. Îi oferă atent celui cu pălărie de paie:

— Poftiți, tovarășu Limoniu. Vă rog!

— Așa devreme?

— Bem și cafea, avem în termos, intervine mustăciosul, schimbând ochelarii de distanță, cu cei de aproape.

Beau și spun bancuri, apoi mănâncă pe îndelete și pe săturate, beau vodcă, trec la vin și-i prinde amiaza fără nici un pește.

— Dă un băț, zice Limoniu. Să vă arăt eu cum se prinde un crap.

Mustăciosul îi întinde cu supunere și grabnic un băț, gata pregătit.

— Nu așa mă, mustață, arunc-o în apă.

Sunt dezbrăcați până la brâu, îi bate soarele, se simt bine. Limoniu ține bățul în mână, nu vrea să-l pună pe crăcan și se amuză de gras care înjură. Mustăciosul e undeva pe malul lacului, încearcă . . . Deodată, undița sare brutal din mâna lui Limoniu și cade în apă. Acesta se aruncă după ea, se umple de noroi pe ghete și pe blugi, o prinde ți trage cu putere. "Îl am!" Fața lui se congestionează, e transpus, mulineta scârțâie, el se trage de-a îndăratelea . . .

— Încet, încet . . . fin . . . fin . . . se roagă grasul, tot întinzând mâinile, dar neîndrăznind să-i ia bățul din mână.

Limoniu învârtește mulineta și tremură. Peștele vine greu. Grasul stă cu minciocul în mână la marginea apei. Peștele iese la suprafață, se zbate violent, dar nu scapă. "Îl am, îl am!" strigă Limoniu, posedat de aventură. Minutele par lungi. Limoniu lucrează stângaci cu undița, de parcă ar trage un vițel cu frânghie și iată, grasul ridică în mincioc crapul, a cărui coadă rămâne afară. Îl cântărește. Are aproape 4 kilograme. Limoniu se repede la sticla cu vodcă. Bea. Când lasă sticla, vede în fața lui un paznic palid, pirpiriu, surâzând timid. Îl sărută ca pe frate și zice:

— E primul pește prins de mine. Ăștia n-au prins nimic de azi dimineață! Ce spui grasule?

Grasu' înjură în gând. Limoniu îi dă paznicului o gură de vodcă. Acesta refuză. Limoniu insistă:

— Bea mă, te rog eu, pentru victoria mea.

— Nu pot.

— De ce mă?

— Sunt în timpul serviciului.

— N-are nimic. Ai aprobarea mea.

— Nu e nevoie. Da, nu vă supărați, autorizație aveți?

— Dacă ți-o arăt, bei?

— Beau, glumește paznicul.

Limoniu îi arată o hârtie pe care sunt aruncate dezordonat niște cuvinte. Paznicul știe de îndată cine a eliberat-o și nici nu pune mâna pe hârtie.

— Ei?

— Nu beau. Nu pot . . . Eu sufăr . . . sunt bolnav . . .

— Cum te cheamă?

— Dragu Ion.

— Atunci, ia și tu un șnițel, ceapă, șuncă, ia ce vrei . . .

Limoniu e în culmea fericirii. Nu lasă sticla din mână. Paznicul nu se atinge de mâncare.

— Atunci bei, insistă Limoniu.

— Nu . . .

— Mă enervezi, Ioane . . . nu mai fă pe nebunul că nu e bine. Eu mă port omenește cu tine și tu — ca un golan. Ce dracu ai?

Grasu îi face semn paznicului. Acesta pricepe că e vorba de un ștab. Șovăind, ia sticla și-și udă buzele.

— Bea mă . . . ești ca o femeie refulată . . .

Paznicul se sperie, nu știe ce e aia refulată și bea.

— Vezi, n-ai pățit nimic, râde Limoniu. Grasule, vino, bea și tu, azi nu prinzi pește. Poate agăț eu încă un crap, să-ți dau o lecție.

Grasu bea cu sete vin și înjură în gând. Paznicul vrea să plece.

— Un' te duci mă?

— Să trăiți, am multe iazuri.

— Stai jos!

Paznicul e derutat. Grasul râde și întreabă:

— Ce-ați făcut mă cu peștii? I-ați furajat dimineață?

— Nu.

— Vă știu eu, sunteți ai dracului . . . Mănâncă, ți-o fi foame . . .

— Nu, mulțumesc.

— Ne refuzi? zice grasul amenințător.

— Nu . . .

Paznicul mănâncă un șnițel cu ceapă. Îi spune grasului să dea la plută, aproape de mal. Și grasul scoate doi crapi de câte un kilogram. Rămân uimiți.

— Mersi, Ioane, zice grasul și-i întinde canistra. Bea o dușcă de vin. Dacă vrei și apă minerală . . .

— Eu unde să arunc la fund? întreabă Limoniu.

— Lângă parul ăla ieșit din apă . . .

— De ce acolo?

— E locul unde le dă de mâncare! Ei se strâng și umblă pe lângă par, se scarpină de el. Uitați, se mișcă!

— Aruncă undița asta, Ioane.

Paznicul o aruncă și o lasă în mâna lui Limoniu. Își aprinde o țigară.

— Tu ai nailon, cârlige?

— Nailon am, recunoaște paznicul. Cârlige bune nu prea am . . .

— Grasule, dă-i niște cârlige bune lui Ion.

În clipa aceea, crapul trage din nou. Limoniu zvâcnește iar, se afundă în noroi și mai scoate un crap de două kilograme, în timp ce Ion mănâncă niște șuncă.

— Mă, ce lecții vă dau, se laudă Limoniu, în timp ce grasul îi aduce crapul de . . . urechi!

— Fumezi, Ioane?

— Fumez, când și când . . . Nu mi-i voie.

— Ia țigări bune, zice Limoniu, și-i dă un pachet de Kent. Și mai bea o dușcă.

Paznicul e liniștit, are de-a face cu oameni de treabă și bea încă o gură de vin. Ce vin! Nu ține minte să mai fi băut așa ceva . . .

— Care mă ajută, peștele mă-sii, înjură grasul. A prins un crap mărișor, care a izbutit să fugă între trestii . . . Ce mă fac? se vaietă el.

— Ăla s-a dus, îl necăjește Limoniu.

Paznicul se dezbracă, aruncă repede pantalonii, vestonul și pistolul și intră în apă. Se apropie încet, fără zgomot. Se oprește și iar face un pas. Se duce cu mâinile prin apă, care-i ajunge la bărbie. Deodată, apa se învolbură și Ion scoate afară crapul pe care abia îl ține. Îl aduce pe mal.

— Ești mare, Ioane! zice Grasu'.

În acest timp Limoniu, care se deconectează, se joacă pe iarbă cu pistolul. Are chef de glume și-l ia la întrebări pe Ion:

— Bine mă, tu îți lași arma din mână? O arunci așa pe mal?

— Tovarăși . . .

— Asta-i pușcărie curată!

— Nu vă supărați . . . și paznicul întinde mâna.

— Ia să trag cartușele în aer!

— Nu. Vă rog, îl imploră Ion, care tremură ca varga și nu se mai știe îmbrăca. Să nu faceți asta.

— Sunt curios cum o să justifici gloanțele? Și înalță pistolul pe cer.

Paznicul e îmbrăcat, dar cu izmenele și cu cămașa ude. Stă drepți și în ochi are lacrimi. Grasul râde.

— Mă, tu bei în timpul serviciului? îl tachinează Limoniu.

— Păi, dacă m-ați îmbiat . . .

— Bravo. Ce paznic ești tu? Pe cine ai șef?

— Tovarășul Sofronie.

— Maior Sofronie.

— O să vorbesc cu el.

— Dați-mi pistolul, cere Ion disperat.

— Te răstești la mine? La mine, nenorocitule!

— Nu glumiți . . . acum de ce . . . dacă m-ați poftit la mâncare . . . dacă v-am spus cum să prindeți . . . de ce . . .

— O să vezi tu de ce. Uită-te bine la mine!

— Mă uit, bolborosește Ion.

— Nu mă cunoști?

— Nu.

Limoniu scoate o legitimație. I-o arată. Paznicul o vede și se așează pe un trepied. Nu are putere să zică nimic. Simte o apăsare pe piept.

— Na, mă, pistolul, ce te sperii așa, râde Limoniu, înțelegând că a întrecut măsura. Vezi cine te-a pupat, mă? Vezi?

— Văd . . .

— Du-te și te scimbă, zice grijuliu Limoniu, ești ud . . .

— Ia și undița aia, cadou de la mine, zice grasul.

Paznicul pleacă încet. Îl doare tare pieptul. Soarele dogorește. O ia spre sat. Abia face un kilometru și se așează la umbra unui plop. E parcă mai răcoare . . .

Acolo l-au găsit mort, copiii spre seară. Legistul a constatat un infarct miocardic. Iar medicul din comună, a certificat că a avut dese crize de angină pectorală și hipertensiune.

Ani de zile, Limoniu și grasul au povestit cu mult haz pățania lor cu paznicul de la ferma piscicolă Vadul Vechi. O povestesc cu plăcere și se amuză și azi de spaima lui.

Dreptul de a pierde

Omul secolului XX nu poate face nimic fără aprobare. Datorită progresului extraordinar, orice pas, fie el cât de mititel, nu e posibil fără aprobare. Vrei un loc de muncă, o schimbare de domiciliu, un buletin de oraș, vrei să publici o carte, să ți se joace o piesă, să pleci în concediu, să ți se instaleze telefon la domiciliu, să înscrii un copil la grădiniță, creșă sau școală, vrei să te duci în străinătate, să obții un loc de veci, să cumperi o mașină în rate, să schimbi o fereastră în casa ta, să vopsești fațada, pentru orice, îți trebuie aprobare! O singură dată în viață omul nu are voie de aprobare: când moare. Norocul nostru este că natura nu ține cont de avântul optimist al birocrației secolului pe care ne chinuim să-l ducem la bun sfârșit. Altfel, până am obține aprobările să plecăm pe lumea cealaltă, ne-am sărbători centenarul și bicentenarul . . .

Cetățeanul Gogu Hossu nu moare, dar trăiește în secolul XX. Deci, îi trebuie neapărat o aprobare. Ca orice om onest, se duce la miliție și stă o jumătate de ceas la rând, la ghișeul de informații. Își spune doleanța clar și scurt: "Eu, tovarășe, stau aici, în oraș, soția are apartament proprietate personală cu patru camere pe numele ei; locuim eu, soția și copilul. Vreau să-l aduc pe tata la mine. El e pensionar și locuiește la T. Mama a murit, el e singur, n-are cine să-l îngrijească . . . Ce acte mi se cer?" — "Vă adresați la consiliul popular municipal. Ei vă spune exact ce acte sunt necesare". Omul a plecat descumpănit. Câteva zile mai târziu, un funcționar de la consiliu îi înșiră repede, încât nici nu poate reține: "Copie legalizată după certificatul de naștere al tatălui, după cel de căsătorie, după cel al soției, după al dumneavoastră de naștere și căsătorie și după actul de proprietate al apartamentului, adeverință de starea materială a tatălui, timbru fiscal de trei lei și o cerere". "Mama a murit" explică el. "Atunci mai trebuie copie după certificatul ei de deces". Omul

iese din rând, scrie pe o hârtie și înaintea ochilor i se face negru. N-are încotro și începe să facă, zi de zi, copii și să le legalizeze. Se duce la T. și după o lună sunt gata actele. Funcționarul de la consiliu își aruncă ochii pe ele, vede o greșeală și toată ființa lui se bucură pe față: a scăpat! "Copia asta nu e bună. O faceți din nou! În loc de Hossu, scrie Hosu". "Pentru o literă", zice petiționarul, cuprins de disperare. "N-am ce să vă fac. Oricum, tot o resping cei de la miliție". Și funcționarul îi pune toate actele în brațe. După două săptămâni, figura se repetă. Același funcționar mai găsește o greșeală: "În loc de Hossu Ionel Gheorghe, e scris doar Hossu Gheorghe. Ilegal, incorect. O refaceți și pe asta". "Bine, tovarășe, dar data trecută, de ce nu mi-ați atras atenția?!" Nu are cu cine vorbi. Funcționarul răsfoiește alt dosar, la ghișeu s-a vârât un alt cetățean. A treia oară, Gogu Hossu are noroc. Lasă dosarul și primește un număr. I se cere să vină peste zece zile. Apoi, peste o săptămână, peste alte zece zile și iar peste o săptămână. A trecut primăvara, vara e pe sfârșite și când se întoarce din concediu are dosarul rezolvat. E trimis la miliție. Acolo i se cer din nou aceleași acte, plus o adeverință de la comisariat de schimbare a domiciliului tatălui său. Gogu aleargă, face demersuri, aduce hârtiile și le predă. "Treceți peste două săptămâni". Gogu revine și i se spune iar: "peste zece zile". Trec câteva luni și dosarul nu se rezolvă. Merge în audiență la comandant. E primit cu afecțiune, cu grijă, ba i se oferă o țigară.

— Nu vă supărați, zice Gogu Hossu stânjenit, nu reclam, nu protestez, dar vă rog să urgentați dosarul . . .

— Puteți reclama și vă rog s-o faceți. Aveți dreptul, e dreptul dumneavoastră — îi explică, plin de interes, comandantul.

— Știți, au trecut șapte luni de când umblu . . . Tata e singur, o duce cam greu . . .

Comandantul se interesează de dosar prin telefon, apoi precizează, zâmbind cald:

— Ați uitat să aduceți buletinul tatălui!

— Nu mi l-a cerut nimeni . . .

— Ei, a fost o neînțelegere. O să-l aduceți și refaceți adeverința de stare materială. E depășită . . .

— Și o să se rezolve? întreabă, zăpăcit, Gogu Hossu.

— Bineînțeles. E dreptul dumneavoastră garantat prin lege. Durează nițel, dar se rezolvă!

— Dreptul meu, silabisește Gogu în gând și pleacă fără speranță.

A doua zi, Gogu duce buletinul, dar mutația nu se poate face. Buletinul a expirat. Trebuie alt buletin. Ultimul! Iar pentru asta sunt necesare actul de naștere, fotografii timbre . . . E iarnă. A trecut un an și Gogu are, în sfârșit toate actele și un buletin nou. Deci, schimbarea domiciliului se poate efectua.

În primăvara următoare, Gogu Hossu se duce și cere toate actele. Le cere așa cum sunt. E trist. Nu poate spune prea multe lucruri. Milițianul de la ghișeu îl critică tovărășește:

— Vedeți, tovarășe, ne-ați reclamat la comandant, am lucrat dosarul și acum stă aici, nu stă, ci ne încurcă! De luni de zile ne încurcă. De ce ne încurcați? De ce ne produceți greutăți?

Gogu îl privește duios și tace. Face eforturi să tacă, să se stăpânească. Milițianul continuă să-i facă educație:

— Nu respectați munca noastră, legile . . . pe noi. De ce ai venit dumneata? De ce? Ca să ne încurci?

— După acte.

— Să vină tatăl dumitale. Numai lui îi putem da actele. El are dreptul . . .

— N-are cum să vină . . .

— Dumneata vrei să-ți bați joc de mine? Asta vrei?

— Nu, tovarășe.

— Unde e tatăl dumitale?

— A murit.

După o clipă de liniște sau poate numai de mirare, milițianul întreabă, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic:

— Cine urmează?

Concursul dosarelor

E o zi oarecare: nici prea frig, nici prea cald. Pare să fie mai degrabă o lipsă de anotimp. Un bărbat potrivit de statură, cu obrazul bine ras și bine pudrat, alege cu grijă partea mai curată, mai uscată, a trotuarului, călcând cu o anume liniște și mândrie. Are în mână o valiză diplomatică. E aproape unsprezece când el intră pe poarta unei instituții. Privește absent, undeva foarte departe, peste omulețul în formă de portar, care nu îndrăznește decât să-l salute cu o plecăciune umilă. Urcă grăbit la primul etaj și când deschide ușa unei săli, pe fața lui se poate citi un sentiment de silă. Câțiva oameni așteaptă, împietriți, într-o muțenie calmă. În fața lor,e o altă ușă pe care scrie cu litere aurite: "Șef serv. pers." Evident, în românește, Șeful serviciului personal. Necunoscutul se așază cu o anume îngrijorare pe scaun. Scoate tacticos un pachet de Papastratos. Aprinde o țigară și trage cu sete, adânc, apoi lasă ostenit fumul pe nas. După zece minute, apare un tânăr grăbit, cu blugi și părul vâlvoi; îl impresionează și pe el neplăcut numărul celor care așteaptă. Dă să intre în biroul șefului . . .

— Tinere, sună plăcut, timbrată vocea bărbatului care sprijină cotul pe valiza diplomatică, toți așteptăm. Păstrăm și aici o anume etică, o echitate dacă vrei. Poftim! Ia loc!

Tânărul ezită un moment, face o mutră acră și iese. Privirile câtorva dintre cei ce fac anticameră se întorc pe rând și cu oarecare discreție spre bărbatul care a vorbit. "E un om serios" par a spune ochii lor. În ușă, apare șeful serviciului personal, un tip uscățiv, chel și cu ochelari, cu o față severă și cu o privire și mai severă. Întreabă rece:

— Pentru postul scos la concurs mai e cineva?

Bărbatul cu valiza se ridică și se apropie demn. Intră. Ușa se închide cu zgomot. Biroul șefului e cam mic și cam întunecos. Șeful

își ia locul la masa plină cu hârtii, acte dosare. Bărbatul scoate un dosar din valiză și-l întinde, însoțit de o plecăciune și de un zâmbet lingușitor. Toată făptura lui s-a schimbat din clipa în care a intrat pe ușă. E ceva mai adus de spate, jovial, ochii lui râd. Șeful, apatic, nu-i acordă nici măcar o privire. Adaugă profesional:

— Vă trec datele într-o anexă și vă dau un număr. Cu asta ați terminat. E un concurs de acte, de dosare, așa că, o să vă anunțăm la timpul potrivit rezultatul.

— Fumați? Candidatul oferă galant pachetul de Papastratos.

— Nu, mersi, am și eu! Numele, vârsta, domiciliul dumneavoastră?

— Apostol Apostolescu, 38 de ani, Azuga Nr. 4 bis. O țigară zău, vă rog . . .

— Nu pot, adineaori am stins-o, zice posac șeful, fără să-l privească. Averea?

— Ce avere?

— Ce avere ați avut în trecut?

— Nimic. Țărani mijlocași cu doi copii.

— În prezent?

— Un unchi!

— Un . . . ce? Cum ați spus? Abia acum, șeful îl privește consternat. "Omul ăsta are chef de glume?" pare să întrebe mutra lui.

— Un unchi! Fratele tatii. Tata a murit. El, unchiul, e singura și cea mai mare avere a mea! Apostolescu zâmbește ironic și mândru. Datorită lui sunt ce . . . sunt!

— Ce profesie aveți?

— La bază?

— La bază, zice șeful, agasat de cetățeanul care are timp de vorbă.

— La bază sunt ungător de osii. Am lucrat din greu, pe urmă am avansat . . .

— La calea ferată?

— La început, da. La revizia de vagoane. Acum . . . Apostolescu zâmbește larg și suveran, stingându-și țigara în scrumiera de pe

birou. Acum . . . pe unde e nevoie. Că e nevoie zilnic să ungi osia. Ce zice proverbul?

— Ați urmat vreo școală?

— Nu. M-am calificat la locul de muncă. Pe urmă, mi-am completat studiile.

— Mai știu eu din ăștia, zice răutăcios șeful, care au avut patru clase și pe urmă și-au completat studiile, n-au mai învățat, n-au mai urmat liceul la seral sau la fără frecvență, ci și-au completat studiile.

— Au uns și ei osia, râde reținut Apostolescu, privindu-l cu o umbră de compătimire.

— Dumneata ești de acord cu osia, cu procedeul ăsta penibil, retrograd? Șeful e vizibil iritat, dar își păstrează demnitatea în fața omului care iubește trăncăneala.

— Nu. Nu, nu sunt. Cum o să fiu? Cu alt glas, mai înțelegător: Îl combat chiar, lupt cu toată energia împotriva lui, îl condamn cu vehemență, dar . . . la nevoie o ung. Oameni suntem. Se aude apoi doar degetul arătător al mâinii drepte lovind în masă, rar, semnificativ, subliniind parcă o sentință. Șeful se face că n-a auzit, apoi își trece privirea de la degetul lui Apostolescu în dosar, pe care îl răsfoiește cu resemnare. Oftează și declară grav:

— Nu vă puteți prezenta la concurs. Îmi pare rău. . .

— De ce? Apostolescu nu se împacientează. Zâmbește galeș.

— Dumneavoastră nu aveți vechimea necesară pentru a vă putea prezenta la concurs. Șeful își îndreaptă spatele plin de mulțumire. A venit de hac palavragiului.

— N-am, recunoaște Apostolescu, privindu-l cu o anume veselie.

— Regret. Șeful ridică din umeri și închide dosarul.

— Eu nu am. Dar unchiul meu are! D-aia ziceam că e singura mea avere.

— Care unchi?

— Tovarășul Luminosu, nu se poate să nu-l știți?

Șeful tresare, apoi mintea lui intră într-o teribilă agitație. Într-un oraș cu cincizeci de mii de locuitori nu e prea ușor să știi exact cine ar putea fi un oarecare Luminosu. Cine?

— Nu vă faceți că nu-l știți, nu vă cred . . .

Prudent șeful zâmbește pentru prima oară. Zâmbetul lui e rece și sec, datorită protezei din viplă. Brusc umerii lui se apleacă ușurel, ca sub o mare povară. Intransigența, sobrietatea și severitatea lui au dispărut subit. Își schimbă ochelarii pentru citit cu cei de distanță.

— Unchiul ăsta al meu e un om foarte de treabă . . .

— Vă supără dacă vă rog acum o țigară?! cere șeful.

— Cu cea mai mare plăcere. Apostolescu îi întinde onorat pachetul. Șeful pare să aibă nu numai timp, dar și chef de vorbă. E alt om și el!

— În liceu mi-au dat în fiecare an premiu, vreau să zic la seral. N-aveam nevoie, dar am acceptat. Mă rugau profesorii să iau premiul.

— Vă rugau? se miră prostit șeful și rămâne cu gura căscată.

— Bineînțeles. Se temeau că se va supăra unchiul. Merita să-l supăr? Spuneți și dumneavoastră dacă merita? E un unchi de omenie.

— O mică formalitate, vă rog. Trebuie să dați o declarație că nu cereți casă în următorii zece ani.

— Ei, drăcie, zău, mi-e silă de declarații inutile. Am o vilișoară, trei camere sus, două jos și sunt numai eu și soția. Cum o să cer?

Șeful e încruntat. Gândește. Scoate o foaie de hârtie și zice îndatorat.

— Semnați aici. Fac eu declarația pe urmă, trei rânduri, ce mai, în două minute o bat la mașină și gata. De ce să vă mai rețin?

Apostolescu face o virgulă mai mare cu pixul pe coala albă de hârtie. E semnătura lui.

Șeful răsfoiește preocupat dosarul. Întreabă grijuliu:

— Soția ce avere a avut?

— N-are. Nu a aavut și n-are nici un unchi. E fată săracă. Din popor.

— Frați? Surori?

— Un frate. E medic.

— A urmat medicina? Mare lucru! Se intră atât de greu.

— Tot unchiul l-a ajutat . . . nu e el chiar atât de . . .

Șeful pălește. Mâna îi tremură pe o filă din dosar. Spune îngrijorat:

— Mai e o încurcătură . . .

— Ce anume? Ce încurcătură?

— Știți, dumneavoastră aveți gradul III numai . . .

— Și?

— Trebuie să aveți gradul II pentru ca să vă puteți prezenta la concurs. Ce ne facem? Și îngrădirile astea birocratice sunt teribile, enervante, se lamentează șeful vizibil afectat.

Apostolescu surâde, văzând dilema sinceră a șefului și-l consolează, după ce se asigură încă o dată că sunt doar ei în birou:

— Nu merg pe grade profesionale, ci pe grad de rudenie! Merge mai ușor și mai rapid. Ai prioritate.

— Așa e, aprobă șeful cu fața toată numai un zâmbet, nereușind încă să ajungă la o concluzie în privința funcției tovarășului Luminosu.

— Cum vă spuneam, merge rapid așa. Altfel . . .

— De ce vă grăbiți? E bătrân unchiul?

Sună telefonul. Discuția amabilă se întrerupe. Șeful devine imediat rigid. Se dumirește greu că nu e el cel căutat, ci chiar Apostolescu. Îi întinde receptorul. Apostolescu în picioare, aplecat peste masă, ascultă. Transpiră, vocea i se stinge, respiră des. Închide telefonul și abia izbutește să ajungă la scaun.

— Un pahar cu apă, sare șeful, gata să fugă după el.

— Mulțumesc. În general nu beau apă, mă supără fierea, vorbește în șoaptă Apostolescu. Unchiul meu . . .

— Ce e? Ce . . . A pățit ceva? A murit?

— Mai rău: l-au dat afară.

Șeful își îndreaptă brusc ținuta, fața i se crispează, devine iar funcționarul intransigent și ocupat.

— L-au dat afară, reia Apostolescu distrus. L-au prins: avea Facultatea de științe economice, dar nu-și terminase liceul. I-au recomandat să se înscrie în clasa a X-a. A X-a B. Nici eu nu știam, închipuiți-vă! Ce lovitură . . . Își scoate batista, își șterge ochii. Plânge sau se face?

Șeful împinge cu dispreț pachetul Papastratos, care rămăsese pe masa lui și aprinde o "Mărășească" personală. Se uită la ceas. E

grăbit. El n-are nici timp, nici chef să pălăvrăgească. Soarbe cu nesaț tutunul.

— M-a lăsat orfan, geme Apostolescu. Și încă la o vârstă atât de fragedă. Ce știi dumneata ce înseamnă să ai un unchi? Un unchi de omenie, ca al meu!

Șeful rămâne chinuit de întrebare — cine e Luminosu? și împăcat că totuși și-a făcut datoria.

Apostolescu coboară în stradă umil. Vremea îl indispune. Caută din ochi un amic. Tare ar sufla o bere. Nu e nici prea cald, nici prea frig. Mai degrabă e o lipsă de anotimp . . .

Expunerea

Oricât s-ar părea de ciudat, pe lumea asta există două categorii de oameni: care muncesc și care răspund. Iosif Dicu făcea parte — și poate mai face— negreșit din cea de a doua categorie. O viață întreagă a răspuns. De orice i s-a dat, cu atâta disciplină, hotărâre și energie, încât, dacă i-ar fi cerut cineva să facă o operație grea, pe cord deschis, ar fi executat-o pe loc, fără să stea pe gânduri și fără remușcări. Pentru el era sfânt ceea ce i se cerea! Modul în care se realiza apoi sarcina, nu mai conta. Încărunțise, rătăcind de la o răspundere la alta, amintea mereu că plecase de jos, muncea fără istov și era veșnic încruntat. Se strâmba mereu atât de tare și de urât, încât parcă vedea cel mai scârbos lucru de pe pământ.

Volga urca șoseaua străjuită de brazi solemni, nemișcați, ca niște santinele în post. Dicu ședea în dreapta, toropit de căldura blândă a soarelui de septembrie și se strâmba. Nu-l interesa peisajul tulburător al Apusenilor de la izvoarele Someșului Cald. Avea alte gânduri, alte probleme. Doar șoferul, un om mărunt, în vârstă, se bucura de liniște și savura peisajul. Deodată, mașina a ieșit de pe platou, parcă suspendat între cer și pământ, nesfârșit, pe care erau risipite, ca într-o joacă de copii, o puzderie de căsuțe, cu acoperișuri țuguiate de paie sau șindrilă. "Ce spectacol"! nu se abținu șoferul, în timp ce Dicu se strâmba și mai urât. Mașina a oprit lângă trei case ceva mai mari: școala, căminul cultural și un magazin mixt. Oamenii care povesteau și fumau stând pe lemne, pe pietre, pe lăzile magazinului, intrară în cămin de îndată ce mașina opri în dreptul lor. Doar un bărbat firav, îngrijit îmbrăcat, cu pălăria în mână, s-a apropiat de portiera mașinii:

— Noroc, tovarășe primar, spuse Dicu coborând plin de importanță și-i întinse mâna.

— Să trăiți, bine ați venit, răspunse primarul.

— Cum e mobilizarea?

— Bună. Chiar foarte bună. La noi, greu se strâng oamenii.

— Nu vor? zise apăsat Dicu.

— Vor, da' vin de departe. Comuna noastră are în lungime 22 de kilometri.

Tovarășul Dicu îl luă de braț pe primar și-l reținu câteva clipe, pentru o întrebare mai delicată:

— Am văzut grâu nesecerat. Lanuri mari, frumoase, chiar lângă șosea. De ce nu le seceraţi? Ce aşteptaţi?

Primarul își puse pălăria pe cap și-și acoperi cu borurile ei ochii. Nu știa ce să răspundă.

— Cel puțin pe cele de lângă șosea să le fi secerat, să nu le vadă lumea. Județul a raportat de aproape două luni încheierea secerișului.

— Știți, încearcă primarul anevoie să explice, noi numai în octombrie începem secerișul.

— În octombrie? Așa ceva n-am pomenit. De ce?

— Abia acum se coace. Așa-i la munte.

— Bine, dar am avut o vară caldă!?

— Degeaba, oftează primarul.

— Și porumbul când îl recolatați?

— Îi alta situația . . .

— Nu teorie vreau, Tehei, ci răspuns exact, îi cere stăpânit de o maximă responsabilitate, tovarășul Dicu.

— La noi . . . Nu semănăm porumb, găsi Tehei un răspuns mai acceptabil.

— De ce? Uite platou frumos! De ce nu semănați?

— Nu se face, n-are timp, se văzu obligat să precizeze primarul. e munte . . . Nu se coace . . .

Dicu a pornit indispus spre cămin. Înăuntru îl întâmpină un frig ca iarna. Au luat loc la masa prezidiului el și primarul. Din valiza tip diplomat a scos un dosar cu expunerea ce urma s-o facă. O oră a vorbit oamenilor despre energia electrică ieri și azi, despre producerea și gospodărirea ei, despre utilizarea ei rațională. Le-a explicat amănunțit care sunt căile de risipă a energiei electrice, cum să fie gospodărită cumpătat, chibzuit, cum să se facă economii. Le-a recomandat oamenilor să folosească becuri mici, nu toate deodată, ci

numai acolo unde e absolut necesar, să nu aibă aparate defecte, instalații improvizate . . . A vorbit cu un elan suspect, oamenii au ascultat cu o anume mirare și neînțelegere și s-au bucurat la sfârșit, căci simțeau frigul în oase. Și Dicu s-a grăbit să iasă din cămin, dar n-a uitat să atragă atenția primarului:

— Faci un proces verbal și timiți o notă la județ.

Soarele de septembrie era orbitor și cald. Dicu a întrebat, strâmbându-se ca de obicei:

— A fost bună expunerea, ce zici?

— Bună, aprobă cu jumătate de glas primarul.

— Trebuie lămuriți oamenii, convinși de anumite lucruri, zise Dicu. Propaganda e locomotiva economiei, tovarășu' Tehei. Pricepi? Azi, am mai ținut două expuneri. Asta a fost însă cea mai ascultată. Nu ți-a plăcut?

— Ba da, numai că, depinde de . . . Alta ar fi avut o eficiență mai mare . . .

— A avut și asta. Garantez eu. Pricep la oameni. Ai văzut cum au ascultat?

— Poate o alta ar fi fost mai nimerită . . .

— Lasă, Tehei, vorbele de clacă. Planul de expuneri a fost aprobat, așa încât nu-l poți modifica tu. Avem 75 de expuneri. Planul nu se discută, se execută. Nu uita, raportezi la județ.

Un bătrân cu o barbă mare, albă, fină ca mătasea, se oprise lângă ei. Îi privea surâzând, cu doi ochi mari și șmecheri.

— Ce-i bunicule, zice Dicu popular, ți-a plăcut expunerea?

— N-o fost rea, da nu s-o vâjit.

— Cum vine asta?

— Adică, nu s-a potrivit.

— Păi de ce, moșule?

— Noi, aici, n-avem curent electric. Asta-i tot baiu! Încolo, îi tare bine.

Vânătorul și pescarul

Ce frumoasă e vânătoarea! Dar pescuitul?! Curată sănătatea, nu alta. Iată. pe malul lacului, lângă două bețe, care stau ca două țevi de tun îndreptate spre apă, pescarul așteaptă înfrigurat. Peștele însă nu mușcă. Oare de ce? Într-un târziu, se apropie un vânător, care duce un întreg arsenal de . . . unelte: un rucsac, o lopată, o furcă, un tânărcop. . . Lasă jos imensul bagaj și se așază lângă pescar. Găsește o undiță, gata pregătită pentru a fi lansată în apă.

— Noroc, Tică, zice vânătorul, alb de praf și ostenit.

— Bună, Gil. Cum e? Te-ai săturat de vânătoare?

— Nu mai ține . . . S-a dus, zice trist vânătorul. Aș arunca și eu de două ori cu undița asta! Te superi?

— Vai de mine . . . Te rog.

— Pe ce stai?

— Pe râmă.

— Eu aș sta pe mămăligă, zice vânătorul.Pune în ac un gogoloș și aruncă.

— Arăți cam rău, Gil.

— Sunt rupt de tot . . .

— Vreo fiară? Și Tică se întoarce speriat.

— Ași!

— De umblat. Am făcut vreo 20 de kilometri.

— Și? N-a căzut nimic?

— N-am vânat, Tică.

— De ce-ai umblat atunci?

— Am amenajat saivane, hrănitoare și sărării pentru cervide . . . Organizarea e principalul! Nu? Suntem în pas cu civilizația modernă, Tică.

— Altă treabă n-ai avut?

— Noi vânătorii, avem de făcut muncă voluntară. Ai uitat? Azi muncim, mâine o să ne fie mai mare dragul să ieșim în terenul de vânătoare.

— Mă rog, da-n rest, să tot trăiești: vânat proaspăt în fiecare săptămână; când rață sau iepure, când mistreț sau căprioară, fazan . . . Mi se face foame. Degeaba te plângi, Gil. Acum o lună, la Muntele Mare, ce-ai vânat? Da, sincer!

— M-am pierdut de grupă. Am văzut mistreți, da n-am tras un foc. Ghinion, ce să fac? Ghinion!

— De ce omule, de ce?

— Dacă m-am pierdut de grupă?!

— Ți-a fost frică?

— Nu. Dar singur nu e voie să vânezi, numai în grupă. Organizat.

— Dacă ești singur și vine ursul, îl lași să te pape, nu tragi, nu?

— Nu e de râs, Tică. Individual nu se poate vâna.

— Da' duminica trecută!?

— Am adunat o matahală . . .

— Urs? Și Tică sare în picioare.

— Ași!

— Mistreț?!

— Ași!

— Lup!

— Nu, bădie. O matahală de spini. Am curățat terenul de vânătoare . . .

— Duminica viitoare vânezi?

— Nu. Strângem lucernă la cervide. Iar peste două săptămâni ducem sare . . .

— Tu n-ai nici armă la tine?

— Ce să fac cu ea? Dacă tot nu vânez?!

— Ai dreptate, Gil! Ba ai și prea multe de cărat.

— Cine e pescarul de colo?

— Un braconier.

— Unde braconează?

— Peste tot. Și aici și la munte și la bar de zi!

— La ce?
— La Barul de zi!
— La ce? La ce braconează?
— La ştiucă.
— Merge?
— Merge, că-s lacome şi muşcă.
— Cum arată?
— Frumoase, cu peruci . . .
— Cu ce braconează? Cu nailon?
— E demodat. Cu supraelastic! Kent. Whisky . . .
— Vezi, zice trist Gil şi eu umblu după labe de ciori.
— Labe?
— Da, labe.
— Ce faci cu ele?
— Avem cotă anuală, 120 de labe.
— Bine, Gil. Tu când vânezi? Acum poţi?
— Nu.
— De ce?
— Sezonul e închis.
— Da, în rest, tot anul, la ce e voie?
— Depinde!
— Iepuri?
— Anul ăsta sunt protejaţi.
— Lupi?
— Ne-am făcut planul.
— Fazani?
— Îi dăm vii la export.
— Urşi?
— Numai cu autorizaţie specială.
— Ţi-au dat vreuna?
— Nu. Nici nu prea am dreptul . . .
— Cum vine asta?
— Am un post prea mic . . . Vezi, trage! Trage, Tică!
— Stai liniştit, Gil.
— Ai avut o trăsătură frumoasă . . .

— Ţi s-a părut . . .
— Nu. A tras! Pe cuvânt . . .
— Gil, lacul ăsta e atât de poluat, încât nu trăiesc nici microbi în el!
— Bine, şi ce faci? Stai aşa ca prostu'?
— Recreere activă. Iau aer, e linişte . . .
— Eşti caraghios!
— Bravo, parcă tu faci mai mult. Decât să car în spate lopeţi şi furci, mai bine stau pe iarbă . . . Şi mai faci şi pe nebunul, după ce că nu poţi vâna nimic.
— Pardon! Gil lasă undiţa ofensat. Pardon! Eu pot vâna dacă vrei să ştii.
— Când? Ce?
— Câini vagabonzi! Îi putem vâna în tot timpul anului . . . E clar?

Festivitate de premiere

Fanfara Întreprinderii pentru recuperarea și valorificarea echipamentului rulant "Calea Nouă" cânta marșuri de aproape o jumătate de oră. Sportivii amatori, în coloane a căror aliniere se strica văzând cu ochii, spuneau bancuri, fumau câte o țigară nespus de . . . bună în aerul curat al lui octombrie, iar cei din spate chiar ședeau pe gazon. Cu toții așteptau începerea festivității de premiere a învingătorilor tradiționalei competiții de masă "O zi pentru sănătatea noastră", care se desfășura din doi în doi ani. Și pentru a înlătura cheltuieli excesive sau șansa de a greși, competiția aceasta, mobilizator intitulată, se organiza doar în anii cu soț. Să ne întoarcem la festivitatea de premiere. Aceasta, deși fusese programată la ora 16, nu putea începe deoarece tovarășul Martin Avansache, care urma să participe personal și să înmâneze premiile, era reținut de treburi extrem de urgente. Se făcuseră mari eforturi pentru ca festivitatea să aibă amploare, "să putem și noi raporta sus un lucru ca lumea, măi tovarăși" — cum se exprimase adânc și revoluționar tovarășul Avansache. Erau câteva sute de muncitori, tehnicieni și mai la urmă chiar ingineri pe gazon. Majoritatea fuseseră mobilizați doar pentru festivitatea de premiere. Ei nu participaseră la concursuri pentru că, pur și simplu, n-au avut unde să se îmbrace și apoi unde să se spele. Dar stăteau mândri în coloane. Cei ce se aflau mai în spate, purtau peste vestoane tricouri pe care scria cu litere mari: "Avântul". Fumau, râdeau și așteptau pe tovarășul Avansache. Fotoreporterul redacției locale fusese invitat, ba mai mult adus cu un ARO de teren al întreprinderii, deoarece ziarul nu avea mașină. Dar iată că trompeții vestesc începerea festivității, semn că tovarățul Avansache, în sfârșit, a sosit.

Iată-l, al treilea în rândul oficialilor ce traversează pista, într-o cadență eterogenă: e cam plin, cam gras și face mari eforturi pentru

ca să-și tragă burta, să pară și el sportiv, suplu . . . Festivitatea e simplă și scurtă. Trompeții sună. Președintele asociației sportive "Avântul" primește raportul sportivilor; el îl raportează tovarășului Avansache; acesta îl aprobă, îi felicită pe sportivi; trece drapelul asociației, i se dă onorul. O fată frumoasă îi dă, pe rând, diplome mari și albe tovarășului Avansache, care le înmânează învingătorilor. Fiind foarte popular, neuitând nici o clipă de unde s-a ridicat, tovarășul Avansache, mândru de marea competiție organizată de fosta lui întreprindere, găsește necesar să schimbe câte o vorbă cu învingătorii. Strânge mâna unui tânăr cu putere și-l întreabă:

— Ce probă ai câștigat?

— Săritura îl lungime.

— Cu ce realizare? întreabă el popular.

— Cu 4,05 metri.

— Bravo, tovarășe. Vreau să te văd sărind 4,50 chiar și 5 și 6 metri.

Trece mai departe. Înmânează alte diplome. Evident învingătorii, care stau pe un rând sunt mai mulți decât probele care au avut loc. Așa e în competițiile de masă. Se uită pe furiș la ceas. Agenda lui e încărcată.

— Dumneata?

— Am câștigat aruncarea greutății cu 8,80 spune repede . . . sportivul, știind de acum lecția.

— Felicitări. Îți doresc să arunci peste 10-12 metri. Succes!

Avansache e încântat de entuziasmul serbării sportive și, mai ales, de căldura și atenția cu care este înconjurat. Își trage iar burta și-n gură îi vine un iz de Reisling pur, semn că a fost zgârcit cu apa minerală, atunci când și-a făcut sprițul.

— Eu am alergat 100 m în 13"5 raportează mândru un tânăr negricios cu mustață în furculiță.

— Bravo! Te felicit. Ești tânăr, să te pregătești, să alergi suta de metri în 14, chiar în 15 sau 16 secunde!

Tânărul râde înfundat cu diploma în mână, în timp ce Avansache trece mândru înainte.

Neînțelegerea

Ce mare lucru e să ai o verișoară! Una tânără, frumoasă, atentă cu tine. Te cheamă ea, ori de câte ori are absolută nevoie. Ești tratat mai bine ca un posibil ginere. Până rezolvi problema. Pe urmă, verișoara te cam uită . . . Ba e ocupată, ba e bolnavă, are o migrenă, o indispoziție . . . Așa e și Mihaela, verișoara mea. Azi, atentă până la deranj. Sunt invitat la masă. Pâine caldă, proaspătă, de casă, ca în copilărie . . . Ciupercuțe chinezești, salată de vinete, icre, pateuri cu brânză . . . O masă ca la nuntă, campari, vin alb, negru, bere Radeberger . . .

— Ce să-ți mai fac? întreabă vară-mea, Mihaela, mai frumoasă ca niciodată, în timp ce Timofte, soțul ei, stă trist și îngândurat.

— Un ceai, te-aș ruga!

— Imediat. de care?

— Rusesc! zic eu, nu dintr-o trebuință anume, dar să par un tip cu gusturi rafinate.

— A, îmi pare rău, dar n-am. Nu mai bem decât chinezesc . . .

— Foarte bun și ăla!

Ne retragem după masă pe o canapea. Eu beau ceai chinezesc, Mihaela cafea, iar Timofte — tutun. Vară-mea începe să-mi explice pe îndelete de ce . . . am fost invitat! Masa e doar un mod de a mă convinge. Eu știu asta și aștept.

— Uite, Valentin, avem și noi un necaz . . . Ne zbatem, dăm din coate, luptăm . . . Ca toată lumea. Și ca să poată gândi mai bine, Mihaela aprinde și ea o țigară. Mă servește, dar refuz. Apoi, continuă:

— E liber postul de director de la A.P.S.

— Ce e aia?

— Administrația parcurilor și străzilor.

— E frumos acolo, viață calmă, la aer curat, ce mai . . .

— Pe dracu! contestă Timofte.

— E bătaie multă de cap. Ești un fel de măturător al orașului. Ce s-o mai lungesc. Am aflat că între propunerile făcute pentru postul de director este și a lui, spune Mihaela.

— Sigur?

— Nici nu încape vorbă. Ei, ce zici, Valentin? Ne ajuți? Faci ceva pentru noi? Tu ai relații, ai cunoștințe, ai oameni . . . îl știi pe primar.

— Direct nu pot să intervin, zic eu cinstit.

— Atunci pe ocolite, indirect, cum vrei, dar fă ceva pentru noi. E un moment de cumpănă și nu avem de ales. Facem orice!

— Bine, încerc. Vă sun în două - trei zile.

La plecare, Mihaela, care e inspector la I.C.S. Alimentara, îmi dă o pungă cu cafea boabe, gata prăjită, adăugând:

— Poate ai și tu nevoie! Se caută.

Iau cafeaua și plec. Bat la ușa amicului meu, profesorul George. E acasă, ascultă muzică, iar în camera vecină, prietena lui, studentă la medicină, învață.

— Ce faci George?

— Greu, chiar prea greu . . .

— De ce?

— Gina e în sesiune. Învață! Când nu e în sesiune, se mai duce la filme, la teatru, la tenis . . . În sesiune, învață. Și mă iubește. Dacă nu are bărabt lângă ea, dimineața și seara, nu poate învăța . . . Abia aștept să scap și de sesiunea asta. Tu? Cu un necaz, desigur!

— George, trebuie să mă ajuți. Timofte Mureșan, soțul lui vară-mea, Mihaela, o știi, a propus director la A.P.S. Trebuie să pui unde poți, unde știi, o vorbă bună, o pilă.

— Să încerc!

— Pe primar îl cunoști?

— Nu pot direct. Nu-mi permit. O iau pe ocolite.

Îi las punga de cafea și plec! Ce s-a mai întâmplat? Am aflat totul mai târziu . . .

George e încântat de cafea. O pune în bar și ia de acoco una din sticlele de coniac "Dunărea", primite de la seraliști. Se duce cu

sticlala Mitică Zeriu, om mai în vârstă și tovarăș la poker. În aceeași seară, bate la ușa lui. Nea Mitică e bolnav. Tremură.

— O, George, abia stau. Intră.

— Ce-ai făcut?

— Lată! Lată am făcut-o! Am băut ca un nemernic. Ai adus coniac? Ce bine! Să mă dreg.

Aduce două pahare, destupă sticla, beau.

— E Martell curat, zice Mitică. Apoi intră direct în subiect: — Ce-mi ceri?

— Așa mă iei, nea Mitică?

— Hai, hai, să rezolvăm rapid ce e de rezolvat, Dacă ai adus și băutură, înseamnă că ai ceva! Doar n-am îmbătrânit degeaba.

— Uite, Mureșan Timofte, inginer, nevastă-sa îi vară cu Valentin, îl cunoști, amicul meu cu Renault 16?

— Îl știu. Da' ce-i cu Mureșan?

— E propus director la A.P.S.

— Și vrea o pilă!

— Exact.

Nea Mitică scoate o agendă și notează numele. Declară solemn:

— Se rezolvă.

— Ai acces la primar?

— Nu.

— Se face, da' pe margine, pe ocolite.

— E bine și așa.

— Ce-i nou în oraș?

A doua zi, la ora 12, Nea Mitică l-a convocat la o întâlnire, la braseria Continental, pe prietenul lui, Nae Lucaciu. Beau coniac cu apă minerală și pun lucrurile la cale cu conștiinciozitate demnă de invidiat. Când e vorba de o pilă, nici o verigă a lanțului nu dă semne de slăbiciune. Asta înseamnă că lanțul are nu numai experiență, dar că e și bine uns. Ca dovadă, Nea Mitică împinge o pungă din nailon, sub masă, către Nae Lucaciu.

— Ce e acolo?

— Un whisky!

— De ce?

— Pentru tine. Ia și asta.

Nae Lucaciu primește un bilețel pe care scrie doar atât: "Ing. Mureșanu, director A.P.S."

— Cu asta ce e? zice Lucaciu încă nedumerit.

— E propus omul. Trebuie să-l ajutăm! Faci ceva?

— De ce nu?

— Știi, Mureșanu ăsta e soțul unei verișoare a . . . lui . . .

N-are importanță cine e. E destul că intervii tu pentru el. O rezolv!

— Ține de primărie. De vice-primar!

— Ajungem și acolo!

— Cum?

— Cu tact și răbdare. Ce facem duminică? Bate Politehnica?

*

În aceeași seară, Nae Lucaciu bea o cafea la Grădina de vară "Trandafirii roșii" cu prietena lui, Lucreția Pop.

— Uite, Cheți, tu îl cunoști pe fratele primarului, ești în relații bune . . .

— Lasă articolul de fond. Ce vrei? Cheți e o femeie practică, energică, deschisă, cu picioarele pe pământ.

— Biletul ăsta spune aproape tot. Omul e propus director. Un mic, mic, mic, mititel sprijin să fie numit. Ce zici?

— Se face! E obligația ta?

— Într-un fel. Ai și tu la mine ceva bun.

— Kent?

Nae Lucaciu aprobă, dând din cap.

— Un cartuș?

— Unu' mic.

— Perfect. Nu dansăm?

*

A treia zi, Lucreția stă de vorbă la birou cu Lucian, fratele primarului. Acesta e nervos:

— Ce porcărie, nu pot să fac rost de un cartuș de Kent.

— De ce nu spui? zice parșivă Lucreția.

— Ai?

— Pentru cine-l vrei?

— E ziua lu' frate-meu, vice-primarul. E cel mai frumos cadou.

— Cum, el nu are Kent?

— Nu.

— Minți, măi pușlama mică . . .

— Pe cuvânt de onoare. Nu vrea complicații.

— Îți dau eu cu o condiție. Mă ajuți!

— Cum? Unde? Cu ce?

— Ia biletul ăsta!

Lucian îl privește lung. Lucreția a terminat cafeaua și-i pune ceașca în față.

— Cine-i ăsta?

— Nu știu.

— Și ce vrea?

— Să fie director acolo . . . la A.P.S. E. propus. E una din propuneri.

— Și?

— Nu-l ajutăm? vorbește cu frățiorul tău. Dacă poate . . . Oameni suntem!

— Bine, pentru tine o fac.

— Și pentru Kent.

Beau cafeaua încet, au timp și liniște.

— Chiar nu știi cine-i?

— Habar nu am! Omu' are nevoie, ce mai . . . Îl ajutăm! E primul, crezi?

— Ei pe câți am ajutat eu . . .

— Vorbești?

— Diseară sunt invitat la ziua lui.

— Lume multă?

— Da de unde: eu și soră mea. Nu vrea să se știe . . . Lumea e rea . . .

— Mie îmi spui . . . Nu știi un banc bun?

*

După o săptămână, mă cheamă iar Mihaela, vară-mea. Mă duc grabnic, fericit că s-a rezolvat și flămând, căci urma să particip la o masă de director. Abia intru, nu apuc să mă dezbrac și Mihaela mă ia în primire:

— Bine mă, tâmpitule, păi ce-am vorbit noi? Ce te-am rugat eu?

— Mihaela, am făcut tot ce-am putut.

— Credeam că am un văr inteligent, deștept, un bărbat fin, subțire . . .

— Ce s-a întâmplat, dragă? mă răstesc la frumoasa mea verișoară.

— Ieri, l-au numit director.

— Bravo, mă liniștesc eu și-mi îndrept ținuta, ca un om care a învins într-o bătălie grea.

— Mă, tâmpit ești! Zău, tâmpit total. Păi, tu pe ce lume trăiești?

— Ce ai, Mihaela? Ce? Mă bâlbâi și nu realizez ce greșală am făcut.

— Nenorocitule! Tu ai vorbit să-l pună director?

— Bineînțeles!

— Măturătorul orașului, în balamucul ăla, să-l critice toți, să dea în el . . .

Mihaela plânge sau se face și cade îndurerată pe un scaun din hol, lângă telefon. Mă îmbrac rușinat. Dau să ies.

— Noi n-am vrut să fie, cine vrea, azi, să fie director, văr nenorocit și mărginit? Cine? Pe ce lume îi fi trăind? Ne trebuia o contra-pilă!

Plec fără să-mi iau rămas bun și nici nu-mi cer scuze. Mă strecor stânjenit pe străzile scăldate în lumină.

Paznic la vite

A fost odată ca niciodată, că dacă n-ar fi fost, nu s-ar povesti . . . A fost o dată ca niciodată o problemă dificilă, aproape imposibil de rezolvat, așa cum sunt azi ma i toate problemele lumii contemporane. Ea s-a ivit în comuna Trei Izvoare. Acolo, treburile cooperativei agricole de producție se bucurau an de an de un mers mereu ascendent, în timp ce, ale țăranilor, deci cele din sectorul particular, se încurcau din ce în ce mai rău, de la o zi la alta.

Era primăvară și beția clorofilei stăpânea câmpurile din malul Murășului, până departe, spre crestele Zarandului, unde mai stăruia încă zăpada. Era primăvară și în timp ce vitele cooperativei agricole de producție se aflau pe pășune, în iarba grasă și înaltă, cele ale oamenilor, din cele particulare — iată, e necesară o diferențiere și în regnul animal! — mugeau în grajduri și slăbeau văzând cu ochii. Cauza? Oamenii din comună n-au găsit un ciurdar, un paznic, pentru vitele lor. Sărmanele cornute. Cine le-a pus să vie pe lume în sectorul particular și nu în cel cooperatist? Au căutat oamenii din Trei Izvoare cale de șapte sate și șapte poște un ciurdar. Zadarni. Se părea că . . . profesia asta dispăruse de când lumea. S-au sfătuit între ei ce să facă, și-au propus reciproc să le îngrijească pe rând. Toți au refuzat. "E cam rușinos" și-au zis unii. "Nu se plătește" au socotit alții. "E greu" s-au plâns leneșii. "La vite, ciurdar?" s-a întrebat un munte de bărbat, care făcea naveta la oraș și lucra ca muncitor necalificat. Așa-i plăcea să spuie dumnealui. De fapt, el încărca gunoiul și se atârna de treapta mașinii vidanjere. Câștiga 1370 lei și i se părea cam . . . jenant să îngrijească vitele. Oamenii, neavând încotro au dat și un anunț la mica publicitate a ziarului județean "Drumul nou". Anunțul suna astfel:

"Încadrăm urgent îngrijitor cornute mari, bună retribuție lunară, casă+masă gratuit, primă instalare. Telefon . . . orele . . ." Oamenii

au așteptat răbdători, o zi, două, trei, o săptămână. Nimic. Vitele sufereau. De unde să aducă un ciurdar? Mai rămânea o singură soluție, pe care însă, nimeni n-a îndrăznit s-o rostească vreodată: din import! Sătenii au mai dat anunțul sub formă de reclamă și chiar într-un ziar din județul vecin. Nu s-a prezentat nici un candidat. Ciudată poveste. Acolo unde e un concurs, se prezintă candidați cu zecile. Dar aici? Nu era nevoie de dosar, de studii, de buletin stabil, nici măcar de tradiționalele vize și analize medicale. Ba mai mult, nici pile nu erau necesare. Ori poate de aceea nu s-a prezentat nimeni?

Într-o seară, dobașul satului — omul care bate o tobă soioasă și cârpită pentru a anunța, după o datină străveche, porunca primăriei sau a celor ce răspund de destinul așezării — a bătut cu nădejde în scula sa și a convocat, pentru a doua zi, din fețe care casă, câte un om la adunarea de la cămin, unde urma să fie angajat un ciurdar. Vestea a înconjurat ca un fulger satul și oamenii s-au bucurat că vor rezilva astfel încă o problemă dificilă la ordinea zilei. Dobașul — la sfârșitul carierei și aceasta pe cale de dispariție — s-a bucurat, având și el o viță și o cornută matură în prag de o nouă și fertilă perioadă de gestație. A doua zi spre seară, a apărut un individ bine ras, cu părul mare, cu blugi și cizme cu toc italian, cam scofâlcite, e adevărat, care-și oferea serviciile de ciurdar. Sătenii l-au privit chirâș, cu populara și cunoscuta lor neîncredere, amestecată cu teamă și oarecare viclenie. După ce a dezlegat cu lăcomie cuvinte încrucișate, omul în blugi și ciubote cu toc italian, socotind că tratativele pot începe, a aprins o țigară Kent și a vorbit cam așa:

— Oameni buni, știu că aveți lipsă de un ciurdar. Iată-mă, gata să accept oferta dumneavoastră. Vreau să fiți scurți, să fim scurți și deschiși.

Sătenii erau uluiți. Noul ciurdar avea parcă școli și maniere alese. Pricepură ei că era vorba de o treabă serioasă, care trebuie să meargă repede. Au rămas nelămuriți în privința expresiei "să fim scurți și deschiși". Unii s-au și gândit, suspicioși cum sunt, că noul ciurdar s-a referit la punga lor, când a grăit cuvântul "deschiși".

— Ca să nu lungim vorba, reluă candidatul de ciurdar, eu mă angajez pe următorul preț. Vă rog să rețineți exact pretențiile! De altfel, vom face apoi și un contract scris între părți.

— Dumneata, dacă nu ți-a fi cu supărare, vorovești serios? întreabă un bătrân cu clop mic, rotund, ca al sibienilor, scărpinându-și îngrijorat tâmpla.

— Foarte serios! Vin aici, vă îngrijesc de la 1 Mai până la 30 octombrie vitele . . . Dumneavoastră îmi plătiți pentru fiecare cap de vită — indiferent că e viţică, viţel sau vacă ori bou — 250 de lei. Jumătate banii îi vreau acum, jumătate la 15 octombrie.

Se auziră murmure. Oricum, sătenilor li se părea puțin. Avem în sat cam 200 de vite.

— Mai e ceva, continuă candidatul. Mai vreau pentru fiecare vită să-mi faceți o zi, o singură zi muncă la C.A.P. Sau, dacă vă va părea grea munca la C.A.P, să îngrijiți o zi vitele, o singură zi, pentru ca să-mi fac eu norma la C.A.P. Cum doriți! Vă gândiți și alegeți. În aceste șase luni, cât voi fi angajatul dumneavoastră, vreau 12 zile lucrătoare de concediu. Atât. Vă judecați, vă sfătuiți și mâine seară pe vremea asta, îmi dați răspunsul. Nu ne tocmim. E clar? Da, sau nu! Alegeți!

Omul se ridică, se înclină cu oarecare eleganță, ieși din căminul cultural și se urcă într-un ARO. Dispăru în urma unui nor de praf.

*

A doua seară, ciurdarul cu cizme italiene și blugi a coborât din ARO la ora fixată. A salutat politicos, a intrat cu greu în sala, care era arhiplină. Sătenii, cu mic cu mare, erau vreo 90 de familii în comună, au venit să vadă marea minune. Și au căzut cum a zis ciurdarul, scurt și deschis, la învoială. L-au angajat fără să se tocmească, dar cu precizarea că, se obligă să păzească fiecare familie o singură zi vitele și să nu-i lucreze câte o zi la C.A.P.

Dinineața, ciurdarul ieșea cu vitele pe pășune, asculta radio și benzi cu muzică — avea un radio casetofon — și dezlega cuvinte încrucișate. Îi ruga apoi pe oameni să-și facă fiecare ziua de pază, ba, ca lucrurile să nu se încurce, el afișa un tabel, o planificare, la primărie. Își luă concediu și plecă la mare, în august, când se duce toată lumea bună. Abia spre toamnă, sătenii, tot judecând lucrurile au ajuns la concluzia cam tristă și cam neplăcută, că au și plătit și și-au îngrijit singuri vitele.

Ciurdarul cu blugi și cizme cu toc italian și-a luat restul de bani în 15 octombrie, a mulțumit frumos și a plecat. Sătenii l-au privit cu o nemărturisită recunoștință. Datorită lui învățaseră să dezlege cuvinte încrucișate. Unii dintre ei, mai norocoși, învățaseră un lucru cu totul nou pe acele meleaguri: cum se îngrijesc vitele?

Timolul lui badea Ion

Pitit ca într-o oală, sub dealuri abrupte, acoperite cu păduri străvechi de ștejar, satul îți ia ochii. Pare o modernă și cochetă stațiune de odihnă, în miniatură. Niște mici vile, toate cu parter și etaj, cu cerdacuri înalte, așa cum doar boierii scăpătați aveau pe vremuri, cu grădini și livezi ce vor parcă să țină piept pădurii, par refugiate aici, spre liniște și meditație. Lumina electrică arde-n odăi, în pivnițe și poduri, în grajduri și în acareturi, ba chiar și în câte o privată din lemn, prăpădită și strâmbă, din spatele casei. Civilizația a pătruns aici cu oarecare grabă, ba chiar cu o anume violență. Televizoare, casetofoane, aspiratoare, mașini de spălat, aragazuri au inundat satul unor oameni săraci, ce s-au chinuit veacuri la rând pe un pământ și mai sărac. Iar când nevoile i-au înconjurat, au intrat tineri și bătrâni, în băile de cărbune și mai târziu în cele de nisip . . . Dar unde e oare satul băieșilor de odinioară, cu case străvechi, gârbovite sub uriașe acoperișuri de paie sau șindrilă, bivolii, noroaiele pe care abia le biruiau oamenii și vitele? Unde e satul uitat de lume și de viață, în care veneau doar două ziare și învățătorul avea unicul aparat de radio cu căști și galenă? Unde sunt țăranii de ieri?

Iată-i pe cei de azi. Au mai păstrat în parte un obicei: să iasă seara sau duminica pe la porți, să joace douzecișiuna, ori să se întindă la povești. Altădată, îi preocupa politica. Acum? La poarta lui Ion a Moașii — oamenii și-au păstrat poreclele — stau de vorbă Vasile a lui Jendaru, Petre a Bitangului și Todor al lui Custură. E duminică după-amiază și sătenii tăifăsuiesc. Ion poartă blugi uzați și o pălărie veche și ruptă, din paie; Vasile — pantaloni de salopetă și un tricou cu numărul 22 mare, ca al hocheiștilor; Petre are pantaloni de doc și cămașă din pânză topită, iar Todor, gras și nădușit, e

îmbrăcat într-un trening albastru cu o dungă lată roșie. Satul pare pustiu . . .

— Fumezi, Todore, fumezi și după aia te vaieți, constată Ion, ridicându-și pălăria de pe frunte.

— Dacă n-am de lucru, bat cuie la sicriu, răspunde Todor și se trage cu scaunul sub umbra unui dud.

— Cum stai cu inima?

— Bine. Am o cardiopatie de toată frumusețea.

— Și ce iei? Persantin?

— Ce nu iau? Persantin, tarosin, aspirină, dijitală . . . Bag în mine la pastile, ca o găină boabele de cucuruz.

— Aspirina nu prea-i bună, zice Ion și scuipă în jos, pe șanț. Face ulcer.

— S-o schimbat teoria bade Ioane, intervine Vasile. Să zâce că e foarte bună mai nou. Dacă face ulcer, vine la mine. Știu mai mult ca doctorii . . .

— Ulcosilvanil ai luat? întreabă Todor și stinge țigara parcă scârbit și-o aruncă în drum.

— Nu-i de treabă . . . răspunde Vasile. Am niște pastile din R.F.G. și din Elveția .

— Degeaba, bade Ioane, intervine Todor, după 50 de ani, omu' se răblăgește . . . Dau bolile în el, una după alta . . . Dumneata cum stai cu timolul?

— Mare. Pre mare.

— Cât?

— Cătră 10!

— Mai lasă băutura, zice Vasile. Ficatu' vre să se odihnească și dumneata nu-l lași.

— Asta cam așa-i, încuviințează Petre. Îi pre bun aeru' ăsta, să nu beu și io o Mărășească. Și-o aprinde cu gesturi exacte, încet, cu voluptate parcă.

— Beți o bere bună, rece, de la frigider? întreabă Ion și se ridică de pe laviță. Câte să aduc?

— Adă să avem, e de părere Todor, care deja asudă de plăcere.

— Nu-i bună la inimă, grăiește Petre.

— Parcă la altele îi bună, se resemnează Todor.

Ion intră în curte. E cald. Nu adie o umbră de vânt. Când revine cu sticlele transpirate, zice mucalit:

— Petre, mă sfătuiești să las băutura. Da ea mă lasă pe mine? Și pe tine? Ce tensiune ai?

— Bună. 19 cu 10, da colesterolul îi mare, al dracului de mare.

— Cât? e curios badea Ion, desfăcând sticlele și dând fiecăruia câte una.

— 440.

— Multilateral, râde Ion. Mai fă și tu mișcare.

— Când? Am vreme?

Țăranii beau bere rece și vorbesc cu o surprinzătoare știință despre boli, despre mersul și tratamentul lor. Vine poștașul Gusti și vrea să-i dea ziarul lui Ion. Acesta îi face semn să-l pună între ulucile gardului și poștașul se conformează.

— Bei o bere, Gusti? întreabă Ion și-i întinde sticla.

— Să trăiți și noroc.

Poștașul o bea pe nerăsuflate și geme de plăcere. Își scoate chipiul și-și șterge fruntea cu batista. Apoi își împărtășește amărăciunea:

— Azi-mâine rămâneți fără mine. Așa nu mai merge . . .

— Cum așa? zice Ion și începe o nouă sticlă.

— Nu mai am oameni. Acum zece ani, erau 60 de familii în sat. Ați mai rămas 20. Vin, trec cu ziarul pe lângă casele astea mândre, dar goale . . . În centru de comună, din 700 de abonați am vreo 150.

— Te pensionezi și tu, nu-ți fă griji, e de părere Ion.

— Pe dracu! mai am zece ani.

— Te pensionezi de boală, așa se obișnuiește, așa-i modern.

— Glumești bade Ion, da parcă tot zâci dumneata ceva. Ar trăbui să caut o boală . . .

— Un doctor să cauți, nu o boală. Unu' care știe el ce să facă, precizează Ion.

— Noa, să trăiți cu bine și cu sănătate, zice poștașul, își ia geanta și pornește mai departe.

— Tată-său o trăit 89 de ani, spune Petre.

— Și tat-o n-o trăit 90? Și tata n-o murit la 86? intervina cam supărat Ion.

— Ei or fost mai cumpătați, mai liniștiți, zice cam trist Vasile. Cine știa în sat de colesterol, de tensiune, de . . .

— De timol, adaugă Ion. Asta-i semn că ne-am civilizat. Ne-am civilizat și nu mai muncim. Acum 20 de ani, satul nostru dădea 80-90 de vagoane de grâu, cotă. Anu' ăsta, C.A.P.-ul o scos o producție de 25 vagoane. Asta da progres.

— Nu-ți vine să crezi? se miră Todor.

Sticlele de bere se strâng goale pe marginea șanțului. Pe drum vine încet, un bărbat înalt și slab. Suflă greu și-și duce pălăria în mână. Ion îl interpelează:

— Bei o bere, Pavele?

— Nu.

— Păi de ce?

— N-am voie.

— Nu te vede nimeni.

— Nu-i slobod. am tensiunea la fundul de ochi cam mare: 75.

— Îi foarte mare, îl ceartă Ion. Dă-i cu hepazină. Pleznește o vână mică și gata. Îți mâncăm pomana.

— Bate în lemn, Ioane.

Și Ion bate încet cu pumnul în capul lui Todor, după care continuă cu ostilitățile:

— Ce e nou în sat?

— Au pus un afiș al O.J.T.-ului la magazinul universal: croazieră cu vaporul pa Marea Neagră, în octombrie.

— Da chibrituri n-au? observă mucalit Ion. Nu stai cu noi?

— Nu, mă duc la televizor. Nu vă uitați?

— Da ce-i în program? zice Vasile și se uită surprins la ceas.

— Derbi la fotbal. Dinamo — Steaua.

— Vezi, de aia ai tensiune mare la ochi, zice Ion. Prea mult te uiți la televizor. Ajungem și noi ca tovarășii de la oraș: o să ieșim duminica la iarbă verde!

— Ar trebui să ne uităm, zice Todor. Barem în casă îi mai răcoare.

— Da după ce, se opune Ion. Mai demult, în fiecare duminică, îl vedeam pe popa la biserică. Acum, în fiecare duminică, vedem tăt derbiul Dinamo — Steaua, ba la fotbal, ba la handbal, ba la volei . . . Numai ei . . . Te saturi și de muiere, d-apoi de ei?!

Pavel pornește pe uliță în pas grăbit, să prindă derbiul. Cei patru rămân la poartă. Satul e pustiu, ca și ei. Cum altă treabă n-au, revin la eternul lor subiect. Vasile e acela care deschide iar discuția:

— Bade Ioane, ce iei pentru timol?

Sfârșit lent

Bătrânii stau la colțul mesei și doar mâinile lor albe, noduroase, neverosimil de tocite de ani și de trudă, se ating în tăcere și se depărtează tremurând: ale lui mai puțin, ale ei dureros de tare. Se apleacă pe rând și iau câte o lingură de supă din aceeași farfurie. Mănâncă în silă, anevoie, tot așa cum încă mai trăiesc. Căsuța veche și firavă, făcută de mâinile lor, cândva, la marginea orașului, e sufocată de noile blocuri drepte și ursuze, cu ferestre mici, ca de cazarmă, care o asediază amenințător din toate părțile. Izolați de lume și de viață, bătrânii, uitați undeva dincolo de 80 de ani, așteaptă să vie cumva, de undeva, sfârșitul . . .

— Nu mai pot, zice bătrâna, cu părul alb ca zăpada și chip de ceară, în care doar lumina ochilor a mai rămas vie. Și lasă lingura deoparte.

— Mănâncă, o îndeamnă bătrânul supărat. Trebuie să mănânci. Altfel te topești văzând cu ochii . . .

— Nu pot, oftează femeia și mâna ei tremură ca o pasăre rănită de moarte.

— O să te sfârșești cu zile . . .

— De ce să mai trăiesc?

— Lasă întrebările. Nu mai avem timp pentru răspuns, Victorie.

Trec la felul doi. Mănâncă încet, puțin, cât doi pui de găină. Victoria se oprește iar și reia obsedanta întrebare:

— De ce? De ce să trăiesc? Ionel n-a venit de trei săptămâni la noi. Măcar pentru cinci minute . . . Măcar să ne vadă . . . să știe că mai trăim . . .

— Are și el năcazuri, e ocupat . . . Să știe că trăiești? Păi sigur că trăiești! Ce vorbe-s astea?

— Ție ți-e mai ușor, ești bărbat . . .

Femeia își înecă un oftat. Se ridică de la masă și strânge tacâmurile. Bătrânul se apleacă la marginea unui bufet de bucătărie, toarnă într-o sticlă vin roșu, două degete într-un pahar și bea. Vin din grădină și din via lui. Apoi șterge vasele și le pune în bufet. Tac și se mișcă încet, stângaci parcă, în bucătărie. Trăiesc un sfârșit lent și pustiu. Unicul lor fiu, inginer într-o mare întreprindere, nu are timp pentru ei. Aleargă la serviciu, la ședințe, la munte, la mare cu mașina, se duce tot a doua zi la socrii, dar trece rar pe la părinții lui. Se îndepărtase treptat și pe nesimțite de ei, îi uitase, de parcă n-ar fi fost niciodată părinții lui.

— Tu știi ce-i azi? întreabă Victoria.

— Nu știu . . . Ce să știu? La tine în fiecare zi e câte ceva, mai mult bombăne bătrânul, căznindu-se să mătură covorul din bucătărie.

— Azi, îs 60 de ani de când ne-am cunoscut.

Bătrânul se oprește din măturat și zâmbește mirat.

— Să fie atâția?

— Iar mâine vor fi doi ani de când ș-a căsătorit Lia, strănepoata noastră.

— Să mai bem un deget de vin, zice el vesel și toarnă în pahar.

— Mie să nu-mi pui. Și așa îs beată de cap. După o scurtă tăcere ea adaugă cu durere în glas. De trei săptămâni Ionel n-a fost pe la noi, nici el, nici barem Lia. De trei săptămâni! Dacă vine pe jos, în 45 de minute îi aici.

Bătrânul se duce cu găleata cu gunoi la poartă și-o golește în ladă. Privește cerul și se bucură că va ninge iar. O găsește pe Victoria stând în pat, ca o jucărie stricată, plângând aproape fără lacrimi.

— Plângi, plângi ca o proastă, o ceartă bătrânul. Nu poți trăi plângând. Nu mănânci nimic și plângi. Îi pare rău c-o dojenește. O privește neputincios, cu durere. Adaugă, vrând să repare greșala:

— Tu nu vezi cum îs vremurile? Oamenii nu au timp. Nu numai el . . . Toți. Au răspunderi, au sarcini, aleargă de dimineața până seara, benzina e scumpă, ce vrei . . . autobuzele astea circulă cam anapoda . . . Auzi, tu știi ce-i I.J.T.L.?

— Ăștia cu transportul local . . . Nu?

— Nu, se amuză șugubăț bătrânul. Nu! Întreprinderea județeană de teroare locală.

El râde cu poftă și chipul îi devine parcă mai viu.

— Du-te, du-te și dă-le un telefon, spune Victoria, să știm cel puțin ei ce fac.

Bătrânul o ascultă, ia o haină veche, îmblănită și căciula. În colțul străzii, există un telefon public, de la care uneori se poate și vorbi.

— Măcar un telefon să ne fi pus, se plânge iar femeia. De ani de zile l-am rugat . . .

— N-au ăia în blocurile noi și-o să-ți pună ție . . .

— Da noi, noi nu suntem oameni?

Bătrânul iese și se duce încet, aplecat pe lângă garduri. Trece aproape o jumătate de ceas până când revine și ridică din umeri nervos:

— Nu răspund. Ori nu-s acasă.

— Dorm. Și ei când dorm, închid telefonul.

— La ora asta dorm? se supără bătrânul. Vorbești prostii . . .

Bătrânul își strânge fețele pe picioare și iese în curte. Mătură aleea de zăpadă până la poartă. Se bucură, când ninge. Are ce face și timpul îi trece mai ușor. Închide poarta, găinile, mai verifică pivnița, apoi se duce în casă și stă multă vreme lângă un aparat de radio care hârâie îngrozitor. Victoria își zice în neștire rozarul, mică și stingheră în patul din bucătărie, ca o păpușă uitată. Mai târziu deschid televizorul și picotesc pe rând. Sunt ceasurile cele mai plăcute. Uită de copil, de dureri, de boli și-i încearcă somnul cel mai bun de pe lume. Ba mai și văd câte ceva.

— Cum s-a sfârșit? întreabă el căscând?

— Nu știu. Chiar atunci am ațipit un pic . . .

— Și tu?

Se culcă și n-au somn. Ce lungi și grele sunt nopțile bătrânilor.

— Iar nu pot dormi, se vaietă Victoria.

— Nu-i bai . . . Așa e firesc . . . E normal.

—De ce zici tu că-i normal?

— Vine somnul cel de pe urmă. Atunci o să dormim pe săturate . . .

Se lasă tăcerea. Undeva în noapte se aude un tren. Într-un târziu, Victoria vorbește iar:

— Mâine către amiază, te duci la ei, să le duci zeamă de varză. Poimâine e duminică. Poate fac o ciorbă, ori sarmale . . . Și niște costiță afumată să le duci . . .

— De ce? De ce să mă duc, se burzulește bătrânul. Dacă ei nu pot veni cu mașina, de ce să le car eu în spate? Să nu mănânce.

— Și portocale ai de dus. Să nu le uităm.

— Mă încarci mai rău ca pe un samar. Nu mă duc.

— Nu ziceai tu că lumea de azi n-are timp, că e ocupată, că el are multe pe cap?

— Bine, m-oi duce, se lasă învins bătrânul.

Ațipesc într-un târziu și se trezesc spre ziuă. Povestesc iar. Așteaptă să mijească zorii. Îi dor oasele și noaptea nu se mai termină. El se scoală și aprinde focul, se îmbracă, mătură iar zăpada, deschide cele cinci găinuțe, le dă mâncare, se duce în grădină și privește pomii. Viața lor e de o monotonie necunoscută nimănui. Mănâncă iar tăcuți și se învârt prin casă ca două semne de întrebare. Ea strânge cămăși și albituri și le duce în baie.

— Vino, îl cheamă Victoria cu glas tremurat.

— Mă duc la copii . . .

— Mai târziu, acum spălăm haine.

El se supune, își ia un șorț și se duce în baie. Victoria îi arată cum se spală manșetele, gulerele cămășilor, cum se freacă, cum se pune detergent, cum se limpezesc . . . Îi explică totul amănunțit, pe îndelete, ca unui școlar. Mâinile îl ascultă anevoie pe bătrân, parcă ar spăla un bolovan, se mișcă greu, neîndemânatice . . .

— M-am săturat, zice el și pune cămașa pe marginea vanei.

— Spală, spală, nu te codi . . .

— Nu mai pot . . .

— Cred, da' e mai bine să știi . . .

— La 84 de ani se plânge el, să învăț să spăl și să calc haine?

— Taci, taci, îl roagă Victoria cu neașteptată blândețe, taci dragă. Ți-am mai spus: dacă mor eu înainte? Cine o să te ajute? Ce-o să faci?

O liniște rece, apăsătoare, se lasă între ei. Victoria spală mai repede. Bătrânul ia o cămașă și începe să-i frece gulerul. Învață conștiincios și cu o durere nemărginită în suflet. N-ar vrea să rămână el singur și neajutorat, dar nici s-o lase pe Victoria, așa slabă și sfârșită, pustie . . .

Aventura unui burlac

Era trecut de miezul nopții. Ninsese. Zăpada proaspătă, de un alb liniștitor și pur, răspândea o lumină vie, feerică, sub mângâierea becurilor și reclamelor de neon. La ora aceea, orașul trăia intens. Jumătate din ferestre erau luminate, iar pe străzi pe bulevarde, grupuri-grupuri, se grăbeau colindătorii. Se auzeau în surdină colinzile. Un bărbat înalt și distins ieși singur dintr-un bar de noapte. Își ridică gulerul paltonului elegant, dintr-o stofă fină, englezească și porni spre casă încet, cu mâinile în buzunare. Contempla visător și aproape trist orașul stăpânit de beția blândă și caldă a sărbătorilor de iarnă. Se simțea singur și străin. Zăpada afânată îi fura zgomotul pașilor, aerul rece și curat îi alunga starea aceea calmă, euforică, când simțurile sunt cotropite de alcool. Băuse, dar nu se clătina și nu avea acea privire tulbure, răpusă, de bețiv, căci era rezistent la băutură. Se antrenase o viață întreagă, bând. Întotdeauna, când se întoarce acasă, în nopți târzii și uitate, îl chinuia singurătatea, faptul că-l aștepta o odaie rece, dezordonată și neprimitoare. Drumul de unul singur spre casă la ore mici și pustii, era singurul lucru insuportabil din viața lui de burlac. Se opri într-o stație de autobuz. Din când în când, un taxi greu și lent trecea ca un bondar prin zăpada moale, afânată. La doi pași de el, bărbatul descoperi o femeie. Purta o haină de blană artificială, cizmulițe ciorap,care strângeau niște pulpe fine, frumos arcuite, iar pe cap o pălărioară croșetată, vișinie, cu boruri largi. Dintr-o dată, ca la o comandă, inima lui tresări, ochii ieșiră din amorțeală și visare. Bărbatul o privi curios și lacom, printre gene.

— Domnișoară, sunteți norocoasă? Eu deloc! S-ar putea să așteptăm degeaba, zise bărbatul zâmbind cald, familiar.

Femeia se mulțumi să ridice ușor din umeri, să-și strângă blana și mai mult și să schițeze un zâmbet vag și rece. Avea o gură mică, rotundă și buzele date gros cu un ruj roșu-închis.

— Orele astea cam obosite și cam mici vorbi bărbatul, mă terorizează. Singurătatea drumului spre casă, mă întristează, mă indispune, domnișoară, întotdeauna când sunt treaz. Dacă depășesc o anumită doză, mi-e mai ușor . . . "Norocul" meu e că beau rar. Știu, o să mă-ntrebați de ce beau? Am să vă răspund: fiincă sunt singur. Și de ce sunt singur? Fiindcă sunt burlac. Un celibatar convins. Iubesc prea mult ceea ce e nou, ca să mă împac cu gândul că aș putea să mă însor. Au trecut anii peste mine, ca anotimpurile peste păduri . . . Sunt și eu mai ursuz, mai chițibușar, mai veșted. Cel puțin am trăit totul din plin. Ca un fluture, zburând neobosit și fără remușcări, din floare în floare. Mi-am ținut singur de urât, nemulțumirile mi le-am alinat singur . . . N-am vrut să fac pe nimeni părtaș la neîmplinirile și durerile mele . . . Domnișoară, eu zic s-o luăm pe jos . . .

Femeia bătătorea zăpada cu cizmulițele și asculta. Ridică doar ochii mari, rotunzi, întrebători.

— Ați fost la colindat?

Femeia clătină din cap, negând. Își umezi buzele și ofă tristă și parcă resemnată. Se apropie greoi, cu un uruit monoton, înfundat, un autobuz. Bărbatul exclamă încântat:

— Pentru mine e bun!

Autobuzul opri. Spre uimirea bărbatului, necunoscuta se apropie de ușă. El îi prinse brațul, strâns, ajutând-o să urce. Ea nu-și retrase brațul nici după ce urcă. Taxatoarea moțăia cu bărbia în piept. Bărbatul ceru două bilete și puse doi lei pe masa ce acoperea genunchii taxatoarei. Luă biletele și se așeză lângă încântătoarea necunoscută. "E frumoasă, constată el. De ce e singură la ora asra? Cine o fi? De unde vine?" Lumina se stinse și autobuzul porni. Pe celălalt rând de scaune un bețiv dormea. Afară, zăpada răspândea o lumină feerică, de praznic străvechi. Femeia își lăsă ca din greșală mâna mică și plinuță în palma bărbatului.

— Ce urât mi-ar fi acum, să fiu singur, zice el cu voce groasă strângând mâna aceea grăsuță și rece, care i se părea cea mai

delicată, cea mai fină din lume. Se simțea tânăr și cuceritor. — Știi domnișoară, acum treizeci de ani exact în ziua în care suntem azi, ar fi trebuit să mor. A fost o minune că am scăpat. Eram pe front, ascuns într-o tranșee, înconjurat de zăpezi și ger. Spre miezul nopții n-am mai putut:simțeam că îngheț. Am ieșit afară și am început să mă plimb. Atunci, ca și acum, ninsese. Zăpada era moale, nu se auzeau pașii. N-am apucat să mă îndepărtez nici treizeci de metri, când un proiectil a căzut exact în tranșeea unde stătusem eu. Ce înseamnă destinul!

Bărbatul oftă. Minții se. Întâmplarea i-o povestise cineva. Femeia îl strânse de mână și oftă și ea. El se ridică. Ea îl urmă. Se apropiară de ușă. Coborâră pe o stradă îngust și întunecată. Erau doar ei. Autobuzul coti pe o străduță laterală și dispăru în noapte. Mergeau la braț, cu pași leneși și egali. Începu să ningă cu fulgi mari și rari. Femeia se ghemui mulțumită lângă pieptul lui. El o ducea acum pe după umeri, încântat de noua cucerire. "Amicii spun că mă laud, gândi el cu mândrie. Dacă aș fi putut filma întâlnirea asta de noapte. Așa, dacă am să povestesc mâine toată această aventură de burlac, nu mă crede nimeni!" Și, din nou retrăi acel simțământ ciudat, de fericire că e burlac, că-l așteaptă odaia lui mică și pustie, care învia și se încălzea ori de câte ori venea însoțit de o nouă prietenă.

— Noaptea asta liniștită îmi aduce aminte de o întâmplare, vorbi rar și îngândurat, bărbatul. Regina Angliei, una din ele, una care a trăit acum o sută și ceva de ani, a ieșit într-o zi cu suita ei să se plimbe, într-un parc. Regina a găsit o floare. I s-a părut teribil de frumoasă. A vrut s-o rupă, dar s-a gândit că până se va întoarce, floarea s-ar putea ofili. A lăsat-o acolo și a cerut să se pună un planton, să n-o rupă cineva. Regina și-a continuat plimbarea. Nu s-a mai întors pe acolo acasă, la palat, ci prin altă parte. Uitase de floare. După o sută de ani, în acel parc, un soldat făcea zi și noapte de pază și nimeni nu știa de ce. Asta e întâmplarea. Mereu mi-o aduc aminte, dar numai noaptea târziu, când mă întorc acasă, singur. Fiecare, într-un fel sau altul, ne veghem propria noastră singurătate. N-am știut niciodată ce e căldura unui cămin, a unei familii. Uneori, mă întreb dacă n-am trecut pe lângă viață așa, fără s-o cunosc aproape deloc?

Sau am cunoscut-o prea amănunțit! Uite, m-am luat cu vorba și am ajuns. Aici stau eu.

Se opriră în fața unui bloc. În liniștea nopții, dintr-un apartament, răzbătea melodia unui cor, cânat pe voci joase. "Să-mi cânți cobzar din cobza ta" . . . Intrară în hol. Bărbatul, oarecum supărat întreabă:

— Nu vrei să-mi spui chiar nici un cuvânt? Venim atâta drum împreună și . . . "Doamne, o fi mută, oligofrenă?" gândi el, speriat.

— Ce ai vrea să-ți spun, Ioane?

Bărbatul tresări. Rămase cu piciorul în aer, deasupra primei trepte a scărilor. Cu greu îl lăsă jos.

— Am tăcut, reluă necunoscuta, surâzând larg, să văd dacă îmi spui exact aceleași lucruri — cu fluturele, cu regina, cu floarea — ca acum opt ani. Îți aduci aminte? Atunci ne-am cunoscut tot așa, într-o noapte de vară . . . Și tot așa, povestind, am venit până aici . . . Pe urmă, o vreme, nici nu m-ai cunoscut, nu m-ai salutat.

Femeia urcă veselă și ușoară ca un fulg. Fără nici un chef, bărbatul o urma tăcut, chinuindu-se zadarnic să-și amintească cum o cheamă!

Vaccin obligatoriu

În cabinetul unui medic veterinar intră un bărbat voinic, stăpânit de o mare siguranță, având sub braț un pachet. Zâmbește larg, se apropie firesc, ca și cum l-ar cunoaște pe medic de cine știe când. Acesta tocmai completează o statistică amănunțite asupra necesarului de medicamente și vaccinuri pentru câini până în anul 2000.

— Bună doctore, zice necunoscutul și fără să fie poftit, se așează pe scaun și-și desface haina din blană, tip Alain Delon.

— Bună, salută medicul și ridică ochii curioși. Ce doriți?

— Vreau să-mi vaccinați câinele. Scrie în ziar că dacă până . . .

— . . . da, știu. Vă amendează dacă . . .

— Exact, doctore. Iar eu sunt un om cinstit și corect. Întotdeauna îmi place să fiu în deplină legalitate. Cu toate. Să dorm liniștit. Nu e mai bine așa? Cinstit și corect.

Necunoscutul are chef de vorbă. Dacă ar avea cui, ar comanda de îndată una mică. Medicul e cam indispus de . . . entuziasmul palavragiului și lasă scripetele. Întreabă scurt, decis să lichideze repede cu . . . clientul:

— Unde-i?

— Cine?

— Câinele!

— A, da, uitasem. E aici. Cinstit și corect.

Necunoscutul scoate de sub braț pachetul legat cu sfoară. Se uită împrejur: i-ar trebui un cuțit, să taie sfoara.

— Cum? L-ai împachetat? face ochi mari, năuciți, medicul.

— Bineînțeles. Doar nu era să viu așa, cu el . . . Râdea lumea . . .

— Dacă-l adeceați de lanț, de cureluțe?! De ce să râdă?

— N-aveți un briceag? Un cuțit?

— N-am, zice medicul, uitându-se în jur, în speranța că va găsi unul din întâmplare.

Necunoscutul încearcă în mâini rezistența sforii. Nu se rupe! Își adună puterile. Omul în alb se ferește. Cu jumătate de glas întreabă:

— E în cutie?

— Da. Nu știu ce mi-a venit să o leg . . .

— Nu s-o fi sufocat?

— Nu că e din cârpe!

— Din cârpe?!

Broboane de transpirație apar pe fruntea medicului. Simte un fel de căldură și-o dulce amețeală. Ca un leșin.

— Din cârpe! Ce vă mirați? Confecționat la cooperativa *Jucăria de tip nou*.

— Eu sunt medic veterinar, tovarășe. Dumneata faci o confuzie sau . . . ești bolnav?

— Dă-mi voie să-ți explic, doctore. Cinstit și corect.

Printr-un efort de voință, cetățeanul rupe sfoara, desface hârtia, o aruncă grijuliu în coșul de gunoi și, în timp ce medicul și-a pierdut graiul, scoate o zdreanță de cățel murdar, doar cu un ochi și cu o ureche.

— În viața mea nu am vaccinat jucării. Dumneatat ai nevoie de un psihiatru. Afară!

— Nu, nu vă enervați. Îngrijiți-vă sănătatea. Oricum sunteți doctor. Atâta lucru nu știți? Se poate?

Dojana îl liniștește oarecum pe medic. Ce vrea necunoscutul? Încearcă să devină calm, înțelegător:

— Bine. Ce doriți?

— Dar v-am spus, stimate domn'doctor, zice cu cea mai mare nevinovăție necunoscutul și mângâie mâna omului în alb. Am venit la doctor . . .

— Eu sunt veterinar!

— Exact. Cinstit și corect.

— Pentru o jucărie?!

— Nu, că e câine!

Doctorul sare de pe scaun, se duce în colțul încăperii și-și pune apă într-un pahar. Vrea să se răcorească.

— O clipă, doctore! Nu bea apă, nu e bună la nervi.

Din interiorul *Alain-Delonului*, necunoscutul scoate o sticluță cu coniac. Răsucește dopul și cere:

— Două păhărele, dacă ești amabil. Te rog! Hai să ne înțelegem ca oamenii. Cinstit și corect.

— Dar sunt în timpul serviciului . . .

— Animalele le poți trata oricum. Ele nu știu ce-i alcoolul. Ce avem? Două picături?

Medicul se învoiește, aduce pahare. Câteva clipe mai târziu, ciocnesc ca buni și . . . vechi prieteni:

— Noroc, doctore!

— Noroc. Noroc de ăsta . . .

— Auzi, nu-ți fă probleme, îl vaccinezi pe ăsta . . .

— Cum o să vaccinez o cârpă, domnule? De ce n-ai adus câinele? De ce?

— Da ăsta ce-i? Nu-i câine? Și mângâie cu gesturi delicate zdreanța de câine fără un ochi și fără o ureche. E câine. Un cățel, acolo . . .

— Dar câine viu, care să facă ham-ham ai?

— Am, recunoaște cetățeanul și se retrage când aude "ham-ham".

— Unde e?

— Cine?

— Câinele care latră. Cel viu?

— Acasă.

— Vezi. De ce nu-l aduci?

— De ce, să-l doară pe Cezar?

— Pe cine?

— Pe Cezar. Așa-l cheamă pe câine. Cezar. Dumneata, ca doctor veterinar, îți iubești pacienții. De ce să-l doară pe Cezar, care e viu și latră, când poate să nu-l doară pe ăsta? Și dă cu câinele zdreanță în masă, de iese un nor de praf.

— Și ce vrei?

— Îl vaccinezi, îmi dai dovada, am îndeplinit exact formalitatea și gata. Nu așa e cinstit și corect?

— Nu. Cinstit și corect era să fi venit cu Cicero.

— Cezar!

— Mă rog, Cezar.

— Un vecin și-a vaccinat găinile . . . Au murit înainte de a ajunge cu ele la piață.

— La mine nu se întâmplă așa ceva.

— Eu țin la Cezar. Numai pe el îl am. Și pe nevastă-mea.

— Serios?

— Zău așa, doctore. Ce m-aș face fără el? Sunt îngrijorat din pricina lui.

— De ce? E bolnav?

— Nu. Duce o viață sedentară. Nu face nimic.

— Hai să trecem datele în registru. Numele?

— Ciobanu.

— E ciobănesc?

— Nu.

— Deci, Cezar Ciobanu. Are două nume?

— Nu, doctore. Pe mine mă cheamă Ciobanu. Pe el — Cezar. Are 4 ani.

— A mai fost vaccinat?

— Nu.

— Cum asta? Își scoate doctorul interzis ochelarii.

— Întotdeauna îl vaccinez pe ăsta din zdrențe.

— Mușcă?

— Cum o să muște dacă e din zdrențe?

Doctorul își toarnă nervos coniac îl bea dintr-o înghițitură. Întreabă sec:

— Numele și funcția dumitale?

— Vasile Cobanu, muncitor.

— Unde? Ce? Ce fel de muncitor?

— În alimentația publică.

— Necalificat?

— Nu.

— Atunci?

— Șef de sală la restaurantul *Perla*. Când veniți la mine?

— A fost mușcat cineva din familie?

— Da.

— Cine?
— Eu. De câteva ori.
— De ce nu-i puneți botniță?
— Cui?
— Câinelui. Lui Cezar.
— Am zis eu că mușcă?!
— Atunci, cine mușcă, omule?
— Ea! Nevastă-mea. Câinele e cuminte.
— A mușcat și câinele?
— Nu, numai pe mine.
— Latră?
— Amândoi. Pe rând. Mai ales când mă duc băut . . .
— Uite, ai aici dovada de vaccinare.
— Nu, nu, v-am spus, eu vreau să îndeplinesc toate formalitățile. Cinstit și corect. Chiar dacă nu-mi convine.
— Ca mai doriți? se roagă sfârșit doctorul.
— Să-l vaccinați. Și Vasile Ciobanu arată spre câinele zdreamță, care stă pe masa medicului.
— Cârpa asta?
— Vă rog frumos nu vă enervați. Puneți apă în siringă, dar vaccinați-l.

Medicul se duce ca o vijelie, ia o siringă și se repede exasperat spre cățelul în zdrențe. Proprietarul își ferește ochii.

— Ce faci? întreabă medicul?
— Mi-e milă. Nu suport.
— Păi, e o zdreamță, zice doctorul printre buze, de parcă ar fi înjurat.
— Nu, nu suport siringa.
— Gata! Noroc!
— Vă nmulțumesc mult, domn' doctor. Dacă moare?
— Fii liniștit. Pe ăsta sunt sigur.

Viața ca uitare de sine

Serviciile încep acum cu un ceas mai devreme. S-a trecut la orarul de vară. Teofil Pomescu, directorul unei întreprinderi locale, altfel cunoscută și apreciată, e agitat și nervos. Deși au trecut aproape trei ore, deși se străduiește, încă n-a lucrat nimic. Se concentrează, se gândește, face eforturi, evită să privească pe fereastră ziua înaltă de vară — dacă ar face-o, ideile și imboldurile lui și așa firave și puține, s-ar risipi într-o clipă — vrea să lucreze dar nu poate. Este mereu deranjat. De asta nu au liniște șefii pe lumea asta: sunt veșnic deranjați. Iată, secretara lui, mlădioasă și sfioasă, ca o maică înaintea spovedaniei, când păcatele sunt multe și lugi, iar viața prea mică pentru ele, intră din nou. E decoltată, rochița nu ajunge până la genunchi și Pomescu, rămânând cu privirea uitată undeva în acele părți, țipă ca ars:

— Ți-am atras atenția, să nu mă mai deranjezi. Nimeni să nu mai intre aici. Ni se cere să găsim noi căi, mijloace, forme — privirea lui e acum undeva spre brâul rochiței — de economisire a energiei.
— Iertați-mă, dar . . .
— Pot eu să gândesc, să mă concentrez, să fac ceva? întreabă răstit și se ridică în picioare, gata să facă ordine.
— Pierdem poșta, tovarășe director . . .
— Nu mă interesează!
— Înseamnă că nu vor lua oamenii retribuția!
— Ce? Ce-ai spus? De ce să n-o ia?
— Statele de plată — și arată mapa care o ține sub braț, sunt încă nesemnate!
— Dă-le! Repede.

Pomescu se așază la birou și semnează furios.

— Astea ce sunt?
— O situație cerută de minister tovarășe director . . .
— O semneaz pe răspunderea ta! Asta?

— O situație cu piesele de schimb . . .

— Să aștepte. O cafea! Fă o cafea. Repede. Fără cafea nu pot să fac nimic.

— Ați spus să nu mai pun reșoul în priză! Din motive de economie!

— Pune-l, da' să nu te vadă nimeni. Știi ce? Te duci la întreținere și le ceri lor, din dispoziția mea, să facă un dulăpior mare, să acopere și chiuveta și tot. Pui reșoul înăuntru și am terminat bâlciul. Acolo nu-l vede nimeni.

— Și până atunci?

— Ia termosul și dă fuga în oraș. Adu mai multă. Poate bea și colectivul. Te duce Pițu cu ARO. Să circule, că d-aia e mașină. Să nu intre nimeni. Nu sunt aici. Am coborât în uzină.

— Așteaptă de o oră inginerul Stancu!

— Să intre, să scap de el. Du-te după cafea.

Secretara iese și apare Stancu, înalt și palid. Pomescu se plimbă agitat, nervos, gata să explodeze. Nu poate lucra.

— Am venit să semnați propunerea de invenție . . .

— Care propunere?

— Cea cu dispersorul de benzină.

— Nu pot, n-am timp, nu știu nici dacă e bună, nici dacă e o invenție . . . Și în fond, ce ai tu cu invenția asta?

— Eu răspund de invenții. N-am nimic, da' sunt obligat . . .

Pomescu ia dosarul din mâna inginerului, se așază la birou și-l răsfoiește. Apoi, cere cu oarecare interes și înțelegere:

— Amintește-mi despre ce e vorba?!

— Un dispersor, introdus în carburator, reduce consumul de benzină cu 1 — până la 1,4 litri la suta de kilometri, demarajul mașinii e mai bun . . . S-a scris și în ziare.

— Tocmai asta mă pune pe gânduri. S-a scris și nu s-a luat nici o măsură. De ce? E un ceva care-mi scapă!

— Are asta vreo importanță?

— Nu-i chiar atât de simplu. Dacă ideea n-a plăcut vreunui șef de la județ, sau din centrală?! Dacă?! Poate fi un "ceva" care nouă să ne scape? Poate! Ce vor șefii?

— Noi nu ne ocupăm de ei, ci de invenție. De asta suntem plătiți.

— Pardon! Fac orice, dar cu aprobarea lor. Nu mă leg la cap dacă nu mă doare.

— Poate va veni o vreme când ne va durea . . .

— Amenințî? Vrei să mă obligi să semnez?

— Nu vă oblig. E de datoria dumneavoastră. Măcar să nu zică mâine cineva, că am stat în calea unei mari invenții!

Pomescu înțelege că trebuie să fie mai "elastic" în tratarea problemelor, mai maleabil. Întreabă:

— Pe Ardeleanu îl cunoști?

— Asta-i bună. Lucrează de 20 de ani în uzină. E un excelent profesionist, un artist în meserie.

— Lasă, Stancule! Știm cum e în profesie. Noi trebuie să verificăm!

— Ce anume?

— Să verificăm cine e Ardeleanu, ce rude are în țară, în străinătate, dacă nu e cumva pocăit . . . Mie îmi pare dubios.

— De ce, tovarășe director?

— Nu bea! Ei, vezi? Te miri? De ce nu bea?

— Da trebuie?!

— Să mai știm ce trecut are . . .

— Tovarășe director, iertați-mă, dar noi ce brevetăm: biografia sau invenția lui Ardeleanu?

— Totul sau mai exact omul.

— Până când?

— Cum adică? Vigilența e aerul nostru. Se poate fără aer? Nu. Aici e un "ceva" care ție îți scapă.

— Mie îmi scapă de ce ne verificăm și cu rost și fără rost.

— Ești tânăr și superficial. Niciodată nu strică o verificare în plus. Știu asta de când lucram la cadre.

— Verificați atunci! Stancu pune hârtiile pe masă și vrea să iasă.

— Stai, stai omule, de ce te aprinzi așa? Uite, Barbu zice că dispersorul consumă ulei!

— Îl are pe mașină?

— Nu.

— De ce?

— Nu-l pune.

— Nici eu nu l-aș pune.

— Nu vă obligă nimeni, deși mi se pare meschin refuzul.

— Raționamentul e simplu: dacă fabrica nu-l pune, înseamnă că nu e necesar. Logic, nu?

— Nu e simplu, e stupid raționamentul. S-ar realiza o economie anuală de milioane de tone la nivelul țării.

— Serios?

— Trei milioane e puțin spus. Parcul auto e uriaș.

— De ce nu vorbești limpede? devine interesat, chiar speriat directorul.

— Ar scrie toate ziarele despre invenție, televiziunea ar face emisiuni speciale . . .

— Formidabil! Stai să discutăm pe îndelete. Totuși, o invenție mare făcută de un simplu muncitor . . .?

— Un maistru! Unul de elită.

— Tot aia e; n-am putea să-l ajutăm? Oameni suntem, nu?!

— Evident, bâiguie Stancu, nevrând să înțeleagă unde bate directorul. Semnați, trimitem urgent invenția și puteți da un telefon la București.

— Eu? De ce tocmai eu?

— Să vă interesați de soarta ei. Și ăsta e un ajutor!

— Ei, nu așa . . . nu așa m-am gândit eu . . .

— Dar cum, tovarășe dirctor?

— S-o perfecționăm, s-o punem la punct . . . deci, să-i dăm efectiv o mână de ajutor!

— Invenția e gata. Nu văd ce ar mai fi de perfecționat!

— Cu atât mai mult. Contează și cine o semnează.

— El. Ardeleanu.

— Ești greu de cap Stancule, ori te faci? Cine e maistrul Ardeleanu la București? Îl cunoaște cineva? Nimeni. Spune numele lui ceva? Nimic. Prezintă o garanție? Nici una.

— Bine. Și ce propuneți?

— Azi, invențiile au mai mulți autori . . .

— Au, firește că au. Dar a lui . . . e a lui!

— Cum ar . . . suna, semnată de dr. ing. Stancu și . . . Ei, nu s-ar uita ăia altfel la ea?

— Glumiți?

— Deloc.

— Ar fi cam nepotrivit . . .

— Ssst! Nu simți pulsul epocii. Individualismul nu mai e la modă. El presupune egoism, izolare, îngâmfare . . . ignorare a colectivului!

Directorul scoate o sticlă de coniac și două pahărele. Toarnă răbdător și decis, ca în fața unei hotărâri deosebite.

— Noroc! Știi pentru ce bem?

— Nu . . . M-ați luat așa repede . . .

— Pentru invenție.

— Nu e a noastră.

— E ca și a noastră. Ardeleanu nu e al nostru? E! Nu trebuie să-l ajutăm? Trebuie. Noroc. Noroc tovarășe coautor!

— Cum ați spus?

— Îl ajutăm, o perfecționăm. Cu noi doi, coautori, se brevează sigur!

— Bine . . . bine . . . dar cu ce contribuim?

— Nu asta e esențialul.

— Dar ce e esențial?

— Semnătura!

— Nu e corect. Nu e cinstit. E munca lui.

— Bine. Să și-o breveteze singur. De ce ai adus dosarul la mine?

— Așa cere legea . . .

— Atunci? Ești lipsit de personalitate, de spirit revoluționar, de curaj. Ce te frământi atâta?

— Bine, dar e a lui, e munca lui, sunt ideile lui . . . Muncă de câțiva ani . . .

— Uite, am o soluție: vopsim dispersorul în albastru. Îl macem mai mic cu un micron. Schimbăm și titlul invenției. Ce mai, găsim ceva . . .

Se aud bătăi în ușă. Intră secretara cu termosul. A sosit cafeaua!

— A, mulțumesc, zice directorul. Pune în trei ceșcuțe.

E vesel. E bucuros. În sfârșit, a lucrat ceva! Secretara lasă cafeaua în trei ceșcuțe și iese.

— Nu-l chemi? întrebă directorul insinuant.

— Pe cine?

— Pe Ardeleanu.

— Să-l chem? O să protesteze . . . E jenant . . .

— Îi fac eu propunere, dacă tu nu ai curaj. Pomescu iese în camera secretarei. Stancu își simte gura amară și palmele asudate. E hotărât să lupte alături de Ardeleanu, deși diputa pe care o aștepta, i se părea absolut oribilă. Pomescu revine fericit și mai pune un păhărel pe masă: pentru Ardeleanu! Îl umple cu coniac. e mulțumit și agitat. Apare grăbit, cu basca în mână, Ardeleanu, un om rotofei, cu o mustață mică, ras proaspăt și roșu în obraji.

— Noroc, tovarășe Ardeleanu, îl întâmpină cu un zâmbet gros directorul. Felicitări sincere pentru invenție. Coniac, cafea . . . Ia loc, te rog. Bem pentru invenția dumitale . . . adică a noastră. Ce zici?

— Ce să zic . . . Ardeleanu e derutat. Nu știe ce să creadă.

— Ei, noroc, la mai mare, la mai multe! Șezi Ardeleanule. Ești acasă. Fabrica este casa ta. Tocmai discutam cu Stancu invenția. Dar să bem întâi. Noroc.

— Să trăiți, închină Ardeleanu, încă nelămurit de împărătească primire. Stancu tace și bea doar cafea.

— Dragă Ardeleanule, îi spuneam și lui Stancu: dacă o invenție e semnată de un colectiv, prezintă garanție, merge, are șanse; dacă pleacă așa, cu un nume-acolo, e născută moartă. Înțelegi?

— Eu am făcut-o așa, să-mi verific priceperea. În rest . . . Noroc! Să trăiți!

— Noroc, reia directorul entuziast. Îmi pare bine că mă înțelegi. O semnăm noi trei, o brevetăm în scurt timp și să vezi ce vor scrie ziarele, televiziunea . . .

— Au ei ce să scrie, zice în zeflemea Ardeleanu, bând coniacul.

— Am eu grijă de asta. Nici o problemă. Te bucuri? Fii sincer!

— Dacă pică niște bani . . .

— Eu nu semnez, tovarășe director. Nu pot, nu . . . pot, se opune Stancu.

— Dacă tovarășul director e de părere, de ce să-l contrazicem? se miră Ardeleanu. S-o brevetăm.

— Noroc, zice directorul și umple paharele cu coniac. Ești un tovarăș cu mult spirit de inițiativă, Ardeleanule, așa cum te știam, de asta te apreciez . . .

— Atunci, să n-o mai lungim, zâmbește Ardeleanu. O semnăm și bem coniacul ăsta, că nu-i rău.

Cei trei beau coniacul și povestesc de parcă ar fi prieteni din copilărie. Râd, spun bancuri, orele de serviciu trec, secretara pleacă acasă . . . Deodată, abia văzându-l prin fumul de țigară, directorul întreabă:

— Ardeleanule, ce casă ai?

— Un apartament cu trei camere. Am cerut unul cu patru acum un an . . .

— Și?

— Aștept!

Directorul sare ca ars, se duce la birou și notează în caietul masiv, cu coperte albastre, încă o problemă gravă, pe care o va rezolva în cel mult zece zile. Caută într-un dulap și aduce încă o sticlă.

— Hai măi băieți, să mai bem! Am mai găsit o sticlă. Doar oameni suntem. Ce bine e să mai uităm de viață, de sarcini, de . . . noi. În viață trebuie să știi să uiți . . .

— Atunci, pentru uitare, zice Ardeleanu și ridică paharul.

— Noroc, băieți, spune nostalgic directorul. Eu am avut mult și multe de uitat . . . Viața a dat cu mine de pământ . . . A dat bine, da' nu mă las . . .

Spre seară se duc la grădina Continental să mănânce și să completeze aperitivul. Târziu de tot, directorul ajunge acasă. E întunecat, palid, tăcut. Când nevasta îl întreabă îngrijorată ce e cu el, ce s-a întâmplat, răspunde îngândurat și trist:

— În ritmul ăsta nu mai rezist! Mă gândesc să mă pensionez medical . . . Nu văd altă soluție, deocamdată . . .

Aprobare pentru un tango

La U.D.R.O.M.A.R. vestea s-a răspândit lent, fără nici un ecou. U.D.R.O.M.A.R. nu este, așa cum cititorul ar putea crede, numele unui brontozaur sau al cine știe cărei reptile preistorice, ci, pur și simplu, inițialele Uzinei de reparat obiecte din materiale și aliaje refolosibile. Aglaia se mărită! Asta era vestea care n-a tulburat pe nimeni și părea să treacă absolut neobservată. Dar, înainte cu trei zile de nunta tovarășei Aglaia, bomba a explodat. Fănel Spânu, un tânăr inginer și om de taină al directorului, mereu atent la bunul mers al uzinei, a aflat cine este tovarășa Aglaia! Emoționat, speriat, Fănel se repede într-un suflet la cabinet.

— Tovarășe director, se mărită Petrișor! Ați auzit?

— Nu. Care Petrișor?

— Aglaia. Tovarășa Aglaia, de la plan.

— Să-i fie de bine . . .

— Atât?

— Dăm fiecare, vorbesc de noi, cei din conducere, câte 10 lei și-i cumpărăm niște flori.

— Tovarășe director, e colega noastră, e o tovarășă de nădejde. .

— Altora le-am luat mai mult?

— Nu. În general, nu . . .

— Atunci? Să fim operativi, Fănel.

— Petrișor! Numele vreau să zic . . .

— Ce-i cu el?

— Nu vă spune nimic?!

— Nu. Ție îți spune ceva?

— Tovarășul Petrișor de la județ . . .

— Or fi rude? tresare directorul și abia acum își ridică privirea din hârtiile pe care le semnează și le împinge cu silă

— De ce nu?

— Tu ai dreptate, așa-i . . .Pot fi! Vezi, luat de treburi, la asta nu m-am gândit. Și ce propui?

— Să ne orientăm!

— Așa e . . . zece lei e puțin . . . Ce dracu! Avem și noi obraz.

— Eu zic să aflăm dacă sunt sau nu rude.

— Neapărat. Până mâine te faci luntre și punte și afli adevărul. Să nu ne grăbim, să nu ne pripim, să nu greșim tovarășe Spânu. Sunt în joc interesele uzinei. Ai înțeles, măi băiatule?

Spânu nu apucă să răspundă. Se aud bătăi și în ușă și apare mutra neliniștită a tovarășului Nestor, de la sindicat.

— Ceva urgent? întreabă scurt directorul, care se plimbă cam agitat prin birou.

— Foarte!

— Intră . . .

— Tovarășa Aglaia se mărită!

— Am aflat și noi. Asta discutăm . . . Ce știi?

— Ce să știu?

— E rudă cu . . .

— E!

— Sigur?

— În mod precis.

— Oricum, problema e de discutat, intervine Spânu.

— Ce să mai discutăm? Timpul trece . . . . Toată lumea din conducere dăm câte 50 lei. Ce luăm?

— Un serviciu de cafea, zice Nestor.

— Banal, respinge directorul propunerea.

— Un stilou Parker, cu peniță de aur, propune Spânu.

— Prea scump. Nici char așa . . . În fond, nu-i ruda noastră.

— Să-i cumpere vărul său sau ce e . . . Luați o vază chinezească, din aia cam de 500. E cel mai potrivit cadou.

— Perfect, aprobă Spânu, gata să strângă banii.

Directorul își aprinde o țigară și apasă primul buton de la telefon. Imediat intră secretara.

— Tovarășa Maria, dumneata poate știi, Aglaia de la plan e rudă cu . . .?

— Da, tovarășe director.

— De unde știi?

— Așa vorbește lumea . . .

— Și ce se spune, ce rudă?

— Nepoată. Nepoată bună. De frate.

Cei trei se privesc uluiți. Secretara simte că a făcut o gafă și că e de prisos. Iese. Directorul, care răspunde de bunul mers al uzinei și de toate deciziile grele, majore, stinge țigara și întreabă dezarmat:

— Acum ce ziceți? Nepoata lui! Ar fi trebuit să știu acest lucru. Nu? n-am dreptate?

— Dăm câte o sută de lei, zice Nestor, de parcă ar da pentru un mort.

— Se aprobă. Și cumpărăm stiloul . . .

— Du-te la ea, trage-o de limbă, află ce și-ar dori? Ce cadou? Nu te uita la mine Fănel, pe fruntea mea nu scrie nimic. Dați-mi o mână de ajutor. Chestiunea e mai delicată decât ne-am închipuit . . . Directorul se sufocă, e nervos, prins într-o încurcătură, din care nu știe cum să iasă.

— Mi-am amintit, zice Fănel, ea și-ar dori un calculator.

— Bine că nu vrea un computer, geme nădușit directorul.

— Ăla cât costă, întreabă Nestor aproape în șoaptă?

Tăcerea adâncă e tulburată de secretară, care intră iar. De data aceasta, chipul ei e senin și calm.

— Ce-i Maria?

— Am verificat tovarășe director. Am sunat-o pe Mănăilă de la personal.

— Și?

— Nu e nici un fel de rudă cu Petrișor de la Județ. În mod sigur nu e! Doar o coincidență de nume . . .

Nestor răsuflă ușurat, da parcă ar fi lăsat din brațe un sac. Fănel aprinde o țigară, iar directorul se cufundă într-un fotoliu și vorbește moale, fără putere:

— Maria, mai verifică o dată. Să fim siguri.

— I-am și spus lui Mănăilă. Ne sună, spune secretara și iese.

— Cum rămânem? întreabă grăbit Nestor.

— Dăm zece lei și adio, decide șeful. Îi urăm multă, multă sănătate. Aruncăm banii ca neghiobii!?

Directorul iese din camera secretarei. Nestor îndrăznește să vorbească mai degajat.

— Să dăm 25 de lei, nu zece, pentru orice eventualitate.

— Da' dacă e rudă? Ce te faci? zice Fănel misterios.

— Nu e nici un fel de rudă.

— Ești sigur?

— Fac pariu pe orice!

— Pe ce te bazezi?

— Măi Fănel, ascultă ce-ți spune bătrânul: dacă era rudă, se afla și ea într-un post mai bun, unde nu făcea nimic. Nu e rudă și trage la plan. E și conștiincioasă. Dacă ar avea pe cineva ar fi comodă . . . țâfnoasă, mereu bolnavă . . .

Directorul revine palid, barba-i tremură, privirea-i e rece, dură, necruțătoare. Se așază sobru la birou, se uită la ceas. Apoi vorbește răspicat, grav:

—Treaba e și mai complicată, tovarăși. Aglaia e sora tovarășului director general Armeanu din centrală. Soră vitregă, da soră. Iar cununia civilă are loc dimineață! Mănăilă, adormita asta abia acum a verificat.

— Asta-i culmea, scuipă Nestor în palme și le freacă, de parcă s-ar apuca să sape cu târnăcopul.

— Mâine e nuntă, reia directorul pateticul său monolog și trebuie să dăm dovadă de afecțiune, de respect, de omenie față de tovarășa noastră de muncă. Ea face un pas important în viață, hotărâtor . . . Noi avem un harnic colectiv de muncă, avem . . . Paștele . . . ei de viață. Eu vorbesc, eu hotărăsc, eu verific, zbiară directorul. De ce nu-mi dați o mână de ajutor?

— Dăm câte 200 fiecare și cumpărăm un frigider, ori mai bine, un televizor . . . propune Fănel.

— Ce-ar fi să-i dăm banii în plic? întreabă Nestor.

— Nu, strigă directorul. Nu. Asta înseamnă nuntă cu dar, cu bani și nu e nici etic, nici politic la urma urmei.

— Vine și generalul la nuntă? întreabă Nestor.

— Nu știu. Dacă vine? spune directorul sfârșit, ca în fața unei sentințe. Vezi, la asta iar nu ne-am gândit!

— Eu mă duc la nuntă și dau o mie, spune Nestor și chelia lui parcă se sbârcește și transpiră. N-avea încotro. Trebuie să fim oameni!

— Și eu vin, zice Spânu.

— Toți mergem zice și directorul. Ce-o să ne petrecem . . . Ca pe front, Nestor!

— Rămânem la televizor?

— Îndată aflăm, Fănel, răspunde directorul.

— Acum, că suntem între noi, vreau să întreb ceva, spune Nestor. Oare gestul nostru n-o să pară libidinos?

— Care gest?

— Cu televizorul!

— Nu. Tovarășul director general o să se bucure.

— Dacă-i dădeam flori de zece lei, nu ne făceam da rahat? Ne făceam!

Sună telefonul. Directorul ridică receptorul, ascultă și după ce-l închide, le explică blând celor doi colaboratori:

— Tovarășa Aglaia vrea două carpete. Au sondat terenul.

— Le cumpărăm, se resemnează Nestor. Să scăpăm odată, tovarăși.

— Nu mai avem timp de pierdut, spune aspru directorul. Dăm fiecare câte 500 și-i cumpărăm un covor persan 3x2. Ori facem un cadou ca lumea, ori o lăsăm baltă. Să nu avem probleme. E cineva împotrivă?

Cum o să fie, când oamenii se orientează necontenit și încă de mici? Spânu fuge cu mașina instituției, cu banii de la C.A.R., să cumpere, pe sub mână, de la I.C.R.T.I. un covor. Epuizați, directorul și Nestor beau cafea și așteaptă covorul.

— Dacă vine generalul la nuntă, eu zic să-l rugăm pentru presa aia . . .

— E din import, Nestor!

— În condițiile astea, poate are și dumnealui mai multă înțelegere . . .

— Înțelegere are, da' n-are presă. ascultă-mă pe mine.

— Totuși, poate îl înduplecăm. O rugăm și pe Aglaia.

— Ce bine e când ai pe cineva . . .

— Fix, la asta mă gândeam, tovarășe director. Unchii mei îs toți comercianți și beți ce nu s-a pomenit . . .

Secretara intră din nou și anunță sfioasă:

— Tovarășe director, vă caută centrala.

Directorul iese și vorbește din biroul secretarei. Nestor, cufundat pe canapeaua moale, picotește. Maria strânge ceșcuțele de cafea, adună scrumul de pe birou, închide fereastra. Simte nevoia să comenteze și ea evenimentul:

— Atâta vâlvă pentru Aglaia, tovarășu' Nestor. Cinstit e?

— Pentru ea? Pentru . . . și Nestor face semn cu degetul spre . . . cel de sus!

— Și mai vorbim de etică, de omenie . . .

— Aia e pentru noi, Maria. Ce-ți veni? Du-te, bea o cafea.

Directorul intră. E livid, verde, galben, roșu. Parcă i-a murit cineva.

— Maria, repede telefon la I.C.R.T.I. Fă-mi legătura. Urgent.

— E greu de prins telefonul lor . . .

— Nu mă interesează! Urgent.

Secretara iese. Nestor se ridică și se retrage spre ușă. Întreabă uluit:

— Nu-l mai cumpărăm?

— Nu.

— De ce?

— Vezi ce greau e să iei o decizie, Nestor? Habar n-ai! Pe Armeanu, directorul general, l-au schimbat de două zile. Acum mi-au spus cei din centrală.

— Ce zi, domnule. Infernală! Unde e?

— În alt minister. Așa că s-a zis cu covorul.

— E sigur?

— Gura. Vrei să înnebunesc?

— Nu trebuia să ne complicăm . . .

Directorul scoate dintr-un dulap o sticlă de țuică. Pune în două pahare. Beau. Maria nu prinde la telefon I.C.R.T.I.-ul. Sleit, directorul stă în fotoliu, cu picioarele sprijinite pe măsuța din fața canapelei. Bea pahar după pahar și se liniștește. Dar, într-un târziu, ușa se deschide și intră Spânu, vesel:

— E jos. E în mașină!

— Cine?

— Covorul, tovarășe director!

— Nenorocitule . . .

— Am luat unul 3x4. 3x2 nu era. E vorba doar de 600 de lei în plus.

— Du-l înapoi! Imediat!

— Imposibil.

— De ce? De ce, nenorocitule?

— Au sigilat depozitul. Inventar inopinat. Dar ce e . . . Ce s-a întâmplat?

— Nestor, ai bani la sindicat?

— Ceva, avem . . . Nu mulți . . .

— Cumpără covorul. Pune-l unde vrei, în secție, în atelierul mecanic, în depozit . . . Să nu-l văd și să nu aud de el . . .

— Și cu Aglaia cum rămânem? îndrăznește Nestor. Îi luăm flori?

— Să-i cumpere bărbatul ei. Dacă vrea!

— Trebuie să dăm câte zece lei, e de părere Spânu.

— Bine. Dăm. Nu cumva să-mi spuneți anul ăsta că se mai însoară sau se mărită nu știu cine. Pentru că, pur și simplu, îmi dau demisia.

— Știți, aș vrea să vă mai cer un sfat . . . o aprobare . . . Ca să nu greșesc, tovarășe director. Dacă merg la nuntă oare e bine s-o invit să dansez tango cu tovarășa Aglaia?!

Al treilea

Un soare galben și leneș visează rătăcit pe cerul nesfârșit, neverosimil de pur, de albastru, al unei dimineți de octombrie. Pe o stradă troienită de rugina frunzelor de castani, un bărbat înalt și deșirat, numai în cămașă, lovește cu un tânărcop asfaltul. Sapă un șanț, trasat cu cretă deocamdată, unul din acele șanțuri pe care le vedem, din nefericire, mereu pe străzile noastre, mulțumindu-ne să strâmbăm din nas și să oftăm. Tânărcopul mușcă lacom din asfalt și din roca de dedesubt. Un bărbat mai mic, cu o barbă căruntă și ea, stă rezemat de coada lopeții. E atât de relaxat, de parcă s-ar odihni într-un pat. Când omul cu tânărcopul obosește, iese din mica groapă și-i ia locul mustăciosul: acesta scuipă îndesat în palme și aruncă pământul și asfaltul fărmițat pe trotuar. Al treilea bărbat stă ceva mai departe. Poartă o pălărie maro, o scurtă veche din doc și cizme mari, noi și grele, bine lustruite. E nervos și bate mereu, mărunt-mărunt, cu vârful cizmei în caldarâm. Fumează țigară după țigară. Din când în când, privește incolor strada, până departe, respirând adânc și lung, ca un om cu multe probleme pe cap.

— Ștefane, zice mustăciosul îngândurat, astă-primăvară am mai spart strada asta . . . Drept îi?

Bărbatul înalt și deșirat se îndreaptă din șale, iese din groapă și precizează indiferent:

— Atunci, a fost pentru telefoane.

— Și acum? Acum pentru ce o fi?

Se privesc mirați câteva clipe, apoi, împăcați și liniștiți, își văd de treabă. Mustăciosul aruncă pământul cu lopata.

— Aruncă bine, până la trotuar — zice rece și categoric al treilea, strivind îndelung țigara, strivind-o cu piciorul. Dați-i bătaie, eu mă duc pe strada vecină: am și acolo niște oameni. Peste un ceas mă întorc. Și se îndepărtează cu pași mari și leneși.

Târnăcopul lovește înfundat roca. Uneori scrâșnește ascuțit și sar scântei. Omul icnește și bolborosește cuvinte care nu se aud. Deodată se oprește și privește de-a lungul străzii. Mustăciosul pune lopata în marginea gropii, ghicind parcă gândul tovarășului său și zice atât de firesc, atât de sigur:

— Hai să ne bem cafeaua. E zece!

Își iau vestoanele vătuite pe umeri și se duc în colțul străzii, unde este o cofetărie. Intră ca la ei acasă, iar mustăciosul cere două filtre. Se așază la masă îngânduraţi, preocupați. Mâinile lor mari, bătătorite și roșii de frig, se odihnesc grele pe măsuța joasă, cu fața portocalie, bine călcată. Când fata le aduce cafelele, mustăciosul plătește cinci lei, și-i face semn discret să păstreze restul. Beau o gură de cafea caldă, îi savurează aroma și încep să povestească. Mustăciosul aprinde o țigară și declară solemn:

— Pe mine nu mă mai prind la fotbal. Am fost ieri și nu m-am supărat că au pierdut, m-am supărat pe joc.

— Prost? se strâmbă Ștefan.

— Din cale-afară de rău. Goz, nu alta. Și unii și alții, atâta numa' că ai noștri erau în alb și ceilalți în albastru; încolo, nici o diferență. Nu merită nici să te apropii de stadion, ce mai . . .

Băură cu tact și plăcere din cafele și tăcură o vreme, ca oamenii cu prea multe gânduri. Cel înalt și deșirat, lovi ușor ceșcuța cu degetul și spuse:

— Bună cafea. Totdeauna aici fac cafea bună.

— Și șeful nostru bea la braseria din piață o cafea oricum mai slabă.

— Acolo să fie?

— Da cum altfel? râse cu poftă mustăciosul. Fac pariu!

În cofetărie, a intrat gălăgios un grup de fete și băieți, studenți la facultatea din vecini.

Cei doi se mulțumiră să contemple grupul în tăcere, cu priviri lugi și adânci, așa cum o făceau pe vremuri, în târgurile de la țară, când căutau să cumpere animale de rasă. Mustăciosul mai aprinse o țigară și-și întinse mai comod picioarele sub masă.

— Știi ce mă gândesc, zise Ștefan într-un târziu? Nu-mi place naveta asta, vine iarna, frigul, drumul cu autobuzul nu numai că e lung și greu, e și nesigur . . . Mă gândesc să ne căutăm o gazdă undeva . . . Tu ce zici?

Mustăciosul trase un fum lung și se mulțumi să răspundă cu o altă întrebare:

— N-o să lipsim prea mult de-acasă?

— Nu. Și așa lipsim . . .

— Hai să încercăm! Se uită la ceas și făcu un semn discret cu capul spre ușă: — Să plecăm. Imediat vine șeful!

Se întoarseră la groapa lor. Cel înalt, slab și deșirat, luă tânărcopul. Mustăciosul deschise un radio mic, cu tranzistori, tocmai când apăru șeful. Începură să lucreze mai cu spor. Șeful se opri la câțiva metri de ei. Era posomorât și ostenit. Se schimba în răstimpuri de pe un picior pe altul. Cei doi adânceau groapa în tăcere, absenți. Și se schimbau între ei. Șeful își privea, în răgazurile pe care și le îngăduia, cizmele noi, bine lustruite. Și înțelegea din ce în ce mai lămurit de ce lui îi era mai greu: el nu avea schimb!

Dresură mixtă

Directorul circului șade la biroul său masiv și privește pe fereastră dimineața senină de august. Va fi iar o zi caniculară. Repetițiile n-au început, agitația din jurul și dinlăuntrul circului, de asemenea. Ce plăcute sunt câteva momente de liniște. Înaltă, frumoasă și cam tristă, intră secretara directorului. E surprinsă când își vede șeful palid, țeapăn la birou.

— Bună dimineața, Gil. S-a întâmplat ceva?

— Nu, din fericire, nimic. Ești frumoasă, Claudia!

— Și fără noroc! Preferam invers.

Secretara iese, pentru ca să vină imediat, în timp ce îmbracă un halat din mătase, de culoarea vișinei coapte, cu un guler alb.

— Ce ai, Gil? Ești cărunt și plictisit.

— Sunt. E drept . . .

— Ar trebui să mai lași și tu circul ăsta, să te mai odihnești . . . să mai uiți . . .

— Singurele mele clipe de liniște și de oarecare mulțumire sunt cele de dimineață, după ce vin și constat că întreg efectivul menajeriei e intact, că fiarele sunt sănătoase, oamenii teferi, că totul e în ordine. Pe urmă, mă apucă un plictis îngrozitor. Faci o cafea?

— La mine nu te gândești? Chiar dacă nu-s fiară, mi se poate întâmpla ceva . . . Nu?

— Ba da, ba da, Claudia, râde directorul, numai că tu ai niște avantaje enorme, în ce mă privește: nu ești din import,deci pe valută! Ca atare, orice ți s-ar întâmpla, nu poți fi imputată nimănui, iar de înlocuit, e simplu . . . Un leu, un tigru, un elefant, cu ce-l înlocuiesc? Cu ce-l plătesc?

— Râzi de mine!

— Nu, nu. Voi râdeți de mine. Știi ce mi-a spus aseară clovnul Fănel? M-a întrebat ce diferență și ce asemănare e între clovn și un

director? Nu știi, vezi. Amândoi fac lumea să râdă. De clovn râde pe față, de director pe ascuns.

Secretara râde cu poftă. Directorul împinge un vraf de plicuri spre ea și-o roagă:

— Expediază-le, să nu le mai văd!

— Iar invitații?

— Iar!

— Ești un om de paie, Gil, fără curaj, fără coloană vertebrală. Trimiți zeci de invitații . . .

— Sute, țipă scurt directorul. Trăim în era invitațiilor și lumea le acceptă cu plăcere, crezând naivă că merge mai departe.

— Ai promis solemn că la reduci. Zău, Gil, întreci măsura!

— Sunt obligat.

— Nu mă convingi, da' fie!

— Citește! Și îi întinde un plic luat la întâmplare.

— Pălădescu de la Abator! Zău, ești caraghios!

— Cine-mi dă carne pentru animale? Fiarele nu știu să aștepte. El îmi dă câtă vreau și când vreau. Sunt obligat?

— Mă rog, lui — da. Dragomir de la Întreprinderea de transport auto, citește Claudia de pe un alt plic. De ce?

— În turnee, cine-mi dă camioane? Și mi le taxează și mai ieftin?!

— Apostol, de la salubritate?

— În loc să vină odată pe săptămână, vine de două, de câte ori am nevoie. E vară, gunoiul pute . . .

— Abrudan de la farmacia veterinară?

— Să nu-i dau?

— Ba da, Gil . . . Presă, radio . . . comitetul pentru cultură . . . Donose de la Poligrafie. Lui de ce?

— Ultima premieră am făcut-o fără afișe. N-a fost hârtie. Dacă-i dau o invitație, e hârtie? E!

— Damian de la Combinatul de utilaj greu? Lui chiar că n-are rost să-i dai . . .

— Mi-a reparat și-mi repară vagoanele și cuștile fiarelor. Dacă aș aștepta reparațiile planificate, leii s-ar plimba prin centru . . .

— Ai dreptate, zice dezolată Claudia și ia plicurile. Parcă ar fi circul tău . . .

— E al nostru, Claudia. N-am încotro!

— În locul tău, n-aș da nimănui. Cel mult, mi-aș da demisia.

— E visul vieții mele: să-mi dau și eu barem odată demisia. Dar nu pot. Ce să fac? Unde să mă duc? Mai am câțiva ani până la pensie.

— Te duci la catedră. Doar ești profesor.

— Am fost. Sunt descalificat . . .

— N-ai forță, nu ești bărbat . . . Asta-i!

— Fiarele astea n-au forță? Și se chinuie aici, dau reprezentații. .

— Sunt dresate!

— Ei vezi, Claudia, nu ești proastă . . .

Se aud bătăi în ușă. Apare apoi dresorul Mirică. Are în mână o cutie de carton.

— Să trăiți, tovarășe director. Sărut mâna. Iertați-mă că vă deranjez . . .

— Nu ne deranjezi deloc. Claudia, fă-ne cafele. Fii bună.

Secretara iese. Mirică ocupă loc sfios, doar pe o margine de scaun și explică:

— Am venit pentru banii ăia . . .

— Ce bani?

— Ajutor pentru familia fostului nostru dresor de lei. Directorul scoate dintr-un portmoneu trei sute și i le întinde:

— Pentru mine și pentru Claudia.

— Mulțumesc, zice Mirică și-l pune să semneze pe un tabel.

— Măi Mirică, tu n-ai familie, copii, soție?

— Am tovarășe director. Doi copii, soție . . . De ce? De ce mă întrebați?

— Toată ziua ești aici, la circ. Mai ocupă-te și tu de familie. Stai puțin pe acasă.

— Dacă e de lucru, stau. Circul e viața mea. Meseria! Ce să fac?

— Pregătești ceva nou?

— Voia să fie o surpriză. Am reușit o dresură mixtă de pisici și porumbei. Nu se face nicăieri în lume . . . Ne-ați cerut spirit de inițiativă . . .

Mic, negricios, Mirică e entuziast și gata de orice. Se vede de la o poștă, că face parte dintre acei oameni, în stare oricând să riște, să se bată și să se sacrifice pentru o cauză. Cu cutia în mână, se retrage spre ușă, în timp ce secretara intră cu tava pe care se află două cafele.

— Stai să-ți bei cafeluța, Mirică, îl reține directorul.

— Nu mulțumesc. Mai am de strâns de la câțiva tovarăși . . . Mulțumesc.

Mirică iese; directorul suflă în cafea și spune:

— Nu-mi plac oamenii din cale afară de zeloși, care fac orice le ceri. Mă tem de ei . . . Mirică e un om care nu știe spune nu.

— Ești la fel, zice Claudia. La fel ca el.

— Bea tu cafeaua.

— Nu. A mea e dincolo.

— Atunci las-o, vine inspectorul Macarie.

— Ce vrea?

— Nu mi-a spus, dar știu și-mi vine să urlu.

— Vezi să nu sperii fiarele, Gil!

— Îmi va cere verbal, să fac un anumit lucru, iar eu va trebui să accept, deși e o porcărie.

— Nu face!

— Imposibil.

— De ce?

—Repet: aici ne aflăm la circ! Inspectorul e, într-un fel și el dresor! Du-te. Ne găsește iar împreună și am discuții.

Urlă un leu de tremură pereții. Claudia vrea să iasă.

— Auzi, vine inspectorul, zice directorul. Nu apucă să râdă, căci apare Macarie, înalt, elegant, energic, cu pălăria în mână.

— Să trăiți. Cafeaua vă așteaptă, îl întâmpină directorul, în timp ce secretara salută printr-un zâmbet și iese.

— Am mai băut una, da' o beau și pe asta. Ce e nou?

— Toate-s bune și asta e important. E cald . . . E tare cald.

— Da. O să fie iar caniculă . . . Înainte de a intra în subiect, am obligația să vă atrag atenția asupra relațiilor dumneavoastră cu tovarășa Claudia.

— În ce sens?

— Lumea vorbește.

— Nu mă interesează.

— Vorbește cam urât!

— Ce anume?

— Nu mă obligați să fiu brutal.

— Vă cer doar sinceritate.

— Zidurile au urechi.

— Știu. Altceva?

— Lumea vede!

— Ce?

— Afecțiunea directorului față de secretară!

— Bun. Și?

— Secretara e văduvă!

— Exact.

— Și frumoasă . . .

— E și frumoasă!

— Nu e bine să vă puneți sau, mai rău, să vă pătați prestigiul.

— Nu vă faceți griji, nu e cazul.

— Tovarășe director, ești prea dur, prea nepăsător. Eu încerc să fiu mai delicat, mai fin . . .

— N-are rost. Ocupați-vă de problemele mai grave.

— Și asta e gravă, zbiară inspectorul, nereușind să se stăpânească.

— Uite ce e, râde directorul, pentru pacea sufletească a dumneavoastră, aflați că secretara, Claudia, mi-e soră vitregă. Deci, lumea poate vorbi ce vrea. Nu mă supără.

— Ești senzațional directore, încearcă să pară vesel, prefăcut, inspectorul. Prea erai sigur pe dumneata și-am înțeles că nu e ceea ce crede lumea. Da' mi-ai plăcut, nu te-ai lăsat . . .

— Se mai întâmplă, inspectore . . .

— O țigară bună ai?

— Bună nu am . . . și directorul pune pe masă mai multe pachete.

— Admiterile astea la facultate sunt o pacoste pe capul părinților, schimbă îngrijorat și subtil, subiectul discuției, inspectorul.

— Sunt! Numai că părinții le-au inventat!

— Peste doi ani, dă și al meu, cel mare. De pe acum am emoții. . . Ai auzit ce-a pățit fiul tovarășului ministru adjunct Stănoiu?

— Nu. O fi făcut-o lată!?

— A căzut la admitere. Nenorocire mare. Ministrul e distrus.

— Cad atâția în fond . . . Învață, se pregătește mai bine și la anul intră.

— E ușor de zis . . . dar până atunci?

— Are ministrul cu ce să-l țină!

— Nu de asta e vorba . . . Tovarășul Stănoiu s-ar bucura să-l ajutăm și noi.

— Noi? Care noi?

— Eu, dumneata . . .Resortul nostru!

— Nu văd cum . . .

— Am discutat cu șefii nostri! De asta am și venit.

— Vă ascult. Despre ce e vorba?

— Noi ne-am gândit, ne-am orientat, am găsit o soluție optimă. Poate chiar mai bună decât ne închipuiam. Dă la Biologie.

— Cine?

— Cristian, fiul ministrului.

— Și?

— Ne-am gândit să-l încadrăm pentru un an la circ.

— Bine, da' n-am post liber în schemă. Sau îmi dați unul pentru el?

— Nu e nevoie. Post există!

— Unde?

— La dumneata!

— Da' el, fiul, de ce vrea la circ?

— El încă nu știe!

— Atunci?

— Va vrea! Vrem și noi și tovarășii din minister. E obligatoriu să venim în ajutorul ministrului. Gândește-te, ai și dumneata copii . . . Îl încadrăm urgent.

— Unde?

— E liber postul de dresor la lei.

— Acolo, da! Imediat îl iau. Pe dresor l-au mâncat leii . . . Adineaori am dat bani pentru familia lui.

— Nu vă grăbiți. Mai avem o idee.

— De ce vrea la circ? Sau voi de ce vreți să vină el la circ?

— Aici o să aibă timp liber să învețe, vine doar după salar, ba mai merge cu circul în străinătate . . .

— Dacă face dresura de lei, să meargă!

— N-o face.

— Atunci nu-l încadrez.

— E o sarcină!

— Vreau în scris.

— Și dacă ar fi în șoaptă, ar trebui s-o executi în cel mai scut timp!

— Dacă vrea la lei, să vină, nu-l opersc, decide directorul.

— Nu te pripi, Gil. Pe dresorul de porumbei îl muți, fie și disciplinar, la lei și tigri. Pe postul lui îl încadrezi pe Cristian. Asta e mutarea!

— Mirică la lei? zice revoltat și uluit directorul.

— Îl promovăm! E la vârsta când se poate afirma. El n-a refuzat niciodată, nici o sarcină.

— Pe asta o refuză. Cine crezi că e nebun să intre la fiare? Are copii și nevastă.

— N-o să refuze. Dumneata ca director, ai ceva împotrivă?

— Interesează?

— Trebuie să comunic sus, poziția ta, Gil.

— Eu n-am . . . Da nu sunt de acord.

— Nici dacă el vrea?! Să-l chemăm aici.

Directorul cere prin telefon să vină Mirică. Apoi se așază la birou și se plânge:

— Pierd două dresuri dintr-o dată: și cea de porumbei și cea de lei.

— N-are nici o importanță dacă în program o să ai cu un număr mai puțin . . .

— Are! Publicul plătește și vrea dresură, suspens, emoție.

— Ești naiv, Gil. Pune clovnii să-l dristeze. Lumea vrea să râdă. Aplaudă orice prostie . . .

Intră Mirică nițel speriat și se apropie respectuos. Inspectorul îi întinde mâna, îl bate prietenește pe umăr și pentru prima dată, îl ia de brat. Și vorbește cald, de la om la om:

— Ce faci, tovarășe Mirică?

— Aici, la datorie.

— Cum merge munca?

— Bine. Tocmai îi spuneam tovarășului director că pregătesc o dresură mixtă, unică în lume . . .

— Las-o, avem ceva mai important de vorbit. Dumneata ești tânăr, talentat, energic . . . Ce ai zice dacă ți-am încredința o sarcină deosebită?

— Eu întotdeauna am făcut tot ce mi-a fost în putință . . .

— E vorba de o promovare în muncă.

— Vă mulțumesc, tovarășe inspector. Eu n-o cer, dar dacă trebuie — cu plăcere. Cu plăcere, adaugă Mirică, sufocat de emoție.

— Ți-am spus eu — zice inspectorul, privindu-l pe director, că e un om dintr-o bucată.

— Să nu te pripești, Mirică, subliniază îngândurat directorul.

— De azi, reia inspectorul, ești promovat dresor la lei și tigrii.

— La l . . . Mirică tremură și se lasă greu pe scaun.

— Tot dresură mixtă, surâde inspectorul, ceea ce îți doreai.

— Serios? Vorbiți serios? izbutește să spună, cu gura încleștată, de parcă ar înjura . . .

— Ce zici?

— Nu știu ce să zic . . .

— Refuzi o promovare?!

— Nu. N-o refuz.

— Ai mai lucrat cu leii și tigrii? intervine directorul.

— Nu. Niciodată. Nici nu-mi plac . . .

— Ești tânăr, talentat, insistă inspectorul, decis și sigur. Iată, ți se oferă șansa să ajungi celebru. Sunt bucuros să te lansez.

— Pe dresorul de specialitate l-au mâncat leii și tigrii Mirică, spune nervos directorul. Nu uita asta!

— Nu uit . . . Dar . . . Dacă trebuie, o fac.

Urlă un leu și toți încremenesc, fiind luați prin surprindere. Inspectorul își revine primul, arborează un zâmbet larg, în timp ce Mirică închide ochii de frică și se face și mai mic pe scaun.

— Leii sunt sătui acum, încât poți lucra liniștit, zice inspectorul.

— Oare nu sunt prea tânăr? îndrăznește Mirică. Prea tânăr pentru promovarea asta?

— Și leii sunt tineri: abia au patru, cinci ani. Încă sunt pui . . .

— Nu va fi ușor . . .

— Îmi permit să-ți dau niște sfaturi: intri decis la ei, le pretinzi muncă și disciplină, ei te vor crede dresor adevărat și se vor supune. Nu uita, Mirică: munca l-a făcut pe om!

— Da, da' nu ca să-l mănânce leii, zice Mirică.

— Noi ți-am făcut o propunere. O refuzi?

— Nu. Nu pot.

— De ce nu poți Mirică? intervine iar directorul.

— Nu știu . . .

— Deci, accepți zâmbește inspectorul.

— Nu-mi dați timp de gândire?

— În secolul nostru, timp de gândire? Fii serios. De unde atâta timp?

Urlă din nou un leu. Fiara pare acum și mai fioroasă.

— Auzi, Mirică, te cheamă, îl face atent directorul.

— Noi vom fi tot timpul alături de tine, îl asigură inspectorul.

— Da, dar în afara gratiilor, observă Mirică!

— Eu zic să refuzi, insistă directorul.

— Aș vrea și eu, recunoaște dresorul, lac de sudoare. Dar mi-ar trebui un motiv. N-am nici unul . . .

— Cum n-ai? se supără directorul.

— Sănătos sunt, tânăr sunt, viitorul mi-e în față, copiii sunt buni, sănătoși și ei, soția la fel! De ce să refuz? Cum? Pe ce motiv?

— Frica, Mirică. Frica nu e un motiv?

— Din cauza ei accept, tovarășe director, precizează Mirică cât se poate de senin.

Urletul unui leu se revarsă ca un fulger. Mirică e palid, nu mai are aer.

— Îl rugăm pe tovarășul inspector să spună la minister, că nu vrei. Pur și simplu nu vrei să fii promovat, e de părere directorul.

— Asta nu, ripostează inspectorul. Eu am fost trimis să îndeplinesc o sarcină, nu să pierd vremea. În consecință, trebuie să raportez executarea ei.

— Tovarășe inspector nu vă enervați, primesc. Mă duc la lei.

— Bravo, Mirică. Ești un om de nădejde.

— Știți, dacă nici timp de gândire nu-mi dați, zice Mirică, poate ar fi bine să întrebați, dacă nu vrea altcineva dresura de lei?

— Și tu? întreabă grav inspectorul.

— Fac orice. Sar la trapez!

— Avem săritori destui . . .

— Mănânc sticle, pioneze, săbii, intru în foc . . .

— Mirică! Bați câmpii!

— Nu știu cum se lucrează cu leii . . .

— Te recalifici.

— Unde, tovarășe inspector?

— La locul de muncă.

— Parcă leii mă lasă?

— Tu te împotrivești propunerii noastre constructive? Atâta vreau să știu!

— Nu, tovarășe inspector. Accept.

— Ai de spus ceva conducerii circului? Nouă, celor care te-am avansat?

— Mulțumesc pentru încrederea acordată și mă angajez să-mi fac până la capăt . . .

Ultimele cuvinte nu se mai aud; urlă iar un leu. Mirică dă mâna și iese. Inspectorul își ia pălăria bucuros că a rezolvat încă o sarcină.

— Pe oameni trebuie să știi cum să-i lămurești, să-i convingi tovarășe director. Asta e o adevărată artă!

— Noi, la circ, îi spunem altfel, zice directorul, conducându-și oaspetele până la ușă.

— Cum? șopti abia auzit inspectorul. Cum?

— Dresură!

Damigeana
(Monolog)

Actorul apare pe scenă într-o ținută distinsă, de o eleganță sclipitoare. Are în mână o frumoasă damigeană. O pune jos, cu grijă și chiar cu un anume . . . respect. Damigeana poate avea prinse, de jur împrejur, insigne, ordine și medalii . . .

Stimat auditoriu, ne-am decis să luăm și noi cuvântul. Nu există . . . microfon, proces verbal nu se face, așa încât, iată, putem fi și sinceri. Am spus *noi*, pentru că eu și ea formăm, vrând-nevrând, un colectiv. Mic — dar modest. Mic — dar unit. Mic — dar energic. Totuși, în numele colectivului nostru, de data aceasta, voi vorbi eu, ea fiind goală. (*Arată răsturnând-o, că e goală).* Adică, e în concediu! Altfel ar vorbi ea și aș tăcea eu. Amândoi, deodată, e inutil să vorbim. Ar trebui să vă pun o întrebare, dar nu îndrăznesc. O întrebare simplă, ușoară, actuală: Ce este ea? Sau: Cine este ea? Mă tem însă că v-ați repezi să răspundeți, fără să aprofundați lucrurile. Și mi-ați spune că e o damigeană. Ceea ce e un neadevăr. Un neadevăr grav. De neiertat. Pentru că nu e o damigeană. E un șperaclu! Un șperaclu universal. Uitați-vă bine la ea: e cea mai mare avere a mea! M-a făcut om! Fără ea aș fi fost un nimeni, un ratat, un rebut . . . (*Se apropie, o șterge cu grijă și îndepărtează de pe ea o scamă*). Cum mă mai realizam în viață, ca un om stimat, pregătit, cinstit și mai ales bine plătit? Cum? Că n-am și eu un unchi bine plasat, o mătușă cu vechime, un socru cu gestiune, n-am pe nimeni. Numai pe ea o am! De la tata. Un om între oameni! Un înțelept între înțelepți! Înainte de a se duce dincolo, a lăsat casa moștenire surorii noastre mai mari, o mașină, Renault 16, fratelui cel mare, o sută de mii bani gheață surorii mai mici, iar mie damigeana asta. Ce supărat am fost pe el! Nu aveam orizont, orientare în viață, intuiție, eram naiv. Ca dumneavoastră. Era gata s-o sparg. Credeam că tata și-a bătut joc de

mine, fiind cel mai mic dintre copii. Când tata își aștepta sfârșitul pe patul său de suferință — dintr-o rezervă, că dăduse fuga, cu ea, la spital, înainte de a se îmbolnăvi de tot — m-a chemat și mi-a spus între patru ochi: "Pe tine te-am iubit cel mai mult. Și te iubesc că ești cel mai mic, neajutorat și ai venit pe lume dintr-o simplă nebăgare de seamă! De aceea, îți las moștenire damigeana. Valorează mai mult decât o avere. Rezolvă orice, sensibilizează toate firile omenești și deschide toate ușile. Chiar și pe cele capitonate". Ce frumos, ce omenește vorbea tata. "Bagă bine de seamă fiule, mi-a mai zis el, când ești la strâmtoare, te rog cere-i sfatul! Și nu uita proverbul: ungi osia, se învârte roata. Nu aștepta să scârțâie! Unge-o din timp.!" (*Pauză*). Avea dreptate tata! Cea mai fină osie din lume e Omul. Cum n-o ungi, te lasă, nu te mai cunoaște. Au trecut ani și ani și eu înțelegeam din ce în ce mai bine câtă dreptate a avut tata și ce avere mi-a lăsat moștenire. (*Pauză*). Damigeana asta — o vedeți— e ca un fel de instituție. Are un trecut, are prezent și tare mi-e frică, sincer să fiu, că va avea și viitor. Istoria ei — căci are o istorie captivantă, ca un roman polițist — e lungă, plină de fapte fără seamăn. În 1914, bunicul a scăpat de front. Tata a câștigat câteva procese cu ea și a purtat patru copii la școală. Noi eram copii cuminți. Ne înscria într-o clasă, toamna. În anul următor, tot acolo ne găsea, dacă nu-i cerea . . . sfatul! (*Plin de afecțiune, gata să-i dea lacrimile*). A fost ca un tată pentru mine. Când am dat examenul de maturitate, s-au dus ei întâi, tata și . . . ea! Abia pe urmă m-am dus eu. Directorul m-a mângâiat pe creștet și mi-a spus: "Ai crescut băiat mare, Tomiță!" Dacă nu era ea (*semn spre damigeană*) directorul nu observa că m-am făcut băiat mare. Pe atunci, la noi în școală, se făceau progrese foarte mari și extrem de rapide. Bunăoară, în doi ani, omul de serviciu a ajuns inspector. Nu ne mai făcea focul în sobă. Venea în inspecție . . . Ce vremuri! La examen mi-a căzut propoziția. Am răspuns răspicat, sigur pe mine: "O gândire spusă sau scrisă se numește propoziție". Dar comisia nu s-a mulțumit numai cu atât. A trecut la întrebări. De ce? Nu știa dacă răspunsul meu e de nota 9 sau de 10. Mi s-a cerut atunci să dau un exemplu. Ceea ce m-a pus în încurcătură, căci nu mă așteptam la întrebări ajutătoare. De ce ajutătoare, când, mai

normal ar fi răspunsuri ajutătoare!? Nu-mi venea în minte nici un exemplu de propoziție. "Am laos", am zis și comisia a râs de s-a prăpădit. Trebuia să spun lapsus . . . Profesorul de română, vrând să mă ajute, mi-a amintit că propoziția e cea mai mică unitate semantică . . . Eu am tăcut. "Care e cea mai mică unitate semantică pe care o știi?" a întrebat el. "Carul cu bere" am răspuns eu, unitățile de acest gen fiindu-mi cunoscute din fragedă copilărie. Și brusc mi-a venit în minte și un exemplu: "Ungi osia, se învârte roate"! Comisia a râs și mi-a dat 9, semn că tata a uns osia înainte ca ea să scârțâie. Au și examenele asta osia lor. La facultate, tot pe spinarea ei am intrat. Am dat examen la filologie. Tata a insistat să dau acolo, că era facultatea aproape de gară. Nu-i plăcea să umble de-a lungul orașului cu damigeana. Acolo n-am avut probleme: cinci din astea — soi pur, în fiecare an și gata diploma. Tot cu sprijinul și concursul ei am ajuns de la comună la raion, de la raion, la regiune și mai apoi la județ. Nu degeaba zicea tata că rezolvă orice, că deschide toate ușile. Chiar și pe cele capitonate . . . Adevărul e că fără o bună damigeană, nu te poți descurca. Nu poți face nimic. Și cu ea, nici nu riști. Sora-mea și-a pierdut casa. A căzut într-o zonă de demolare. Fratele meu a intrat cu Renaultul 16 într-un copac și l-a făcut zob. Cealaltă soră a cheltuit banii . . . Eu, cu damigeana, am trăit liniștit. asta demolează ea pe alții. Frații mei au venit la mine să îi ajut. Sora mea a obținut o repartiție pentru un Fiat 850, frate-meu și-a acoperit o lipsă în gestiune, un văr și-a instalat telefon la domiciliu în două zile (cererea o avea de 6 ani depusă); o mătușă și-a făcut buletin de oraș . . . Ei, mă opresc. Mai sunt și secrete de serviciu! Dacă spun tot, pune lumea ochii pe ea. E harnică, harnică foc. Toată ziua muncește. Are o putere de muncă impresionantă. Cu o singură condiție. Să fie mereu plină. Și dacă se poate cu o nouă și superioară calitate. Care va să zică, trebuie și ea unsă! Acum, n-o mai împrumut. Am un gând măreț: o pregătesc pentru doctorat. Atâta merită și ea. Mai ales că pentru ea doctoratul e cât se poate de simplu. În rest, are de toate: vechime și continuitate în muncă, decorații, insigne, diplome . . . Ce-i drept, le merită. Ea lucrează șapte zile pe săptămână și duminica. Duminica lucrează cel mai mult și cel mai bine . . . (*Pauză*) Eu vă

spun, stimați prieteni, lucruri cât se poate de serioase, de adevărate, de utile și dumneavoastră zâmbiți mereu. Și râdeți. Nu e de râs, zău așa! Valoarea omului crește (*face câțiva pași într-o parte*) în raport cu poziția pe care o are față de Damigeană. (*În șoaptă aproape*) Cu D mare, că e substantiv propriu și sfânt! Ești aproape — ai parte, nu ești — adio! Ea te iartă și de păcate, chiar dacă sunt grele. Te spovedește la nevoie și te iartă. Ce spune proverbul: "Damigeana mică înduplecă șeful mare!" Frumoase proverbe avem! Uite, mă gândesc să-i scriu memoriile. N-o să le refuze nici o editură! Are ea grijă. Ce succes de librărie! Un capitol formidabil aș putea scrie despre aventura ei la circ. Mi-a cerut-o un amic, aflat la strâmtoare. I-am dat-o. A intrat cu ea în . . . cușca directorului! Și l-a avansat! (*Pauză*) A făcut și sport. Asta ar fi un alt capitol. A fost membru într-o secție de fotbel, avea misiuni secrete. Cele mai grele pe care nu le pute rezolva nimeni, i le încredințau ei. Frate-meu a salvat de două ori F. C. Fulgerul, de la retrogradare. Pe urmă, a promovat-o în C și din C în B. Cu o damigeană de calitate, era liniștit în privința arbitrului de centru! Cu încă una, erau și tușierii oameni! Tot cu ea se ducea la federație și legitima jucători, rezolva contestații și ridica suspendări. Ce vremuri frumoase. Azi, dacă te arăți cu damigeana la arbitrii, ești pierdut. Nici nu te salută. Nu te cunosc . . . A progresat lumea, tovarăși! Ce-i drept, e și cam vârstnică pentru sport . . . Mi-a venit o idee: o vând! Cine o cumpără? (*Se apropie de rampă, se uită în sală, așteaptă*). Nimeni? N-o cumpără nimeni? (*Pauză*) Nu cred! Vă rog! (*Pauză*) Nu vrea nimeni un apartament central, o slujbă mai bună, o mașină, n-are nimeni un fiu în pragul repartiției, o cerere de rezolvat? Nimeni? (*Altă voce, insinuantă*) Mi se pare că aveți și dumneavoastră damigeana personală pusă bine, acasă!?

Ce este o cerere?
(Monolog)

O problemă delicată și de neocolit a veacului nostru, ca și a celorlalte dinainte, se pare, continuă să fie cererea. A face sau a nu face o cerere? — iată întrebarea. La drept vorbind, care dintre noi n-a făcut o cerere. Fără o cerere nu te poți descurca. Cu ea — nici atât! O cerere dacă nu descurcă o problemă, de încurcat o încurcă în mod sigur. Dar s-o luăm metodic, organizat. După "Dicționaul explicativ al limbii româna", pagina 141, aliniatul 3, citez: *"Cerere, cereri,* substantiv feminin, acțiunea de a cere și rezultatul ei. **1.** Solicitare, rugăminte, dorință. **2.** Pretenție, exigență, revendicare". Să ne oprim aici. Interesant e că, în ordinea firească a dicționarului, urmează cuvântul "ceresc, cerească, cerești, adjectiv care ține bolta cerului". Să nu fim superstițioși și să sperăm că nu e nici o legătură între *cerere* și cuvântul ce urmează în dicționar! Deci, mai direct și mai simplu spus, cererea este o hârtie pa care omul își așterne cu grijă, căldură și nerăbdare, solicitarea, rugămintea, dorința și își încheie sincerele rânduri cu cuvintele: "Rămân cu speranța că cererea mea va primi un aviz favorabil". Și așa rămâne bietul om. Cu speranța!"

Ce știm despre cerere? Istoria ne spune că ea a existat din vechime. La începuturi i se spunea jalbă. Țăranul se ducea la boier cu jalba în proțap. După lungi drumuri cu proțapul și cu jalba, bietul om a ajuns la tulburătoarea idee că lângă jalbă mai trebuie ceva, un fel de ajutor, un umăr, un sprijin. Abia mijea în mintea lui germenele comerțului modern, unde cererea e strâns legată de ofertă. Prima ofertă pe lângă jalbă a fost halba. Nu ca să rimeze, ci ca să rezolva! Pe vremea aceea, încă nu se inventase telefonul, pila ținea de o altă treaptă de civilizație, iar vorba bună nu avea forță să rezolve singură cererea.

În epoca lui nenea Iancu Caragiale cererea se numea petiție, din franțuzescul *petition*. Atunci era la modă franceza. Petiția avea șanse

dacă madam sau domnul sau amicul vorbea cu madam sau domnul sau amicul. Se năștea atunci mărie sa pila noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi, vorba cântecului, și nu ne duce pe noi în ispită și ne ferește de cel rău, că de cei răi ne apropiem noi cu tact și răbdare singuri. Cererea a răzbit prin vremi până în zilele noastre. Și nu numai că a răzbit, dar s-a dezvoltat și s-a diversificat. Din familia ei fac parte acum și sesizarea și reclamația, ba chiar și sora lor vitregă, anonima! Vom rămâne numai la capitolul nostru; la cerere. Și vrând-nevrând vom vorbi indirect și despre ofertă. Cerere faci mereu. Și când ești de vină tu și când sunt alții. Pui o scisoare recomandat la poștă, ea nu ajunge la destinație. Te duci la recipisa să reclami și ți se spune să faci o cerere ca să poată cerceta. Ți s-a calculat grșit impozitul la ADAS, dar funcționarul de la ghișeu te va sfătui sec, să faci o cerere, să-l rogi respectuos să-ți corecteze greșala. În loc să-și ceară dumnealor scuze, faci tu cerere. Să mergem mai departe, să continuăm expunerea noastră.

Cererile sunt de două feluri: cereri care nu se aprobă și cereri care se resping. Sunt apoi cereri pe care toți le facem cu entuziasm și mulți le regretă o viață întreagă: e ușor de ghicit, sunt cererile în căsătorie! Cât de fericit ceri mâna alesei și cât de modest. Mulți cer mâna și se gândesc la zestre. Și cât de disperați vor apoi să scape de caracterul . . . ei! Noroc că, în viață, cererile în căsătorie sunt mai rare: doi, trei, maximum patru sau cinci. Sunt și cereri care nu le înaintezi decât cu foarte mult curaj. Acestea se aprobă întotdeauna cu specificarea: "Eliberat din funcția la cerere". Firește nu din funcția de soț. Ar fi prea frumos . . . Oricât de curios vi se pare, rezolvarea unei cereri nu depinde de ceea ce se solicită în ea, ci de persoana ceului care cere!

Dacă petiționarul — cum ar zice Caragiale, el care ne-a spus acum aproape 100 de ani cum și când se dă o anonimă — este cineva, sau are pe cineva, atunci tovarășul care trebuie să rezolve cererea se orientează! Adică o aprobă pe loc. Dacă cererea vine de la un om de rând, atunci ea este înregistrată, i se dă un număr, se pune pe ea o apostilă și își urmează cursul firesc, normal, logic. E în curs de rezolvare. Și așa rămâne de cele mai multe ori. Dacă persoana

care face o cerere nu e importantă sau nu are pe cineva, trebuie să însoțească petiția de un telefon de la cineva, de un coniac sau cel puțin de un Kent. Fiindcă s-a schimbat proverbul nu se mai zice bate și ți se va deschide, ci dă și ți se va rezolva. Sunt în sfârșit și cereri orfane. Ele vin singure pe lume, căci ei se află înăuntru. Sunt cereri de grațiere!

Ah! (*actorul își trage mâna din buzunar ca ars: scoate apoi o hârtie pe care o despăturește cu solemnitate*). Am și eu o cerere. Era s-o uit în buzunar. Câteva minute, vă rog. Dau fuga cu ea și mă întorc. O duc la respins!

Aduc și pe această cale calde mulțumiri generoșilor sponsori, care au făcut prin grija și respectul lor pentru cuvântul scris, posibilă apariția acestei cărți.

S.C. ALIMENTARA S.A.

S.C. ARDAF S.A.

S.C. NAPOCA S.A.

S.C. ELECTORS COM S.R.L.

și în mod deosebit

S.C. SOMEȘ S.A. DEJ

Cuprinsul

Cartea mea de suflet / 3
Amicii / 5
Dezalcolizarea iepurelui / 8
Concert pentru pian / 11
Un elev suspect / 17
Seară de aprilie / 21
Acolo sus, cineva trage sforile / 23
O pungă cu cafea / 29
Străinul / 31
Un amănunt / 33
Poștașul / 37
Plimbare de seară / 39
Examen de corigență / 41
O poveste cu rochie de gală / 44
O crimă perfectă / 48
Transfer în interes de serviciu / 57
Un premiu pentru Nichita / 61
La pescuit / 68
Dreptul de a pierde / 74
Concursul dosarelor / 77
Expunerea / 83
Vânătorul și pescarul / 86
Festivitatea de premiere / 90
Neînțelegerea / 92
Paznic la vite / 98
Timolul lui badea Ion / 102
Sfârșit lent / 107
Aventura unui burlac / 112
Vaccin obligatoriu / 116